

हाम्रो मेलुङ ■ समृद्ध मेलुङ

मेलुङ गाँउपालिकाको वस्तुस्थिती विवरण-२०७७ (Village Profile-2077)

“कृषि, पशु, वन, पर्यटन विकासको आधार
स्वास्थ्य, शिक्षा, सडक, समृद्ध मेलुङको पूर्वाधार”

विषयसूचि

अवस्थिति नक्शा	१०
मेलुङ गाउँपालिकाको तथ्याङ्कीय झलक	१२
परिच्छेद १: परिचय	१८
१.१ पृष्ठभूमि	१८
१.२ उद्देश्य	१८
१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू	१९
१.४ तयारीका चरण	२१
परिच्छेद २: मेलुङ गाउँपालिकाको चिनारी	२२
२.१ मेलुङ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय	२२
२.२ मेलुङ गाउँपालिकाको भूउपयोग स्थिति	२३
२.३ मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको मोहोडा स्थिति	२४
२.४ मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको भिरालोपनाको स्थिति	२६
२.५ मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको उचाईको स्थिति	२७
२.६ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण	२८
२.७ प्राकृतिक तथा आर्थिक विकासका स्रोतहरू	२८
२.८ मानव विकास सूचकाङ्क	३०
परिच्छेद ३: पारिवारिक विवरण तथा जनसङ्ख्याको अवस्था	३१
३.१ बस्ती र घरपरिवार विवरण	३१
३.२ जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था	३६
३.२.१. वडागत लिङ्ग अनुसार घरमुलीको जनसङ्ख्या विवरण	३६
३.२.२. वडागत घरधुरी परिवार सङ्ख्याको अनुपात	३६
३.२.३. वडागत लिङ्ग अनुसार जनसङ्ख्या विवरण	३७
३.२.४. औसत परिवारको आकार तथा लिङ्ग अनुपात सम्बन्धी विवरण	३७
३.२.५. जातजाति अनुसार गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी विवरण	३७
३.२.६. धार्मिक आस्थाका आधारमा गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी विवरण	३८
३.२.७. मातृभाषाका आधारमा गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी विवरण	४०
३.२.८. उमेर समूह अनुसार गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या	४०
३.२.९. उमेरको आधारमा घरमुलीको विवरण	४१
३.२.१०. परिवारको प्रकार	४१
३.२.११. व्यवसायिक तालिम प्राप्तिको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण	४१
३.२.१२. एकल-महिला मात्र सदस्य रहेको घर-परिवार विवरण	४२
३.२.१३. टुहुरा बालबालिका भएका घर-परिवारको विवरण	४३
३.२.१४. व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण	४३
३.२.१५. आश्रित बालबालिका सम्बन्धी विवरण	४३
३.३. स्रोत नक्शा(जनघनत्व दर्शाउने प्रादेशिक नक्सा)	४४
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था	४५

४.१ अर्थतन्त्रको संरचना	४५
४.२ कृषियोग्य जमिनमा पहुँच	४५
४.३ कृषियोग्य जग्गाको आकार	४६
४पशुपालन ४.	४६
४आधुनिक कृषि औजारको ५. प्रयोग गर्ने घरपरिवार-	४७
४व्यावसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण ६.	४७
४खाद्य सुरक्षाको अवस्था ७.	५२
४सिंचाइको स्रोत सम्बन्धी विवरण ८.	५२
४औसत आम्दानी विवरण ९.	५४
४वडागत प्रति परिवार औसत वार्षिक खर्च १०.	५५
४-घर ११.परिवारको आम्दानीका स्रोतहरूको विश्लेषण	५५
४खाना पकाउने इन्धन प्रयोगको अवस्था १२.	५६
४बत्तीको प्रयोगको अवस्था १३.	५६
४होटल १४., रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	५७
४धार्मिक १५., ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण	५७
४) औद्योगिक विकास १६.लघु, घरेलु, साना, मझौला, ठूला उद्योग, सरकारी, पब्लिक, निजी र सहकारी(६३
४बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण १७.	६३
४-ब्यापार १८.ब्यवसायमा सम्लग्न घरपरिवार-	६५
४-ऋण लिएको घर १९.परिवार सम्बन्धि विवरण	६६
४बैंक तथा वित्तीय संस्था सहकारी सम्बन्धी विवरण २०.	६६
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था	७०
५शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास १.	७०
५) स्रोत नक्सा २.विद्यालयहरू(७७
५ २.स्वास्थ्य तथा पोषण	७८
५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	७८
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	७८
५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू	७९
५ २.५.दिर्घरोगी सदस्य भएका घर परिवार	७९
५ २.६.परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्ने घर परिवार	७९
५ २.७.बच्चा जन्माउन चाहेको स्थान	८०
५ २.८.परिवारमा गर्भवती महिला सदस्य भएका घर परिवार	८०
५ २.९.बीमा सम्बन्धि विवरण	८१
५ २.१०.गाउँपालिकामा देखिएका प्रमुख रोगहरू	८१
५ २.११.स्रोत नक्सा (स्वास्थ्य संस्थाहरू)	८२
५खानेपानी तथा सरसफाई ३.	८३
५.३.१ खानेपानी स्रोतको अवस्था	८३
५शौचालय प्रयोगको अवस्था ३.२.	८३
५-प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम भएको घर ४.परिवार	८५

५ खेलमैदान ५., पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरन्जनस्थल सम्बन्धी विवरण	८५
५) स्रोत नक्सा ६.मेलुङ गाउँपालिकाका महत्वपूर्ण धार्मिक(ऐतिहसिक स्थलहरू/ परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति	८६
६ सामसदायिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण १.	८७
६ वन सम्बन्धि स्रोत नक्सा २.	८८
६ ३.तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण	८९
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था	९०
७ यातायात पूर्वाधार १.	९०
७ सडकबाट १.१. घर सम्मको दुरी	९०
७ घर नजीकको सडकको अवस्था १.२.	९०
७ निर्माणाधीन गाउँस्तरीय सडकहरू १.३.	९१
७ १.४. पैदल मार्गको अवस्था	९३
७ पुल तथा पुलेसाको अवस्था १.५.	९४
७ १..६ स्रोत नक्सा (झोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा)	९६
७ आवास तथा भवन २.	९७
७ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी २.१.	९७
७-घर २.२.परिवारमा आधुनिक उपकरणसेवाको प्रयोगको अवस्था/ ७ मेलुङ गाउँपालिका अन्तर्गतका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण २.३.	९७
७ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धि विवरण २.४.	९८
७ पालिका कार्यालयहरू सम्बन्धि जिआइएस स्रोत नक् २.५.शा	९९
परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	१००
८/विभिन्न संघ १.संस्थामा स्थानीयबासीहरूको सहभागिताको अवस्था	१००
८ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्याको विवरण २.	१००
८.३ मेलुङ गाउँपालिकाको विगत ५ आर्थिक वर्षको आयव्यय विवरण	१०२
८.४ मेलुङ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण	१०२
८.५ मेलुङ गाउँपालिका स्वीकृत ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरू	१०३
८.६ मेलुङ गाउँपालिकामा कर्मचारिको पदपूर्तीको अवस्था	१०४
८.७ मेलुङ गाउँकार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी	१०४
८.८. गाउँपालिकाका जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको विवरण	११०
८.९ स्रोत नक्शा(व्यवशाय तथा सुविधाहरू/विभिन्न उद्योग)	११२

तालिका सुची

तालिका १: मेलुङ गाउँपालिकाको भूउपयोग स्थिति	२३
तालिका २: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको मोहोडा विवरण	२४
तालिका ३: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको भिरालोपनाको विवरण	२६
तालिका ४: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको उचाईको विवरण	२७
तालिका ५: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. १	३१
तालिका ६: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. २	३२
तालिका ७: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ३	३२
तालिका ८: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ४	३३
तालिका ९: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ५	३४
तालिका १०: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ६	३४
तालिका ११: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ७	३५
तालिका १२: लिङ्ग अनुसारको घरमुली विवरण	३६
तालिका १३: घरधुरी अनुसार परिवार सङ्ख्याको अनुपात	३६
तालिका १४: लिङ्ग अनुसार जनसङ्ख्या विवरण	३७
तालिका १५: घरधुरी परिवार सङ्ख्याको अनुपात	३७
तालिका १६: जातिय समुहका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण	३८
तालिका १७: धार्मिक आस्थाका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण	३८
तालिका १८: मातृभाषाका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण	४०
तालिका १९: उमेर समुह अनुसारको जनसङ्ख्या	४०
तालिका २०: उमेरको आधारमा घरमुलीको विवरण	४१
तालिका २१: परिवारको प्रकार	४१
तालिका २२: कम्तिमा एक सदस्य व्यवशायिक तालिम प्राप्त भएको घरपरिवार	४१
तालिका २३: एकल-महिला मात्र सदस्य रहेको घर-परिवार विवरण	४२
तालिका २४: टुहुरा बालबालिका भएका घर-परिवारको विवरण	४३
तालिका २५: व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७६ सालमा दर्ता भएका विवरण अनुसार)	४३
तालिका २६: आश्रीत बालबालिका सम्बन्धी विवरण	४३
तालिका २७: अर्थतन्त्रको आकार	४५
तालिका २८: कृषियोग्य जमिनमा पहुँच	४५
तालिका २९: कृषियोग्य जग्गाको आकार	४६
तालिका ३०: पशुपालनको अवस्था	४७
तालिका ३१: आधुनिक कृषि औजारको प्रयोग गर्ने घर-परिवार	४७
तालिका ३२: आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका ३३: कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धित मानव संसाधन	४८
तालिका ३४: आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण	४८
तालिका ३५: कृषि तथा पशु सेवा सँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)	४९
तालिका ३६: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित उद्योग/व्यवशायको विवरण	४९
तालिका ३७: कृषि/हाट बजारको विवरण	५०
तालिका ३८: कृषक समूहहरूको विवरण	५०
तालिका ३९: खाद्य सुरक्षाको अवस्था	५२
तालिका ४०: सिंचाइ सुविधाको उपलब्धता	५२
तालिका ४१: घर-परिवारको औसत मासिक आम्दानी	५४
तालिका ४२: वडागत प्रति परिवार औसत वार्षिक खर्च	५५

तालिका ४३: घर-परिवारको आम्दानीका स्रोतहरूको विश्लेषण.....	५५
तालिका ४४: खाना पकाउने इन्धनको प्रयोग सम्बन्धि विवरण.....	५६
तालिका ४५: बत्तीको प्रयोग सम्बन्धि विवरण	५६
तालिका ४६: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	५७
तालिका ४७: मुख्य चाडपर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण.....	५७
तालिका ४८: उद्योग/व्यवशाय सम्बन्धि विवरण	६३
तालिका ४९: बैंक खाता भएको घर-परिवार.....	६३
तालिका ५०: बैंक खाता खोल्ने कारण.....	६३
तालिका ५१: बैंक खाताको प्रकार.....	६४
तालिका ५२: खाता खोलिएको बैंकको विवरण	६४
तालिका ५३: कम्तिमा एक सदस्य ब्यापार-व्यवसायमा सम्लग्न रहेको घर-परिवार.....	६५
तालिका ५४: कुनै प्रकारको ऋण लिएको घर-परिवार	६६
तालिका ५५: बैंक तथा बित्तीय संस्था र सहकारी संस्थाको विवरण	६६
तालिका ५६: मेलुङ गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरूको विवरण	७०
तालिका ५७: विद्यालयको भवन पुस्तकालय तथा प्रयोगशाला सम्बन्धि विवरण	७१
तालिका ५८: विद्यालयको भौतिक सुविधा सम्बन्धि विवरण	७२
तालिका ५९: दलित विद्यार्थी सम्बन्धि विवरण	७३
तालिका ६०: मेलुङमा हाल अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको विवरण.....	७४
तालिका ६१: मेलुङमा कार्यरत शिक्षक सम्बन्धि विवरण	७५
तालिका ६२: मेलुङबासिको शैक्षिक स्थिति	७६
तालिका ६३: मेलुङ गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण.....	७८
तालिका ६४: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध जनशक्तिको विवरण.....	७८
तालिका ६५: पायक पर्ने अस्पतालको छनौट	७९
तालिका ६६: दिर्घरोगी सदस्य भएका घर परिवार.....	७९
तालिका ६७: परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्ने घर परिवार	७९
तालिका ६८: बच्चा जन्माउन चाहेको स्थान.....	८०
तालिका ६९: परिवारमा गर्भवती महिला सदस्य भएका घर परिवार.....	८०
तालिका ७०: बीमा सम्बन्धि विवरण.....	८१
तालिका ७१: गाउँपालिकामा देखिएका प्रमुख रोगहरू	८१
तालिका ७२: खानेपानी स्रोतको अवस्था.....	८३
तालिका ७३: शौचालय भएको घर-परिवार	८३
तालिका ७४: सेफिटट्याङ्क सहितको शौचालय भएको घर-परिवार.....	८४
तालिका ७५: शौचालयको प्रकार	८४
तालिका ७६: प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम भएको घर-परिवार	८५
तालिका ७७: खेल मैदान पार्क पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण.....	८५
तालिका ७८: सामसदायिक वन सम्बन्धी विवरण	८७
तालिका ७९: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धि विवरण.....	८९
तालिका ८०: सडकबाट घर सम्मको दुरी.....	९०
तालिका ८१: घर नजीकको सडकको अवस्था.....	९०
तालिका ८२: निर्माणाधीन गाउँस्तरीय सडकहरू	९१
तालिका ८३: पैदल मार्ग सम्बन्धि विवरण	९३
तालिका ८४: पुल तथा पुलेसाको विवरण	९४
तालिका ८५: छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी	९७
तालिका ८६: घर-परिवारमा आधुनिक उपकरण/सेवाको प्रयोग सम्बन्धि विवरण.....	९७

तालिका ८७: सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण	९८
तालिका ८८: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धि विवरण	९८
तालिका ८९: विभिन्न संघ/संस्थामा स्थानीयवासीहरूको सहभागिता सम्बन्धि विवरण	१००
तालिका ९०: सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्याको विवरण	१००
तालिका ९१: मेलुङ गाउँपालिकाको विगत ५ आर्थिक वर्षको आय-व्यय विवरण	१०२
तालिका ९२: मेलुङ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण	१०२
तालिका ९३: मेलुङ गाउँपालिका स्वीकृत ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरू	१०३
तालिका ९४: मेलुङ गाउँपालिकामा कर्मचारिको विवरण	१०४
तालिका ९५: मेलुङ गाउँकार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी	१०४
तालिका ९६: गाउँपालिकाका जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरूको विवरण	११०

चित्र सूची

चित्र १: मेलुङ गाउँपालिकाको वडागत जनसङ्ख्या विवरण	२२
चित्र २: मेलुङ गाउँपालिकाको भूउपयोग संबन्धि नक्सा	२४
चित्र ३: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको मोहोडाको जिआइएस नक्सा	२५
चित्र ४: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको भिरालोपनाको जिआइएस नक्सा	२६
चित्र ५: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको उचाईको जिआइएस नक्सा	२७
चित्र ६: जनघनत्व दर्शाउने प्रादेशिक नक्सा	४४
चित्र ७: मेलुङ गाउँपालिकाका विशेष महत्वका स्थलहरूको जिआइएस नक्सा	६९
चित्र ८: मेलुङ गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरूको जिआइएस नक्सा	७७
चित्र ९: स्वास्थ्य संस्थाको जिआइएस नक्सा	८२
चित्र १०: मेलुङ गाउँपालिकाका महत्वपूर्ण धार्मिक/ऐतिहसिक स्थलहरूको जिआइएस नक्सा	८६
चित्र ११: वन सम्बन्धि जिआइएस स्रोत नक्सा	८८
चित्र १२: झोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा सम्बन्धि जिआइएस नक्सा	९६
चित्र १३: पालिका कार्यालयहरू सम्बन्धि जिआइएस स्रोत नक्शा	९९
चित्र १४: विभिन्न उद्योग/व्यवशाय तथा सुविधाहरूको जिआइएस नक्सा	११२

मेलुङ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

भेड्पु, दोलखा
बागमती प्रदेश, नेपाल

शुभ-कामना

नेपालको संविधानले राज्यशक्तिको प्रयोग संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको संरचनाबाट हुने व्यवस्था गरी छुट्टाछुट्टै एवम् साझा अधिकारहरू निर्धारण गर्दै स्थानीय तहलाई अधिकार सहित साधन श्रोतको सुनिश्चितता प्रदान गरेको छ । यस्तो संवैधानिक व्यवस्थाहरूबाट स्थानीय सरकारलाई जनताको नजिक पुऱ्याई शक्ति र श्रोतमाथि नागरिकको पहुँच स्थापित गर्दै विकास तथा सेवा प्रवाहमा स्थानीय सहभागिता एवं स्वामित्व कायम हुने अवस्थाको स्पष्ट कानूनी आधार तयार भएको छ । यसबाट जनतालाई वास्तविक रूपमै सार्वभौमसत्ता सम्पन्न तुल्याई शासनमा उनीहरूको अर्थपूर्ण सहभागिताको सुनिश्चितता प्रदान गर्दै लोकतन्त्रलाई स्थानीय तहदेखि नै संस्थागत र मजबुद बनाउने अवसर प्राप्त भएको छ । उल्लेखित संवैधानिक व्यवस्थाहरूबाट स्थानीय तहहरू अब कार्यमूलक स्थानीय सरकारको रूपमा स्थापित हुन सक्ने स्पष्ट आधारहरू खडा भएका छन् ।

गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण भन्ने वित्तिकै त्यस क्षेत्रभित्रको वास्तविक अवस्थाको विस्तृत विवरण हो जसलाई तथ्याङ्किय, भाषागत वा अन्य आवश्यकता अनुसारका ढाँचामा राखिन्छ । स्थानीय तहको रूपमा स्थापित मेलुङ गाउँपालिका आम जनताको पहिलो सरकारको रूपमा क्रियाशील रहने तह भएकाले यसक्षेत्र भित्रका सूचना तथा अन्य विवरणहरू दुरुस्त राख्नु गाउँपालिकाको पहिलो दायित्व हुन जान्छ ।

कुनै पनि स्थानीय तहको क्षेत्रफल, जनसंख्या लगायत सेवा सुविधाहरूको अवस्था, भौतिक पूर्वाधारहरूको अवस्था, विगतमा पूरा गरेका सामाजिक उत्तरदायित्वका अवस्था लगायत अन्य विवरणहरूको संकलन नै वस्तुस्थिति विवरण हो, जुन एउटा पूर्वनिश्चित ढाँचामा तयार गरिन्छ । अझ यसलाई विस्तृत रूपमा भन्नु पर्दा सेवा केन्द्रहरूको अवस्था, स्थान, सडक पहुँचको अवस्था, शैक्षिक संस्थाहरूको अवस्थिति र तिनीहरूले पुऱ्याउने सुविधा, सम्भाव्यता आदि यावत कुराहरू वस्तुस्थिति विवरण भित्र संकलन गरिने कुराहरू हुन् ।

यसरी तयार भएको यो वस्तुस्थिति विवरणले हामी गाउँपालिका स्वयंलाई आगामी दिनमा योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नमा ठूलो मद्दत पुग्नेछ । यसैगरी अध्ययन अनुसन्धानकर्ता, विद्यार्थी लगायत अन्य जो कोहीलाई पनि गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराईने आद्यावधिक तथ्याङ्क नै आधिकारिक तथ्याङ्क हुने भएकाले यो वस्तुस्थिति विवरण सबैलाई उपयोगी हुन सक्छ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा यो वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्ने सिलसिलामा मेलुङ गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, कर्मचारी परिवार, प्रतिनिधिज्यूहरू, बडा कार्यालयहरू लगायत जिल्लास्थित विभिन्न विषयगत कार्यालयहरूमा पुगी आवश्यक विवरण संकलन गर्ने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने र समग्र वस्तुस्थिति विवरण तयार गरी यस गाउँपालिकामा बुझाउने अस्पिसियस इन्भाइरोमेन्टल कन्सल्ट प्रा. लि. का अध्यक्ष तथा अन्य कर्मचारीहरूलाई वहाँहरूको मिहेनतको कदर गर्दै सबैमा धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

.....
अध्यक्ष
नर बहादुर श्रेष्ठ

मेलुङ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

भेङ्गु, दोलखा

बागमती प्रदेश, नेपाल

उपाध्यक्षको मन्तव्य

जनताको आधारभूत आवश्यकताको पहिचान गरी उपलब्ध श्रोत र साधनको उपयोग गर्दै विकासको प्रतिफल सन्तुलित रूपमा वितरण गर्नको लागि योजनाहरूको तर्जुमा र सञ्चालन गर्ने आवश्यक जिम्मेवारी र अधिकार स्थानीय तहहरूले पाएको परिप्रेक्षमा विकास निर्माणको आधार, सहभागीतामूलक योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन पक्ष अग्रपंतिमा रहन्छन् । यसको लागि तथ्याङ्क र सूचना प्रणाली नै मूल मेरुदण्ड भएकोले र सत्य तथ्य सूचनाका संकलन एवं विश्लेषणको आधारमा बनाइएका योजनाहरूले नै वास्तविक रूपमा स्थायित्व लिन सक्ने हुँदा सहि सूचना र तथ्याङ्कलाई पहिलो आधारको रूपमा मध्यनजर राखी गाउँपालिकाको सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, भौगोलिक, शैक्षिक, धार्मिक, जनसांख्यिक एवं पर्यटकीय क्षेत्र सँग सम्बन्धित तथ्यबारे विवरणहरू तयार पारि मेलुङ गाउँपालिका वस्तुस्थिती विवरण २०७७ तयार गरिएको छ । यो वस्तुस्थिती विवरण घरधुरी सर्वेक्षण, वस्ती सर्वेक्षण हुँदै बडा स्तरको सूचना संकलन र संस्थागत सर्वेक्षण तथा गाउँपालिका स्तरीय वस्तुस्थितीको अध्ययन अनुसन्धानबाट तयारी गरिएको हो ।

समयको गति र सन्दर्भसँगै सूचना र तथ्याङ्कहरू निरन्तर परिवर्तन हुँदै जाने भएकोले प्रस्तुत विवरणमा समेटिएका सबै तथ्याङ्क, सूचना र विषय वस्तुहरू पर्याप्त नहुन सक्छ । यद्यपि पर्याप्त अनुसन्धान सहितको यो विवरणले अनेकतामा एकताको विशिष्टता बोकेको यो गाउँपालिकाको वर्तमान अवस्थालाई प्रष्ट झल्काउने छ । मेलुङ गाउँपालिकाको वारेमा चासो राख्ने, सबै पक्ष एवं निकाय, विद्यार्थी तथा अनुसन्धानकर्ताहरू र देश प्रदेशका सम्पूर्ण शुभचिन्तकहरूलाई समेत आवश्यक पर्ने सूचना एवं तथ्याङ्कहरूको उपलब्धतामा यो विवरणले भरमग्दुर सहयोग पुऱ्याउने छ । यस विवरणलाई समय सापेक्षिक, परिष्कृत बनाउदै लैजाने क्रममा, विज्ञ पाठक तथा शुभचिन्तक, संघ—संस्था र कार्यालयहरूको रचनात्मक सहयोग एवं सुझावहरूको आधारमा आगामी वर्षका अध्यावधिक विवरणहरूमा समेटिनेछ । यो विवरण राज्य पुनर्संरचना पश्चातको पहिलो तयारी भएको हुनाले, यसले गाउँपालिकाको हिजो, आज र भोलिको अवस्थाको वारेमा पुलको रूपमा काम गर्दै यो मेलुङ गाउँपालिकाको ईतिहासको साक्षी हुनेछ भन्ने विश्वास गर्दछु ।

.....

उपाध्यक्ष

कल्पना भण्डारी

मेलुङ गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

भेड्पु, दोलखा
बागमती प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

कुनै पनि योजनाहरु तर्जुमा गर्नको लागि तथ्याङ्कहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ। विना तथ्याङ्क योजना तर्जुमा गर्नु भनेको अध्यारोमा हिड्नु सरह हुन्छ।

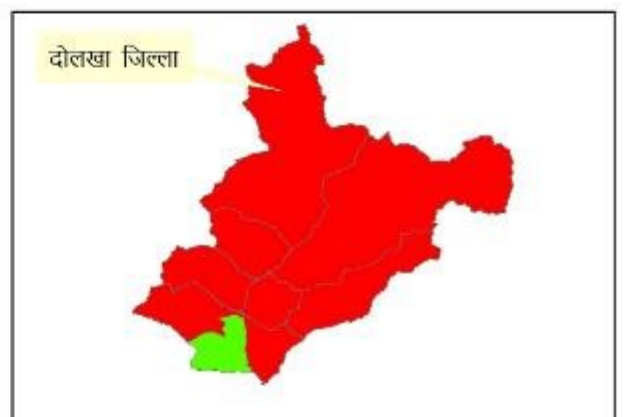
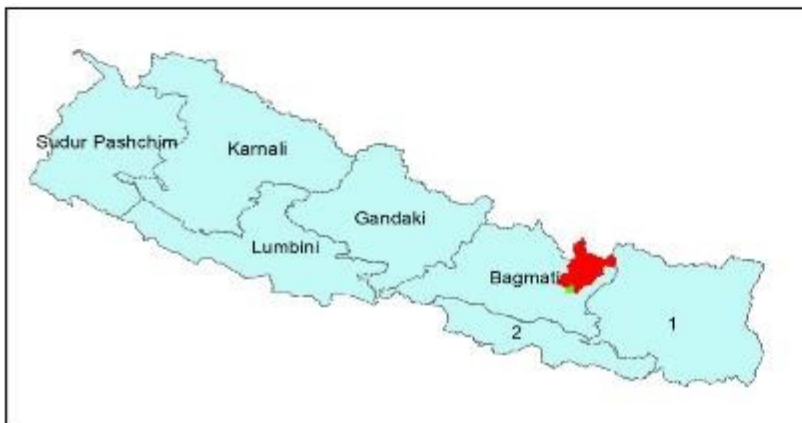
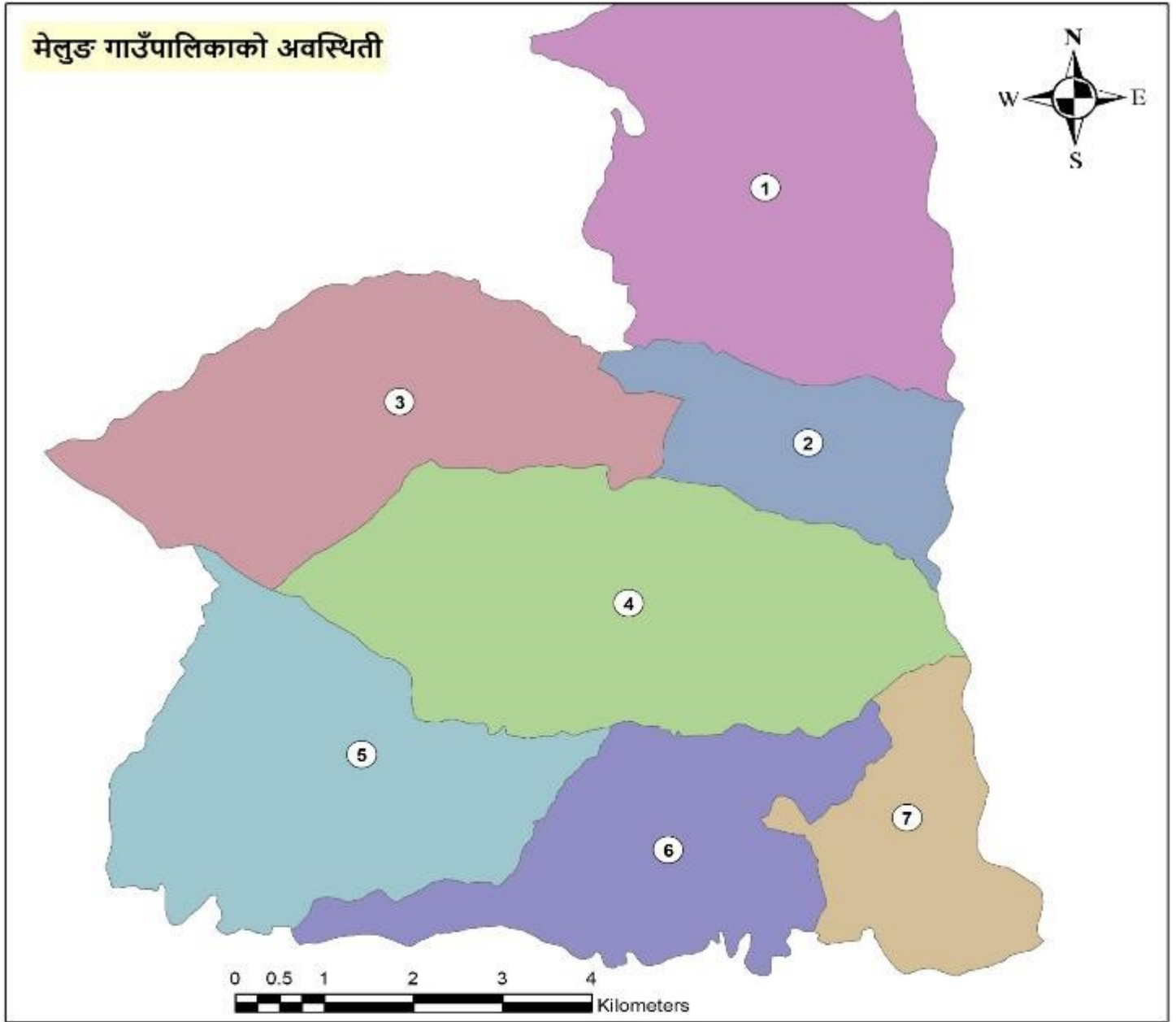
यस मेलुङ गाउँपालिकाको लागि विभिन्न आवधिक/गुरु योजना, क्षेत्रगत/वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमालाई यथार्थ र वस्तुगत बनाउनको लागि गाउँपालिकाभित्रका तथ्याङ्क समेटिएको प्रोफाइलको आवश्यकता महसुस भईरहेकै हो। तर विविध कारणले समयमा नै यो कार्य पूरा हुन सकेको थिएन। ढिलै भए पनि यो कार्य सम्पन्न हुन गईरहेको सन्दर्भमा मलाई खुशी लागेको छ। यस पालिका भित्रका भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, प्राकृतिक, सास्कृतिक तथा मानवीय विविध पक्षहरुको तथ्याङ्कीय विश्लेषण सहित तयार गरिएको यस प्रोफाइलको बहुपक्षीय उपयोग हुनेछ भन्नेमा विश्वास लिन सकिन्छ।

यस मेलुङ गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सोच "कृषि, पशु, वन, पर्यटन विकासको आधार, स्वास्थ्य, शिक्षा, सडक समृद्ध मेलुङको पूर्वाधार"लाई साकार पार्नको लागि योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनलाई व्यवस्थित सूचनाका आधारमा एकीकृत, सहभागितामूलक र प्रभावकारी बनाउदै लक्षित नतिजामूलक बनाउन निर्णयकर्तालाई सहज हुनेछ। साथै विकास प्रदायक संस्थाहरुलाई समेत अध्ययन अनुसन्धानमा आधार प्रदान गर्न समेत यसले सहयोग पुर्याउने अपेक्षा गरेको छु।

अन्त्यमा, यस मेलुङ गाउँपालिका प्रोफाइल तयार गर्ने क्रममा अमूल्य राय, सुभाष, सल्लाह प्रदान गर्नु हुने गाउँपालिका जनप्रतिनिधज्यूहरु, प्रत्यक्ष, परोक्ष रूपमा संलग्न कर्मचारीहरु मित्रहरु, विभिन्न समस्याका बावजूद मिहिनेतपूर्वक प्रोफाइल तयार गर्ने संस्था तथा प्रतिनिधि सबै प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु। साथै यस प्रोफाइलको स्तरवृद्धिको लागि अध्ययन, चिन्तन, मनन गरी भएका गल्ती कमजोरी औल्याई रचनात्मक सुभाष, सल्लाह दिनु हुनेछ भन्ने अपेक्षा समेत गर्दछु।

.....
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
महेन्द्र विश्वकर्मा

अवस्थिति नक्शा

मेलुङ गाउँपालिकाको तथ्याङ्कीय झलक

- ⇒ जनघनत्व — ३४९ (२३४*)
- ⇒ कूल जनसङ्ख्या — ३०२०९ (२०२१०*)
- ⇒ पुरुष — १५४१६ (९०१५*)
- ⇒ महिला — १४७९३ (१११९५*)
- ⇒ परिवारको आकार — ४.१६ (४.१७*)
- ⇒ घरधुरी सङ्ख्या — ७२६१ (४८४१*)
- ⇒ क्षेत्रफल — ८६.५४
- ⇒ खेतियोग्य जमिन — ५७.४२ (६६.३%)
- ⇒ वन/जङ्गल — १२.१४ (१४%)
- ⇒ चरण क्षेत्र — २.४ (२.६%)
- ⇒ खोला तथा तटीय जमिन — ०.५ (०.६%)
- ⇒ बुट्यान — १४.३९ (१६.६%)
- ⇒ पोखरी तलाउ — ०.०१ (०.०१%)
- ⇒ सबैभन्दा उच्च स्थान- सैलुङ — ३०१८ मीटर
- ⇒ सबैभन्दा होचो स्थान- मिल्तीखोला दोभान — ६३३ मीटर
- ⇒ ०-१४ वर्ष उमेरको जनसङ्ख्या — २५.८७% (३४.३३%*)
- ⇒ १५-३९ वर्ष उमेरको जनसङ्ख्या — ४१.९७% (३३.६०%*)
- ⇒ ४०-६९ वर्ष उमेरको जनसङ्ख्या — २६.२६% (२६.२९%*)
- ⇒ ७० वर्ष र माथि उमेरको जनसङ्ख्या — ६.०८% (५.७७%*)
- ⇒ लैङ्गिक अनुपात — १०४.२१ (८०.५२*)
- ⇒ जमीनमा महिलाको स्वामित्व भएको परिवार — १६.१%*
- ⇒ महिला परिवारमुली — १६.०७% (३५.७८%*)
- ⇒ पुरुष परिवारमुली — ८३.९३% (६४.२२%*)
- ⇒ बाम्हण/क्षेत्री — १५६६० (५१.८४%) — १०२५९ (५०.७६%*)
- ⇒ जनजाती — ११८५५ (३९.२४%) — ७९५५* (३६.४%*)
- ⇒ दलित — २६९४ (८.९२%) — १९९६* (१२.८४%*)
- ⇒ क्षेत्री — ८६७३* (४२.९१%*)
- ⇒ तामाङ्ग — ६१६३ (२०.४०%) ३८४९* (१९.०५%*)
- ⇒ नेवार — २६२८ (८.७०%) १७६५* (८.७३%*)
- ⇒ बाहुन (पहाड) — १५८६* (७.८५%*)
- ⇒ मगर — १६४८(५.४६%) १०७८* (५.३३%*)
- ⇒ कामी — १०१०* (५.००%*)
- ⇒ सार्की — ५०८* (२.५१%*)

- ⇒ दमाई/ढोली — ४७८* (२.३७%)*
- ⇒ घर्ती/भुजेल — ६४८ (२.१५%) ४७२* (२.३४%)*
- ⇒ अन्य — ७९१* (३.९१%)*
- ⇒ नेपाली भाषा — ७९.८९% (७८.५३%)*
- ⇒ तामाङ्ग भाषा — १६.५४% (१८.८२%)*
- ⇒ थामी भाषा — १.२८% (१.०७%)*
- ⇒ मगर भाषा — १.९१% (०.८१%)*
- ⇒ नेवारी भाषा — ०.४% (०.३०%)*
- ⇒ अन्य भाषा — ०.९८% (०.३४%)*
- ⇒ एसएलसी भन्दा कम शैक्षिक स्थिति भएका — ७२.८% (८३.९८%)*
- ⇒ एसएलसी बराबरको शैक्षिक स्थिति भएका — ८.४% (६.७०%)*
- ⇒ +२ बराबरको शैक्षिक स्थिति भएका — ५.४६% (३.१६%)*
- ⇒ अनौपचारिक शिक्षा लिएका — ३.१४% (४.४३%)*
- ⇒ स्नातक तह बराबरको शैक्षिक स्थिति भएका — ४.६% (०.९६%)*
- ⇒ स्नाकोत्तर तह बराबरको शैक्षिक स्थिति भएका — १.८% (०.२२%)*
- ⇒ स्नाकोत्तर भन्दा माथिको शैक्षिक स्थिति भएका — ०.७% (०.०१%)*
- ⇒ शैक्षिक तह उल्लेख नभएका — ३.१% (०.६२%)*
- ⇒ कुल साक्षरता दर — ७२.४७% (५९.७६%)*
- ⇒ पुरुष साक्षरता दर — ७६.५% (७०.८६%)*
- ⇒ महिला साक्षरता दर — ६३.५३% (५१.०१%)*
- ⇒ सामुदायिक विद्यालयको सङ्ख्या — ३४ (४७)*
- ⇒ संस्थागत विद्यालयको सङ्ख्या — २ (३)*
- ⇒ आधारभुत तहको कुल भर्ना दर — १३८.६६*
- ⇒ आधारभुत तहको बालिकाको कुल भर्ना दर — १४०.८०*
- ⇒ आधारभुत तहको बालकको कुल भर्ना दर — १३६.५२*
- ⇒ आधारभुत तहको खुद भर्ना दर — ९५.०५*
- ⇒ आधारभुत तहको बालिकाको खुद भर्ना दर — ९४.७१*
- ⇒ आधारभुत तहको बालकको खुद भर्ना दर — ९५.३९*
- ⇒ माध्यमिक तहको कुल भर्ना दर — ८३.१२*
- ⇒ माध्यमिक तहको बालिकाको कुल भर्ना दर — ८३.९४*
- ⇒ माध्यमिक तहको बालकको कुल भर्ना दर — ८२.२९*
- ⇒ माध्यमिक तहको खुद भर्ना दर — ४६.८७*
- ⇒ माध्यमिक तहको बालिकाको खुद भर्ना दर — ४७.८०*
- ⇒ माध्यमिक तहको बालकको खुद भर्ना दर — ४५.९४*
- ⇒ विद्यार्थी शिक्षक अनुपात — १८.३५ (२२.३०)*

- ⇒ दलित विद्यार्थी (बालिका) बाल-विकास — २९
- ⇒ दलित विद्यार्थी (बालक) बाल-विकास — २८
- ⇒ दलित विद्यार्थी (बालिका) कक्षा १-१२ — २३२ (३६४*)
- ⇒ दलित विद्यार्थी (बालक) कक्षा १-१२ — २०८ (३३५*)
- ⇒ दलित विद्यार्थी जम्मा — ४४० (७६१*)
- ⇒ पूर्ण खोप प्राप्त १ वर्ष मुनीका बालबालिका — ४३.५%*
- ⇒ बीसीजी खोप प्राप्त १ वर्ष मुनीका बालबालिका — ४५.२%*
- ⇒ डीपीटी हेपा-बी र एचआइभी १ खोप प्राप्त १ वर्ष मुनीका बालबालिका — ५७.४%*
- ⇒ डीपीटी हेपा-बी र एचआइभी ३ खोप प्राप्त १ वर्ष मुनीका बालबालिका — ५०.३%*
- ⇒ पोलियो खोप प्राप्त १ वर्ष मुनीका बालबालिका — ५०.६%*
- ⇒ पीसीभी ३ खोप प्राप्त १ वर्ष मुनीका बालबालिका — ४९%*
- ⇒ दादुरा/रुवेला २ खोप प्राप्त १२-२३ महिनाका बालबालिका — ४२.१%*
- ⇒ जापानिज इन्सेफलाइटिसको खोप प्राप्त १२-२३ महिनाका बालबालिका — ५२.९०%*
- ⇒ ५ वर्ष मुनिका बालबालिकामा पखालाको दर — ४६.३३*
- ⇒ ५ वर्ष मुनिका बालबालिकामा पखालाको उपचार (जिङ्क/ओआरएस)को प्रतिशत — ९८.४५%*
- ⇒ ५ वर्ष मुनिका प्रति हजार बालबालिकामा श्वास प्रश्वास रोगीको सङ्ख्या — ७६९.५६*
- ⇒ ५ वर्ष मुनिका बालबालिकामा श्वास प्रश्वास रोगीको सङ्ख्या — १६०३*
- ⇒ ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको सङ्ख्या — २०८३*
- ⇒ ५ वर्ष मुनिका प्रति हजार बालबालिकामा निमोनिया रोगीको सङ्ख्या — ८१.१३*
- ⇒ ५ वर्ष मुनिका निमोनिया रोगीको सङ्ख्या — १६९*
- ⇒ मेलुडमा पहिचान भएका नयाँ क्षयरोगीहरूको जम्मा सङ्ख्या — ७*
- ⇒ मेलुडमा रहेका स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूको जम्मा सङ्ख्या — ७
- ⇒ मेलुडमा रहेका सरकारी अस्पतालहरूको जम्मा सङ्ख्या — ०
- ⇒ मेलुडमा रहेका प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरूको जम्मा सङ्ख्या — १
- ⇒ मेलुडमा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरूको जम्मा सङ्ख्या — ५
- ⇒ मेलुडमा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य एकाइहरूको जम्मा सङ्ख्या — ५
- ⇒ मेलुडमा रहेका नीजि स्वास्थ्य सेवा प्रदायकहरूको जम्मा सङ्ख्या — ०
- ⇒ कुल अपाङ्गता — ३.००%
- ⇒ शारीरिक अपाङ्गता — १.२०%
- ⇒ दृष्टि सम्बन्धि अपाङ्गता — ०.४४%
- ⇒ सुनाई सम्बन्धि अपाङ्गता — ०.४७%
- ⇒ श्रवण सम्बन्धि अपाङ्गता — ०.१२%
- ⇒ स्वर/बोलाई सम्बन्धि अपाङ्गता — ०.४०%
- ⇒ मानसिक अपाङ्गता — ०.१८%
- ⇒ बौद्धिक अपाङ्गता — ०.०७%

- ⇒ बहु अपाङ्गता — ०.१३%
- ⇒ अति सीमान्तकृत समूह — ०.५५%
- ⇒ सीमान्तकृत समूह — २१.३८%
- ⇒ कुल सिमान्तकृत समूह — २२.९३%
- ⇒ सुविधाबाट बञ्चित समूह — ५.३३%
- ⇒ २० वर्ष मुनिको कुल विवाह — (५८.८७%)*
- ⇒ २० वर्ष मुनिको पुरुष विवाह — (४९.७०%)*
- ⇒ २० वर्ष मुनिको महिला विवाह — (७०.९७%)*
- ⇒ आफ्नै घरमा बस्ने परिवार — ९७.२९%
- ⇒ भाडाको घरमा बस्ने परिवार — १.०५%
- ⇒ संस्थागत घरमा बस्ने परिवार — ०.०२%
- ⇒ अन्य घरमा बस्ने परिवार — १.६३%
- ⇒ माटोको जोडाई तथा ढुङ्गा/इटाको जग भएको घरमा बस्ने परिवार — ९८.२६%
- ⇒ कङ्क्रिट गारो भएको घरमा बस्ने परिवार — ४.१६%
- ⇒ काठको घरमा बस्ने परिवार — ०.६६%
- ⇒ ढलानको छानो भएको घरमा बस्ने परिवार — ४.१६%
- ⇒ जस्ताको छानो भएको घरमा बस्ने परिवार — ९४.८१%
- ⇒ टायल/खपटाको छानो भएको घरमा बस्ने परिवार — ०.६२%
- ⇒ खरको छानो भएको घरमा बस्ने परिवार — ०.२३%
- ⇒ एलपी ग्यासबाट खाना पकाउने परिवार — ४.३५%
- ⇒ दाउराबाट खाना पकाउने परिवार — ९४.६३%
- ⇒ बत्तीकोलागि बिजुली प्रयोग गर्ने परिवार — ९९.९७%
- ⇒ बत्तीकोलागि मट्टीतेल प्रयोग गर्ने परिवार — ०.१७%
- ⇒ बत्तीकोलागि सौर्य उर्जाको प्रयोग गर्ने परिवार — ०.११%
- ⇒ पाइपको पानी प्रयोग गर्ने परिवार — ९६.५६% (६९.९६%)*
- ⇒ खुला इनार/कुवा पानी प्रयोग गर्ने परिवार — १.७६% (८.७०%)*
- ⇒ मूलको पानी प्रयोग गर्ने परिवार — १.५६% (१८.९४%)*
- ⇒ नदिको पानी प्रयोग गर्ने परिवार — ०.१२% (१.०१%)*
- ⇒ फलस शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार — १.०२% (०%)*
- ⇒ फलस-सेफिट ट्याङ्कमा जोडिएको शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार — ९६.६०% (३०.३२%)*
- ⇒ साधारण शौचालय प्रयोग गर्ने परिवार — २.३८%
- ⇒ शौचालय नभएको परिवार — २.३८% (४६.४८%)*
- ⇒ मोबाइल भएको परिवार — ७०.८८%
- ⇒ टेलिभिजन भएको परिवार — २८.९८%
- ⇒ रेडियो भएको परिवार — ७२.०४%

- ⇒ इन्टरनेट भएको परिवार — ०.१४%
- ⇒ मोटर/कार भएको परिवार — ०.०४%
- ⇒ मोटरसाइकल भएको परिवार — ०.३३%
- ⇒ अन्य सवारी साधन भएको परिवार — ०.०२%
- ⇒ कम्प्युटर भएको परिवार — २.४१%
- ⇒ फ्रिज भएको परिवार — ०.१९%
- ⇒ कुनै सुविधा नभएको परिवार — १७.५६%
- ⇒ महिला रोजगारी सङ्ख्या — १६३५
- ⇒ सहकारी संस्था सङ्ख्या — ५५
- ⇒ बैङ्किंग कारोवार गर्ने संस्था सङ्ख्या — १
- ⇒ विगत ५ वर्षमा विपद् का कारण भएका मृत्युको कुल सङ्ख्या — १६
- ⇒ विगत ५ वर्षमा बाढीका कारण भएका मृत्युको कुल सङ्ख्या — १
- ⇒ विगत ५ वर्षमा चट्याडका कारण भएका मृत्युको कुल सङ्ख्या — १
- ⇒ विगत ५ वर्षमा विपद् का कारण घाइते हुनेको कुल सङ्ख्या — ९
- ⇒ विगत ५ वर्षमा चट्याडका कारण घाइते हुनेको कुल सङ्ख्या — ९
- ⇒ विगत ५ वर्षमा विपद् का कारण घर क्षती हुनेको कुल सङ्ख्या — १३
- ⇒ विगत ५ वर्षमा आगलागीका कारण घर क्षती हुनेको कुल सङ्ख्या — ४
- ⇒ विगत ५ वर्षमा पहिरोका कारण घर क्षती हुनेको कुल सङ्ख्या — ८
- ⇒ विगत ५ वर्षमा भारी वर्षाका कारण घर क्षती हुनेको कुल सङ्ख्या — १
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित जेष्ठ नागरिक — १३९८
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित विधुवा महिला — २६३
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित एकल महिला — १९५
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित पुर्ण अपाङ्ग — २७
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित आंशिक अपाङ्ग — ४७
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित बाल सुरक्षा अनुदान — ३४
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित दलित जेष्ठ नागरिक — १२५
- ⇒ सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित दलित बालबालिका — २१७
- ⇒ महिला जनप्रतिनिधि — १६ (४२.१%)
- ⇒ पुरुष जनप्रतिनिधि — २२ (५७.९%)
- ⇒ मानव विकस सुचकाङ्क — ०.४३७*
- ⇒ आय सुचकाङ्क — ०.३३८*
- ⇒ औसत आयु — ६९.११*
- ⇒ आयु सुचकाङ्क — ०.७३५*
- ⇒ विद्यालयमा रहने औसत अवधि — ३.४६*
- ⇒ बयस्क साक्षरता दर — ५९.१९*

- ⇒ शैक्षिक सुचकाङ्क — ०.३३७*
- ⇒ जम्मा सडक (ट्रयाक खोलिएको) — २७६ कि मि
- ⇒ कच्ची सडक— २६४.५ कि मि
- ⇒ ग्राभेल सडक — ९.५ कि मि
- ⇒ पिच सडक — १.३ कि मि
- ⇒ पक्की पुल सङ्ख्या — ४
- ⇒ झोलुङ्गे पुल सङ्ख्या — ९
- ⇒ सौर्य उर्जा उत्पादन — ३८ कि वा
- ⇒ स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्था — १५
- ⇒ सिंचाई आयोजना — ५१

नोट: * तथा (.) को स्रोत राष्ट्रिय जनगणना २०६८ हो ।

परिच्छेद १: परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानद्वारा व्यवस्थित नेपाल राज्यको पुनःसंरचना अनुसार सम्पूर्ण नेपाल सात प्रदेश, र ७५३ स्थानीय तहका सरकार संविधानप्रदत्त अधिकारसहित क्रियाशील छन् । नेपालको इतिहासमा पहिलोपल्ट स्थानीय सरकार वास्तवमै अधिकारसम्पन्न सरकारका रूपमा रहेको छ र यो अधिकारसँगै नतिजामूलक कार्यसम्पादन गर्नु पर्ने दायित्व पनि जोडिएको छ । यो दायित्व पूरा गर्न स्थानीय सरकारलाई आआफ्ना पालिकामा सञ्चालन गर्ने उपयुक्त र प्रभावकारी विकास योजना तर्जुमा गर्नु अपरिहार्य हुन आउँछ । वस्तुगत यथार्थमा आधारित विकास योजना मात्र उपयुक्त र प्रभावकारी हुन सक्छ । यही परिप्रेक्षमा वस्तुस्थिति विवरणलाई हेर्नु पर्दछ ।

यस वस्तुस्थिति विवरणमा समेटिने विषय तथा तथ्याङ्कहरूका आधारमा कुन क्षेत्रमा गाउँपालिकाको अवस्था कस्तो छ ? के कस्ता समस्या रहेका छन् ? विकासका के कस्ता चुनौति तथा सम्भावना रहेका छन् ? भन्ने जस्ता विषयमा जानकारी हुने भएकाले साथै यसले गाउँपालिकाको समग्र वस्तुस्थिति झल्काउने हुनाले यसमा समेटिएको तथ्याङ्कका आधारमा बनाइने योजना बढी यथार्थपरक हुने अपेक्षा गरिन्छ । त्यस्तै, यसकै आधारमा गाउँपालिकामा खास अवधिमा कुन क्षेत्रमा कति प्रगति हासिल हुन सक्यो भन्ने पनि हेर्न सकिन्छ । यसका अतिरिक्त, गाउँपालिकाका बारेमा अध्ययन गर्न चाहने वा यहाँ कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहने जोसुकैका लागि पनि यो उपयोगी हुने गर्दछ ।

नेपालको बागमती प्रदेश अन्तर्गत पर्ने एक हिमाली जिल्लाको रूपमा परिचित दोलखा जिल्लाको दक्षिणी भेगमा अवस्थित मेलुङ गाउँपालिका धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय हिसाबले एक महत्वपूर्ण स्थान हो सौन्दर्यताले भरिपूर्ण यस गाउँपालिका प्राकृतिक सम्पदाले सम्पन्न मात्र नभएर विभिन्न जातजाति, धार्मिक एकताको धरोहरका रूपमा समेत परिचित छ ।

मेलुङ गाउँपालिका ऐतिहासिक र पर्यटकिय हिसाबले मात्र नभई गाउँपालिका भित्र रहेका स्थानिय श्रोत तथा साधनको उपलब्धताले समेत निकै महत्वपूर्ण रहेको छ । श्रोत साधनको उपलब्धता र स्थानियबासीको जीवनस्तरको आधारमा हेर्ने हो भने यो गाउँपालिका अझै पनि निकै पिछडीएकाको सूचीमा पर्दछ । स्थायी रूपमा बसोबास गर्ने परिवारको सङ्ख्या ७२६१ रहेको छ । यस गाउँपालिका श्रोत र साधन उपलब्धताको तुलनामा यहाँ बसोबास गर्ने जनताको सामाजिक, आर्थिक र अन्य सेवाहरूको पहुँचका हिसाबले निकै कमजोर अवस्था रहेको छ ।

राज्यको नयाँ संरचना अनुसार स्थानिय तहको निर्वाचन पश्चात यस गाउँपालिकाका अध्यक्ष लगायत सम्पूर्ण निर्वाचित प्रतिनिधिहरूले स्थानियबासीको समृद्धिलाई प्राथमिकता दिएको पाइन्छ । तदनुसार गाउँपालिकाका प्रतिनिधिहरूको प्रारम्भिक कार्य आफ्ना गाउँपालिका भित्रको वस्तुस्थिति साथै अवस्थाबारे विस्तृत विवरण तयार गर्नु रहेकाले अस्पिसियस इन्भाइरोमेन्टल कन्सल्ट प्रा. लि. लोकन्थली भक्तपुरको प्राविधिक सहयोगमा यस कार्य सम्पन्न गरिएको हो । यस विवरणबाट प्राप्त हुने विस्तृत तथ्याङ्कले यस गाउँपालिकाको वार्षिक तथा आवधिक पञ्चवर्षिय योजना तयार गर्नलाई समेत मुख्य आधार तयार भएको छ । संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त मार्ग दर्शनको आलवा थप सूचनाहरू सङ्कलन तथा व्यवस्थित गर्नको लागी गाउँपालिकाले तयार गरेको प्रतिवेदनमा मात्र सिमित नभै गतिशिल प्रोफाइल प्रणालीको विकास गरिएको छ । जसले गर्दा गतिशिल प्रोफाइलबाट सूचनामा विश्वस्त र पहुँचमा समेत सबैको बृद्धि हुनेछ ।

१.२ उद्देश्य

गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण निर्माणबाट आवश्यकता अनुसारका सूचना एकीकृत हुने गर्दछन् । यिनीहरूको उद्देश्य एकातर्फ स्थानीय तहलाई चाहिने सूचना सङ्ग्रह गर्नु हो भने अर्कोतर्फ सूचनाको हकलाई सुनिश्चित गर्नु पनि हो । वस्तुस्थिति विवरण तयार गरी वेबसाईटमा राखेको खण्डमा देश विदेशमा बस्ने जो कोहीले पनि आवश्यकता अनुसार

गाउँपालिकाको सूचना प्राप्त गर्न सक्छन् । मेलुङ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती विवरण निर्माण कार्यका मुख्य उद्देश्यहरू निम्नानुसार छन्:

- ⇒ गाउँपालिकाको वास्तविक सूचना सङ्कलन गरी सेवा प्रवाहलाई चुस्तदुरुस्त बनाउन मद्दत गर्नु
- ⇒ गाउँपालिकाका तथ्याङ्कहरू आवश्यकता अनुसार सम्बद्ध निकायलाई उपलब्ध गराउनु
- ⇒ स्रोत, साधन र सीपको पहिचान गरी त्यसको सदुपयोग गर्न तथा सम्भावित जोखिमहरूबाट बच्ने उपायहरूको खोजी गर्नु
- ⇒ योजना छनौटपछि प्राथमिकता निर्धारणका लागि आधार तयार पार्नु
- ⇒ स्थानीय विकासका लागि नवीन सोच र चिन्तनको सम्भावनाका लागि मार्ग प्रशस्त गर्नु
- ⇒ आवश्यक हुने निकाय र व्यक्तिलाई छिटो र छरितो ढङ्गमा सूचना उपलब्ध गराउनु
- ⇒ स्थानीय आवश्यकता पहिचान गरी गैरसरकारी संस्था वा भोगेनी गाउँपालिकाहरू समक्ष सहयोगको अपलि गर्नु
- ⇒ जनप्रतिनीधि तथा कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनलाई पारदर्शी तुल्याउनु
- ⇒ गाउँपालिकाका तर्फबाट पारदर्शिता, जवाफदेहिता र तटस्थतालाई न्यूनतम मुल्याङ्कनको आधार बनाउन र त्यस अनुसार आवश्यकताको सम्बोधन गर्न सहयोग पुऱ्याउनु
- ⇒ भविष्यमा कर, पञ्जीकरण तथा अन्य सिफारिसहरूलाई वेव बेस् बनाएर नागरिक मैत्री सेवा प्रवाह गर्ने तर्फ मार्ग निर्देश गर्नु
- ⇒ वस्तुस्थिती विवरणमा नागरिकको सहज पहुँच स्थापित गर्नु

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू

वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यलाई चरणबद्ध र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न देहायअनुसारका कानूनी तथा नीतिगत आधारहरू रहेका छन्:

- † **नेपालको संविधान:** नेपालको संविधान अनुसार स्थानीय तहको अधिकार अनुसूची ८ को क्रम सङ्ख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख सङ्कलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरिएको छ ।
- † **नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन:** नेपाल सरकारले नेपालको संविधानको अनुसूची ५, ६, ७, ८ र ९ मा उल्लेखित संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकार सूचीको कार्य विस्तृतीकरण सम्बन्धी प्रतिवेदनमा स्थानीय तहको अधिकारलाई थप व्याख्या गरेको छ । जस अनुसार स्थानीय तहको तथ्यांकीय अभिलेख व्यवस्थापन र स्थानीय तहका संभाव्य प्राकृतिक श्रोत र साधनको अभिलेख (प्रोफाइल) तयार गर्ने कुरालाई उल्लेख गरिएको छ ।
- † **स्थानीयप सरकार सञ्चालन ऐन २०७४:** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ को च, ड र थ मा बेरोजगारहरूको विवरण सहित स्थानीय तहको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी नियमित रूपले अद्यावधी गर्दै जानु पर्ने उल्लेख छ । त्यसरी नै स्थानीय तहको विकास आवधिक र वार्षिक योजनाहरू बनाई सोको आधारमा योजनाबद्ध विकास गर्नु पर्ने कुरा उल्लेख छ भने वार्षिक र आवधिक योजना बनाउनको लागि समेत नगरको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था छ ।
- † **स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा कार्यविधि, २०७४:** यस कार्यविधिको दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा सहभागितामुलक प्रक्रियाबाट नतिजामुलक ढंगले बनाउनु पर्ने र योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानयि तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथसा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको याथार्थ स्थिती देखिने गरी वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्नु पर्ने छ” भनि प्रष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

- † गाउँ/नगर वस्तुस्थिती विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५: ले निर्देश गरे बमोजिमको ढाँचा तथा विधि अनुसार मेलुङ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती विवरण तयार गरिएको हो ।

नेपालको संविधान अनुसार नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ—आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन र दीर्घकालीन योजनाहरू तयार गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । सो अनुसार स्थानीय तहको आवधिक, रणनीतिक विषय क्षेत्रगत एवं वार्षिक योजना तर्जुमा र नतिजा अनुगमनको लागि क्षेत्रगत स्थितिसहित स्थानीय तहको वस्तुस्थिती विवरण तयारी आवश्यक रहेको छ । उक्त विवरणमा आर्थिक, सामाजिक, भौतिक पूर्वाधार, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकासका क्षेत्रमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाभित्र रहेका भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, साँस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय स्रोत साधनहरूको तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुति संलग्न हुन आवश्यक छ । गाउँ/नगर वस्तुस्थिती विवरण तयारी कार्यविधि, २०७५ ले निर्देश गरे बमोजिमको ढाँचा तथा विधि अनुसार मेलुङ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती विवरण तयार गरिएको हो ।

नेपाल सरकारले सङ्घीय प्रणाली अनुसार स्थानीय निकायहरूको पुनर्संरचना गरेको छ । नेपाल सरकारले स्थानीय तहहरूलाई विकास निर्माणका लागि ठूलो रकम अनुदानका रूपमा दिने गर्दछ भने स्थानीय तह आफैले पनि जनताबाट करहरू सङ्कलन गर्दछन् । त्यसलाई योजनाबद्ध ढङ्गले खर्च गर्न आवश्यक छ । बृहत योजना निर्माणका लागि गाउँपालिकाको यथेष्ट सूचनाको उपलब्धता पहिलो शर्त हो । गाउँपालिका र तिनको कार्य क्षेत्र भित्र पर्ने विभिन्न प्रकारका गतिविधि तथा वस्तुहरूको सूचना पाउनु जनताको नैसर्गिक अधिकार हो । संविधानले निर्दिष्ट गरे को सूचनाको हक (Right to Information) प्रत्याभूत गर्नु पनि स्थानीय तहको दायित्व भएकोले यसले वस्तुस्थिती विवरणहरूको सँगालोले भूमिका खेल्नेछ ।

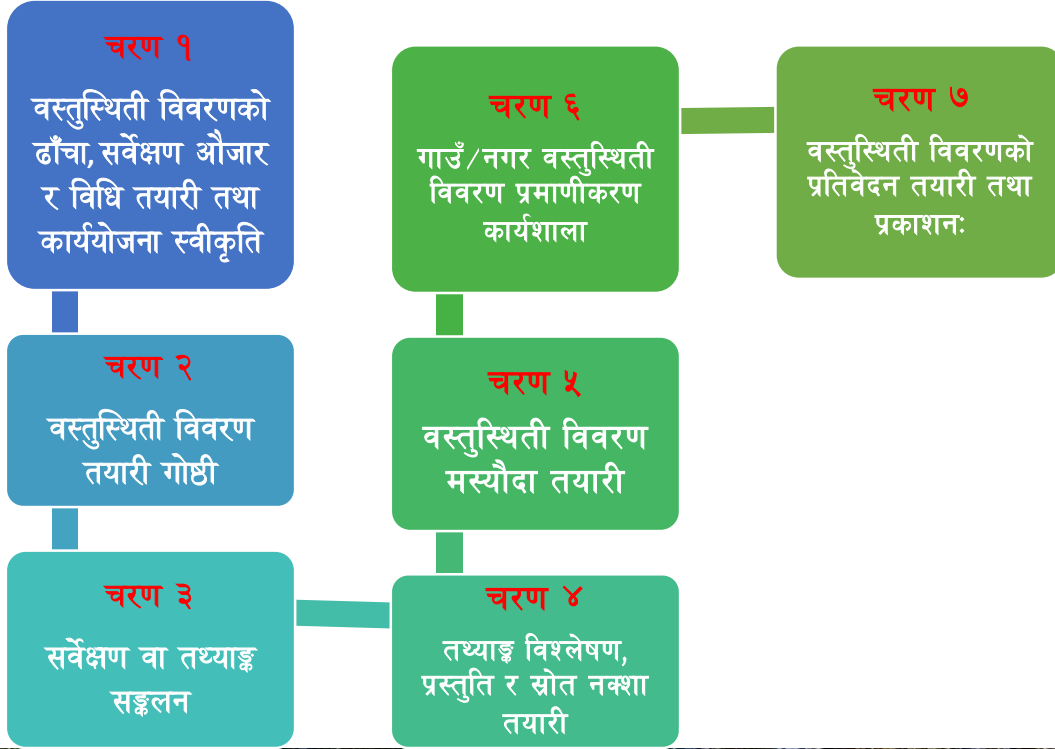
यस सन्दर्भमा दोलखा जिल्लाका साविकमा कायम रहेका पाँचवटा गा.वि.स. हरूलाई समावेश गरी गठन गरिएको यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार नभएकोले वस्तुगत विवरण तयारी गर्ने कार्य गरिएको छ । गाउँपालिकाको भौतिक, सामाजिक, शैक्षिक, आर्थिक तथा अन्य विविध पक्षको सुक्ष्म विश्लेषणबाट नै त्यहाँको यथार्थ स्थितिको पहिचान हुन जान्छ । यस गाउँपालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक अवस्था र आर्थिक स्रोतका बारेमा पहिचान गरी विकासका सम्भावना र चुनौतीहरूलाई उजागर गर्ने उद्देश्य यस अध्ययनको रहेकाले यसको ठूलो औचित्य तथा महत्व रहेको छ । गाउँपालिकाको समृद्धि र उन्नतिका लागि गाउँपालिकाका सरकारी निकायहरू, जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरू तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई भविष्यमा सञ्चालन गर्न सकिने विभिन्न योजना, कार्यक्रम तथा आवश्यक नीति निर्माणका लागि आधार हुनसक्ने अपेक्षासहित यो अध्ययन गरिएको छ । गाउँपालिकाको विविध पक्षहरूको वास्तविक स्थितिको तथ्याङ्क र सूचना विना कुनैपनि योजनाको सही छनौट हुन सक्दैन । तसर्थ वस्तुगत विवरणको आधारमा प्राथमिकता निर्धारण गरी वास्तविक आवश्यकता र जनताको चाहनामा आधारित कार्यक्रम संचालन गर्न तथा भविष्यका लागि पूर्व तयारी गर्न समेत यसले सहयोग पुग्दछ । तसर्थ गाउँपालिकाले यस आर्थिक वर्षमा वस्तुगत विवरण तयार गर्ने निर्णय गरे बमोजिम यो अध्ययन गरिएको छ । यस विवरणले निम्न कुरामा मद्दत पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ:

- † गाउँपालिकाको वास्तविक र सही सूचना सङ्कलन तथा व्यवस्थापन गर्न मद्दत पुग्ने ।
- † गाउँपालिकाभित्रका स्रोत, साधन र क्षमताको पहिचान भई तिनीहरूको सदुपयोग गर्न तथा सम्भावित जोखिमहरूबाट बच्ने उपायहरूको खोजी गर्न सकिने ।
- † गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, प्राकृतिक, जनसाङ्ख्यिक, शैक्षिक र मानवीय जीवनका हरेक पक्षहरूका बारेमा जानकारी प्राप्त हुने हुनाले संचालित कार्यक्रमको समीक्षा गरी सुधार, समायोजन वा परिवर्तन गर्न र नयाँ योजना तर्जुमाका लागि पृष्ठपोषण प्राप्त हुने ।

‡ सूचनाबाट विभिन्न निकाय तथा व्यक्तिहरूसँग सम्बन्ध बढाउन सहज हुने हुनाले आपसी सहयोगको वातावरण निर्माण हुने ।

१.४ तयारीका चरण

मेलुङ गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती विवरण चरणबद्ध, व्यवस्थित र सहभागितामूलक रूपमा तयार गर्ने क्रममा देहाय अनुसारका सात चरणहरूमा कार्य सम्पन्न गरिएको थियो:

मेलुङ ग.पा.द्वारा पुननिर्माण पश्चातको जुरे ढुंगा महादेव मन्दिर —मेलुङ-४

परिच्छेद २: मेलुङ गाउँपालिकाको चिनारी

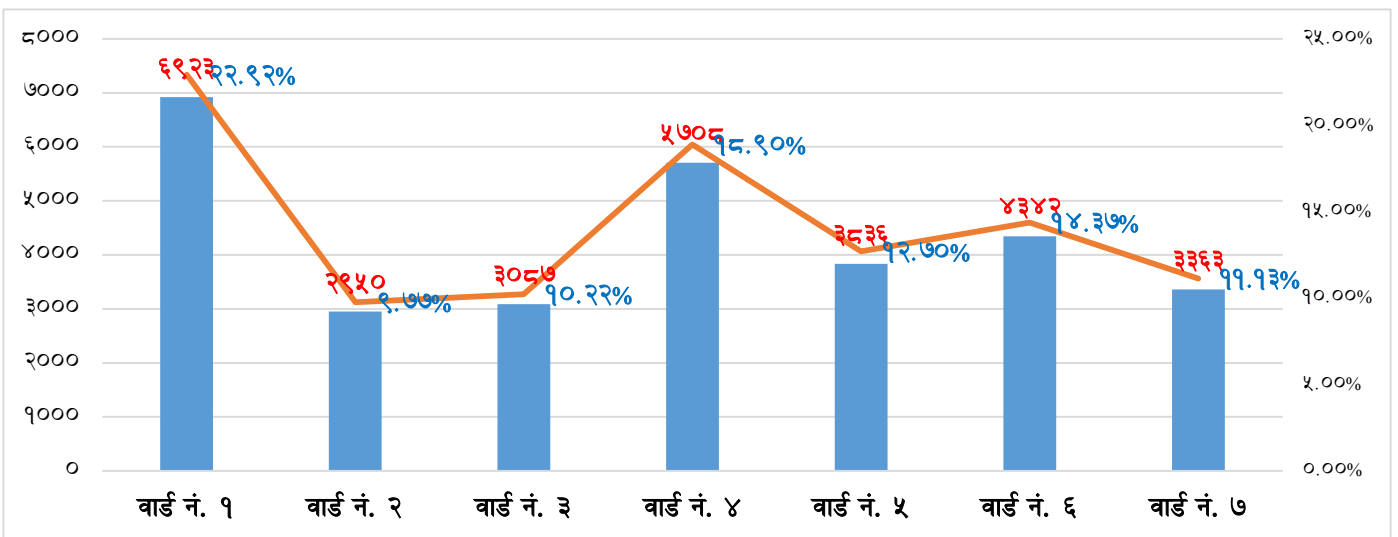
२.१ मेलुङ गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

नेपालको संविधान २०७२ घोषणा पश्चात नेपाल संघिय शासन प्रणालीमा स्थापित भयो । राज्यको नयाँ संरचना अनुसार ७ वटा प्रदेश र ७५३ स्थानिय तहहरू भए । सात वटा प्रदेशहरू मध्ये बाग्मती प्रदेशको केन्द्र हेटौँडाबाट प्रदेश सरकारका सेवाहरू प्रवाह गर्दै आएको यस प्रदेश अन्तर्गत रहेको १३ जिल्लाहरू मध्ये दोलखा एक हो । स्थानिय तहको नयाँ संरचना अनुसार दोलखा जिल्लामा ७ गाउँपालिका र २ नगरपालिका रहेका छन् । यस जिल्लामा रहेको ७ वटा गाउँपालिकाहरू मध्ये मेलुङ गाउँपालिका ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय हिसाबले निकै महत्वपूर्ण रहेको छ । यस गाउँपालिकामा जम्मा ७ वटा वडाहरू रहेका छन् ।

साविकका मेलुङ, भेडपु, डाँडाखर्क, घ्याङसुकाठोकर र पवटी गाविसहरू मिलाएर बनाइएको मेलुङ गाउँपालिकाको पूर्वमा तामाकोसी गाउँपालिका, पश्चिममा सैलुङ पानी ढलोको सिमा दोरम्बा गाउँपालिका -रामेछाप, उत्तरमा सैलुङ गाउँपालिका तथा दक्षिणमा मन्थली नगरपालिका र दोरम्बा गाउँपालिका रामेछाप पर्दछ । यस गाउँपालिकालाई सातवटा वडाहरूमा विभाजन गरिएका छ । साविकको पवटी गा.वि.स. (१-९) लाई वार्ड नं. -१, घ्याङ सुकाठोकर गा.वि.स. (१-४) लाई वार्ड नं. -२, घ्याङ सुकाठोकर गा.वि.स. (५-९) लाई वार्ड नं. -३, भेडपु गा.वि.स. (१-९) लाई वार्ड नं. -४, डाँडाखर्क गा.वि.स. (२, ३, ४, ५, ६ र ८) लाई वार्ड नं. -५, डाँडाखर्क गा.वि.स. (१, ७ र ९) र मेलुङ गा.वि.स. (६, ८ र ९) लाई वार्ड नं. -६ र मेलुङ गा.वि.स. (१, २, ३, ४, ५ र ७) लाई वार्ड नं. -७ बनाइएको हो ।

मेलुङ गाउँपालिका ८६.५४ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । समुन्द्र सतहदेखि करिब ६३३ मिटरमा दोलखा जिल्लाकै कम उचाई भएको ठाउँ सित्तली देखि करिब ३१५० मिटर उचाईको सैलुङडाँडा भएको यस गाउँपालिकामा गर्मी र चिसो दुबै खालको हावापानी पाईन्छ । प्रशस्त हरियाली वनजंगल, गौरीशंकर हिमश्रृंखला शिर भएर बग्ने तामाकोसी नदि तथा सदाबहार बग्ने खोलाहरू, हिउँदमा हिउँले ढाकिएर सेताम्मे हुदाँको बेला स्वर्गझैं अनुभूति हुने स-साना थुम्काहरूले घेरिएको सैलुङडाँडा तथा तामाकोसी किनार आसपासको समथर भू-भाग भएको यस मेलुङ गाउँपालिका भौगोलिक विविधता तथा प्राकृतिक सम्पदाले भरिपूर्ण रहेको छ ।

यस गाउँपालिका २७°२९'४६.५६८४" देखि २७°३६' २५.३२९६" उत्तरी अक्षांस र ८६°५'४५.१५" देखि ८५°५९' ११.१४०८" पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित छ । यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ८६.५४ वर्ग किलोमीटर रहेको छ भने

चित्र १: मेलुङ गाउँपालिकाको वडागत जनसङ्ख्या विवरण

समुद्र सतहबाट ६३३ मीटर उचाईदेखि ३०१८ मीटरसम्मको उचाईमा यो गाउँपालिका फैलिएर रहेको छ । २०६८

सालको जनगणनाअनुसार जनसङ्ख्याको दृष्टिले जिल्लाका नौवटा स्थानीय तहमा तेस्रो र गाउँपालिकाहरू मध्येमा दोस्रो स्थानमा यो गाउँपालिका पर्दछ । मेलुङ गाउँपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण २०७६ अनुसार गाउँपालिकामा रहेका ७२६१ घरधुरीमा कुल जनसङ्ख्या ३०२०९ बराबर रहेको छ । जसमा महिला १४७९३ (४९%) र पुरुषको सङ्ख्या १५४१६ (५१%) रहेको छ ।

२.२ मेलुङ गाउँपालिकाको भूउपयोग स्थिति

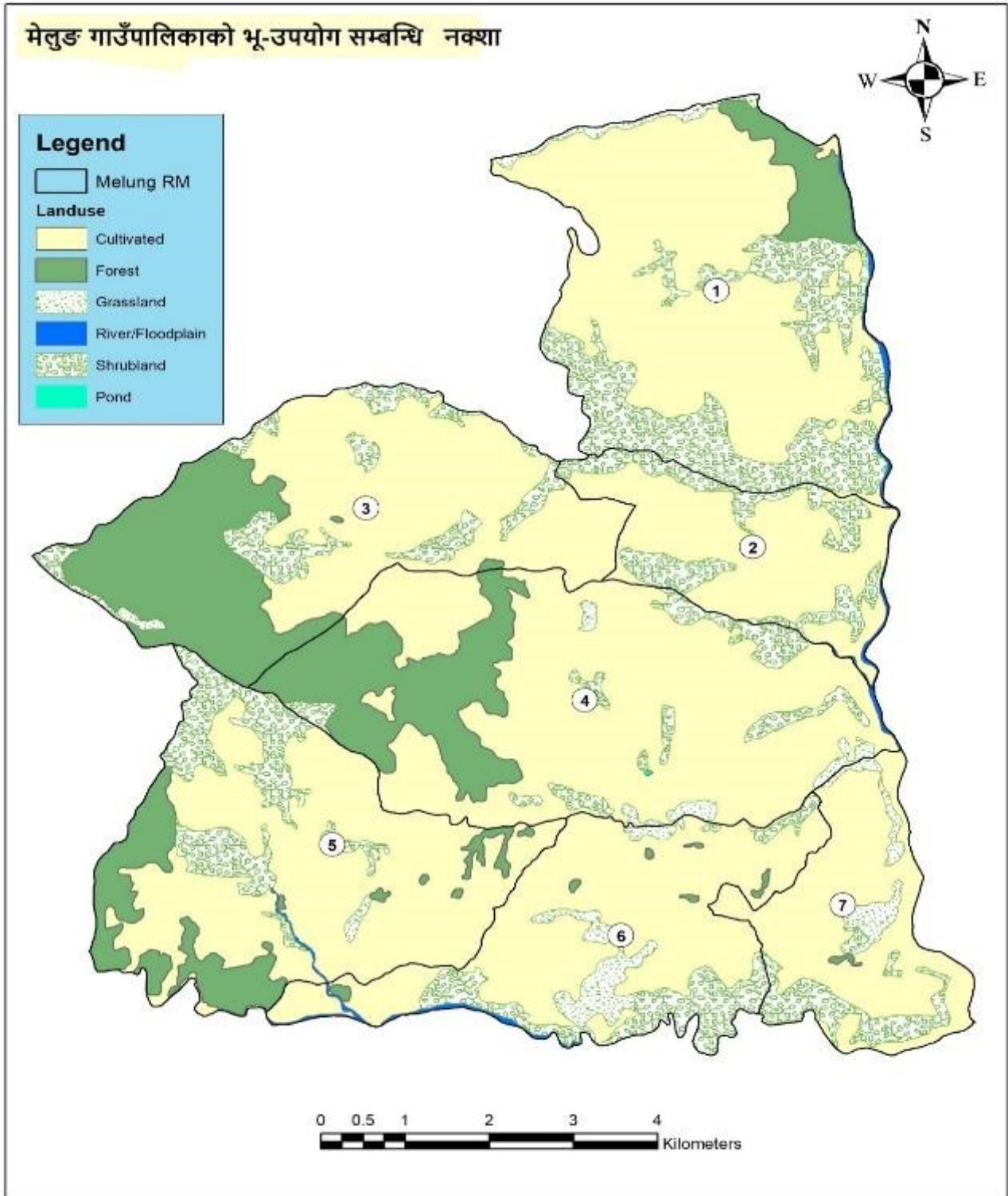
मेलुङ गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल ८६.५४ वर्ग कि मी मध्ये ६६.३) %५७.४२ वर्ग कि मी क्षेत्रफल खेति (योग्य जमिन रहेको छ भने १४) %१२.१४ वर्ग कि मी जंगलले ढाकेको छ/क्षेत्रफल बन (। त्यसैगरी ९ %६. (वर्ग कि मी १३.३३) क्षेत्रफल बुट्यानले ढाकेको छ र १६) %६.१४.३९ वर्ग कि मी क्षेत्रफल चरण क्षेत्र रहेको छ ।

तालिका १: मेलुङ गाउँपालिकाको भूउपयोग स्थिति

वार्ड नं.	खेति योग्य जमिन	बन/जंगल	चरण क्षेत्र	खोला तथा तटिय जमिन	बुट्यान	पोखरी/तलाउ	जम्मा
१	व. कि. मि.	१०.८१	१.१४	०.२७	०.१७	४.५७	१६.९६
	प्रतिशत	६३.७५	६.७२	१.६०	१.००	२६.९३	१००.००
२	व. कि. मि.	४.४३			०.०९	१.६७	६.१९
	प्रतिशत	७१.५४	०.००	०.००	१.४८	२६.९८	१००.००
३	व. कि. मि.	७.६५	४.७५	०.०७		१.८३	१४.३०
	प्रतिशत	५३.४९	३३.२१	०.४९	०.००	१२.८२	१००.००
४	व. कि. मि.	१२.७७	३.८८	०.३७	०.०४	१.३२	१८.३९
	प्रतिशत	६९.४६	२१.०९	२.०२	०.२१	७.२०	१००.००
५	व. कि. मि.	९.५४	२.२४	०.०७	०.०४	२.३२	१४.२१
	प्रतिशत	६७.१५	१५.७५	०.५०	०.२७	१६.३३	१००.००
६	व. कि. मि.	७.४९	०.११	०.८२	०.१६	१.६८	१०.२७
	प्रतिशत	७२.८९	१.१०	८.०२	१.६०	१६.३९	१००.००
७	व. कि. मि.	४.७३	०.०३	०.४८		०.९९	६.२२
	प्रतिशत	७६.००	०.४२	७.६९	०.००	१५.८८	१००.००
जम्मा	व. कि. मि.	५७.४२	१२.१४	२.०८	०.५०	१४.३९	८६.५४

प्रतिशत	६६.३	१४.०	२.४	०.६	१६.६	०.००१	१००.०
---------	------	------	-----	-----	------	-------	-------

चित्र २: मेलुङ गाउँपालिकाको भूउपयोग संबन्धि नक्सा

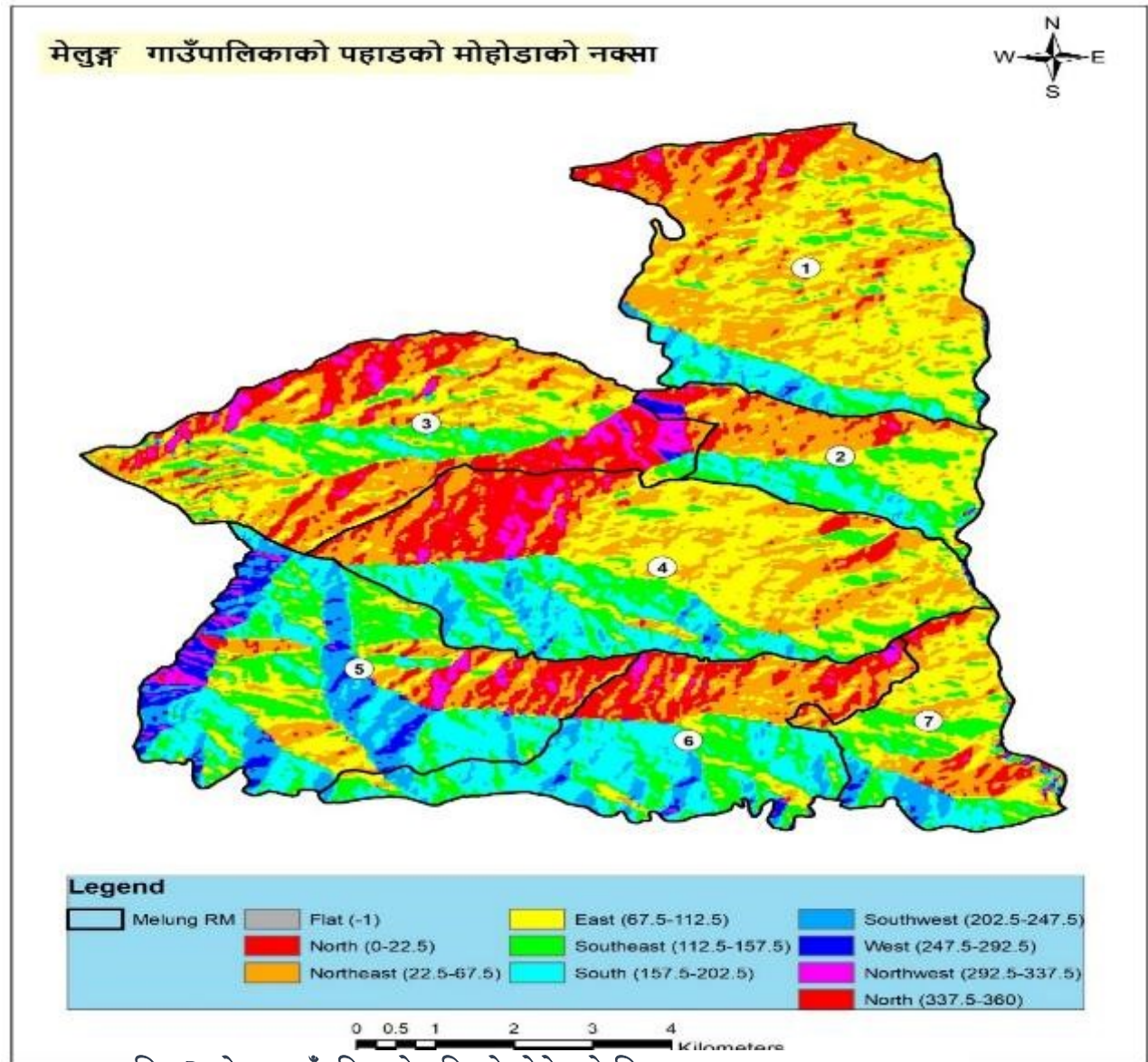
२.३ मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको मोहोडा स्थिति

मेलुङ गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल ८६.५४ वर्ग कि मी मध्ये सबैभन्दा बढी २४.९६२) %१.६० वर्ग कि मी २ क्षेत्रफल जमिन पूर्व फर्केको छ भने (३५.८२) %०.४० वर्ग कि मी क्षेत्रफल जमिन उत्तर (-पूर्व मोहोडाको रहेको

छ। त्यसैगरी १५३.१) %१३.२५ वर्ग कि मी (दक्षिण-पूर्व तर्फ फर्केको र १४.३०१) %२.३८ वर्ग कि मी क्षेत्रफल (दक्षिण मोहोडाको रहेको छ ।

तालिका २: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको मोहोडा विवरण

जमिनको मोहोडा	क्षेत्रफल)वर्ग कि मी(प्रतिशत
समथर	०.००१	०.००१
उत्तरपूर्व-	२०.४०	२३.५८
उत्तर	१०.५५	१२.२०
पूर्व	२१.६०	२४.९६
दक्षिण पूर्व-	१३.२५	१५.३१
दक्षिण	१२.३८	१४.३०
दक्षिण पश्चिम-	४.५५	५.२६
पश्चिम	१.५५	१.७९
उत्तरपश्चिम-	२.२५	२.६०
जम्मा	८६.५४	१००

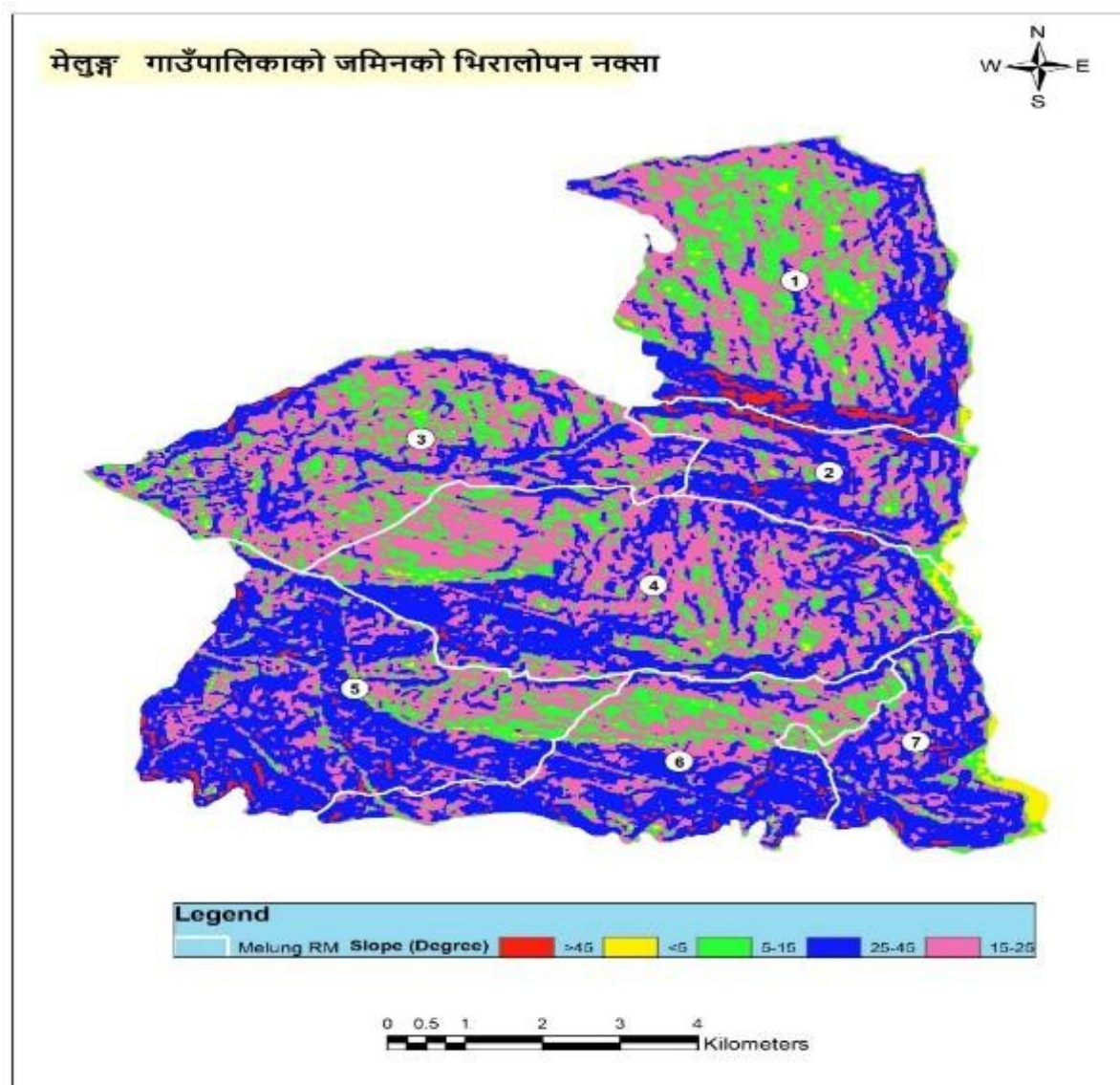
चित्र ३: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको मोहोडाको जिआइएस नक्सा

२.४ मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको भिरालोपनाको स्थिति

मेलुङ गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल ८६.५४ वर्ग कि मी मध्ये सबैभन्दा बढी ४०.७७) %३५.२८ वर्ग कि मी क्षेत्रफल (२५ देखि ४५ डिग्रीको भिरालोपनामा रहेको छ भने ४०.३२) %३४.९० वर्ग कि मी क्षेत्रफल जमिन (१५ देखि २५ डिग्रीको भिरालोपनामा रहेको छ । त्यसैगरि १६.०५) %१३.८९ वर्ग कि मी देखि ५ (१५ डिग्रीको भिरालोपनामा १.४६) %१.२७ वर्ग कि मी (४५ डिग्री भन्दा बढीको भिरालोपनामा र १.३९१) %०.२ वर्ग कि मी (० देखि ५ डिग्रीको भिरालोपनामा रहेको छ ।

तालिका ३: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको भिरालोपनाको विवरण

भिरालोपना (डिग्रीमा)	क्षेत्रफल वर्ग) कि मी(प्रतिशत
०-५	१.२०	१.३९
५-१५	१३.८९	१६.०५
१५-२५	३४.९०	४०.३२
२५-४५	३५.२८	४०.७७
>४५	१.२७	१.४६
जम्मा	८६.५४	१००.००

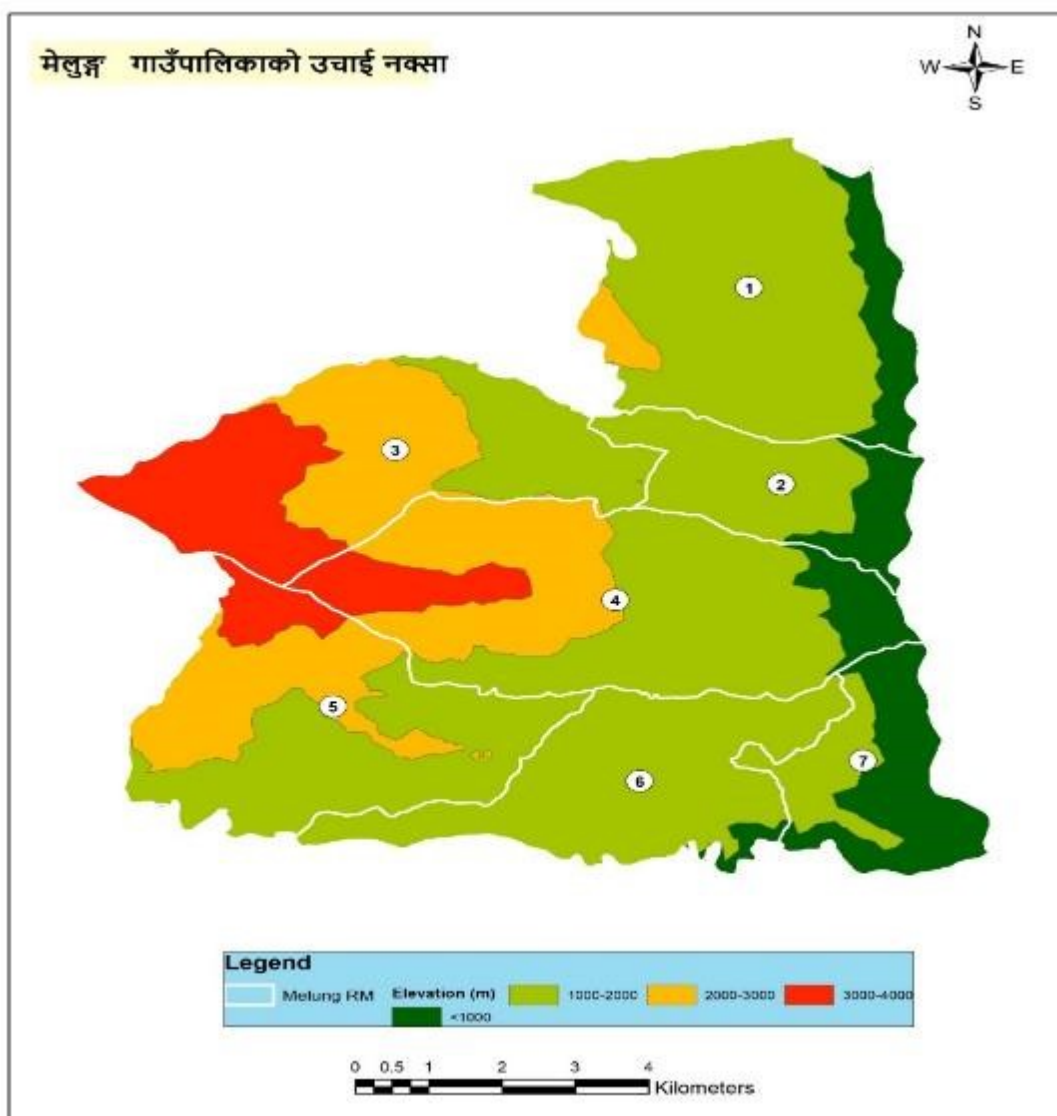
चित्र ४: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको भिरालोपनाको जिआइएस नक्सा

२.५ मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको उचाईको स्थिति

मेलुङ गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल ८६.५४ वर्ग कि मी मध्ये आधा भन्दा बढी ५९.४१) %५९.४१ वर्ग कि मी क्षेत्रफल (००० देखि २००० मिटर उचाईमा अवस्थित रहेको छ भने १९.४१) %१६.८० वर्ग कि मी क्षेत्रफल (२००० देखि ३००० मिटर उचाईमा अवस्थित रहेको छ । त्यसैगरी ११.४९) %९.९४ वर्ग कि मी (००० मिटर भन्दा कम उचाईमा अवस्थित र ९.६९) %८.३९ वर्ग कि मी (३००० मिटर भन्दा बढी उचाईमा अवस्थित रहेको छ ।

तालिका ४: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको उचाईको विवरण

उचाई	क्षेत्रफल वर्ग) कि मी(प्रतिशत
७०० - १००० मी.	९.९४	११.४९
१००० - २००० मी.	५१.४१	५९.४१
२००० - ३००० मी.	१६.८०	१९.४१
३००० मी. भन्दा	८.३९	९.६९
जम्मा	८६.५४	१००.००

चित्र ५: मेलुङ गाउँपालिकाको जमिनको उचाईको जिआइएस नक्सा

२.६ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

मेलुङ गाउँपालिकाको नाम ऐतिहासिक मेलुङ बजारको नामबाट रहन गएको हो । तामाङ भाषाको “मे” (आगो) र “लुङ” (ज्वाला) शब्द मिलेर मेलुङ भएको हुनसक्ने यहाँका स्थानीयबासीहरूको तर्क रहेको छ । किम्बदन्ती अनुसार मेलुङ डाँडाबाट आगोको ज्वाला निस्केको देखिन्थ्यो र यसरी आगोको ज्वाला निस्कने डाँडालाई स्थानीय तामाङ जातीका मानिसहरूले मेलुङ नामाकरण गरेका कारण यो क्षेत्र मेलुङ नामले परिचित हुनगयो ।

मेलुङ गाउँपालिकाको एकमात्र हाट लाग्ने ठाउँ हो ऐतिहासिक मेलुङ बजार जहाँबाट धार्मिक तथा प्राकृतिक सौन्दर्यको संगमस्थल शैलुङडाँडा करिब ५ घण्टाको पदमार्ग पार गरेपछि पुग्न सकिन्छ । राणा शासनकालमा चर्चित मेलुङ बजार सदरमुकाम दोलखा र रामेछापको सदरमुकाम थियो । बडाहाकिम बस्ने यस बजारमा दुवै जिल्लाको माल र अड्डा थियो । २००७ सालमा तत्कालीन मुक्तिसेनाले मेलुङ कब्जामा लिएपछि सदरमुकाम रामेछाप सियो । पुरानो स्थान भएकाले २००७ पछि पनि थुप्रै उच्च पदस्थ मानिस यहाँ आइरहन्थे । २०१५ सालमा राजा महेन्द्रको एक रात बास यहि स्थानमा भएको थियो ।

स्थानीयका अनुसार सदरमुकाम हिँडेपछि तत्कालीन पञ्चायत सरकारले गाउँमा प्रहरी चौकी, भेटरीनरी, हुलाकजस्ता सरकारी अड्डाको स्थापनाका साथै २०४३ सालमा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकको शाखा समेत स्थापना भएको थियो । पछि सदरमुकाम मेलुङबाट सरेपछि स्थानीयहरूद्वारा गाउँमा चहलपहल बढाउन बजारको बीचमा हाटबजारको थालनी गरेका थिए । प्रत्येक घरबाट एकएक वटा बस्तु र आफूले उत्पादन गरेको सामान लिएर बुधवार बिहान मेलुङ बजारमा मेलुङ वरिपरीका साथै छिमेकी जिल्ला रामेछाप र वरपरका दर्जनभन्दा बढी गाविसका मानिस हाट भर्न यहीं आउन थाले । वि.सं. २०५७ सालमा तत्कालिन माओवादी र सरकारी सुरक्षाकर्मी बीचको भिडन्त पछि चौकी उठ्यो, अन्य सरकारी अड्डासमेत झिटीगुन्टा कसेर सदरमुकाम फर्किनुका साथै बैंक पनि सदरमुकाम सन्यो । अझसम्म पनि यस ऐतिहासिक स्थानमा बुधवारको दिन हाट लाग्ने गर्छ ।

२.७ प्राकृतिक तथा आर्थिक विकासका स्रोतहरू

प्रशस्त हरियाली वनजंगल, गौरीशंकर हिमश्रृंखला शिर भएर बग्ने तामाकोसी नदि तथा सदाबहार बग्ने खोलाहरू, हिउँदमा हिउँले ढाकिएर सेताम्मे हुदाँको बेला स्वर्गझैं अनुभूति हुने स-साना थुम्काहरूले घेरिएको सैलुङडाँडा तथा तामाकोसी किनार आसपासको समथर भू-भाग भएको यस मेलुङ गाउँपालिका भौगोलिक विविधता तथा प्राकृतिक सम्पदाले भरिपूर्ण रहेको छ ।

मेलुङ गाउँपालिकाभित्रका प्राय सबै वस्तीहरू समेटने सडकको ट्रयाक खोल्ने काम सकिएको छ भने पुराना सडक हरूलाई क्रमसःस्तर उन्नति गर्न थालिएको छ । मेलुङ गाउँपालिकाको महत्वपूर्ण सडकहरू मेलुङ मार्ग, काकलिङ बुद्धचोक मार्ग, भ्याकुरे देवी मार्ग, सत्यश्वर मार्ग, लामाटार मार्ग, गोलेगाँउ मार्ग, बिरौटा मार्गको डी.पि.आर. गरि सदाबहार सुचारु गर्न काम आगाडि बढाइएको छ साथै नयाँपुल पवटी डाँडाखर्क सडकको सिम्टे बुद्धचोक खण्ड(१२.८ कि.मि.) पीच कार्य शुरु भएको छ। केहि ठुला खानेपानी, सिंचाई, विद्यालयका आयोजनाहरू र व्यक्तिगत आवासहरू समेत निर्माणाधीन अवस्थामा छन् । करिब ६०० मेगावाटको तामाकोसी-३ जलविद्युत आयोजनाको डी.पि.आर. समेत तयार भएकोले यस आयोजना गाउँपालिका क्षेत्र समेटने गरि सुरु भएमा यस गाउँपालिकाको समग्र विकासमा मुहार फेरिनेछ ।

यस गाउँपालिकामा समुन्द्र सतहदेखि करिब ६३३ मिटरमा दोलखा जिल्लाकै कम उचाई भएको ठाउँ सित्तली देखि करिब ३१५० मिटर उचाइको सैलुङडाँडा भएकोले यहाँको हावापानी तथा जमिनमा विविधता पाइन्छ। साथै गाउँपालिकाको पश्चिमी भेगमा चिसो हावापानी भएकाले प्रशस्त मात्रामा आलु, धान, गहुँ, मकै, कोदो, आलु आदि मुख्य बालीहरू हुन् भने आँप, केरा, कटहर, लप्सी आदि प्रमुख फलफूलहरू हुन् । गाउँपालिकाको तल्लो भेगमा तरकारी, दुधजन्य पदार्थ तथा फलफूलहरू बेचेर आमदानी गर्छन भने माथिल्लो उच्च भेगका मानिसहरूले मौरीपालन, बाख्रापालन

तथा जडीबुटी खेतीबाट आम्दानी गर्छन् । यहाँका मानिसहरू कृषि पेशा बाहेक सेना, प्रहरी, शिक्षक, ठेक्कापट्टा तथा अन्य निजामती तर्फपनि आवद्ध छन् ।

मेलुङ गाउँपालिका पर्यटकीय हिसाबले अत्यन्तै सम्भावना भएको ठाउँ हो । गाउँपालिकाकै उच्च भूभाग भएको सैलुङ क्षेत्र धर्म र प्राकृतिक सौन्दर्यको संगम स्थल हो । सय थुम्काको डाँडाका रूपले चिनिने सैलुङमा शैलुङ्गेश्वर तथा जुरेढुंगा महादेव, महादेवको भण्डार, बाघ ढुंगा, गाई ढुंगा, धर्म द्वार, आदि प्रसिद्ध धार्मिक स्थलहरू रहेको छ । स-साना सय भन्दा बढी थुम्काहरूले घेरिएको सैलुङ, हिउँदमा झन्डै दुई महिनासम्म हिउँले ढाकिएर सेताम्मे हुदाँको बेला स्वर्गझैं अनुभूति हुने यस डाँडाबाट कालिन्चोक भगवती, गौरीशंकर हिमाल, गणेश हिमाल, जुगल हिमाल आदिको दृश्य समेत देखिनुले प्राकृतिक सौन्दर्यताले अत्यन्तै आकर्षक रहेको यस ठाउँमा विशेष गरि नयाँवर्ष तथा जनैपूर्णिमाको बेला आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको घुइँचो लाग्ने गर्दछ । सैलुङमा लोपोन्मुख जातिको काँडे भ्याकुर, स्तनधारी प्राणी सालक पाइन्छ । सतुवा, निरमसि, जटामसि, पाँचऔंले आदि यहाँका प्रमुख जडीबुटीहरू हुन् भने ओखर, रक्तचन्दन, कटुस, खसु, धुपी, गोब्रे सल्ला, लौठ सल्ला, चिलाउने, बाँस, निगालो आदि मुख्य वनस्पति हुन् । मेलुङ गाउँपालिकाको सित्तलीबाट नजिकै रहेको जलविद्युत विकास नमुनाको रूपमा निर्मित खिम्ती जलबिद्युत आयोजनाको समेत सजिलै अवलोकन गर्न सकिन्छ । यसका साथै मेलुङ गाउँपालिका भित्र रहेका मुख्य मठ मन्दिर तथा गुम्बाहरू पवटीको सत्येश्वर महादेव, भ्याकुरे देवी, सुकाठोकरको गाईखुरा महादेव, घ्याङको काकलिङ भञ्ज्याङ तथा सैलुङबुद् लाक्षलिङ गुम्बा, भेड्पुको खम्बुलिङ तथा सान्छेन गुम्बा, पशुपती जुके मन्दिर, चिकुनेश्वर महादेव, जुरे ढुंगा महादेव, मेलुङको सित्तली महादेव, मालिका देवी मन्दिर, गोरखनाथ मन्दिर, पैयाँखेत देवी, निकासी इन्द्रावती मन्दिर, गाउँखेत बाजेको मन्दिर, सुनाविर्ता भीमसेन थान, डाँडाखर्कको सुंगुरे महादेव मन्दिर आदि तथा भेडपु पोखरी, हल्लिने ढुंगा, उर्लेनी छहरा, ढोकेको भीर, पवटीको गुफा हुनुले यस क्षेत्र धार्मिक पर्यटनको हिसाबले समेत महत्वपूर्ण ठाउँ हो । मेलुङ गाउँपालिकाको अर्को महत्वपूर्ण ठाउँ हो भेडपु पोखरी । यो पोखरी वि.सं. १८८५ मा पत्ता लगाइएको थियो । किम्वदन्ती अनुसार यस पोखरीमा ठुला एक जोडी नागमणि थिए र मध्ये रातको समयमा मणि चम्किएर पोखरी वरिपरी उज्यालो आउथ्यो, पछि पोखरीमा भैँसी र राँगो पोखरीमा पसेपछि उक्त नाग मन्थली निस्केको र नाग देखा नपरेको भनाई छ । वि.सं. २०६५ साल तिर यस पोखरी उम्लिएर छाल समेत आएको थियो । संरक्षण को उचित व्यवस्था गरेमा यस पोखरी आन्तरिक तथा बाह्यपर्यटकको प्रचुर सम्भावना भएको ठाउँ हो ।

ए.डी.बी.को ऋण सहयोगमा नयाँपुल-पवटी-डाँडाखर्क सडकको सिम्टे बुद्धचोक खण्ड कालोपत्रे

२.८ मानव विकास सूचकाङ्क

मानव विकास सूचकाङ्क: ०.४३७

आयू सूचकाङ्क: ०.३३८

औसत आयु: ६९.११

आयु सूचकाङ्क: ०.७२०

विद्यालयमा रहने औसत अवधि: ३.४६

बयस्क साक्षरता दर: ५९.१९

शैक्षिक सूचकाङ्क: ०.३३७

लैङ्गिक अनुपात: १०४.२१

स्रोत: स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण २०७६, प्रदेश सरकार प्रदेश नीति तथा योजना आयोग बागमती प्रदेश हेटौंडा, मकवानपुर, नेपाल

परिच्छेद ३: पारिवारिक विवरण तथा जनसङ्ख्याको अवस्था

३.१ बस्ती र घरपरिवार विवरण

तालिका ५: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. १

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
आचार्य टोल	२६	देउराली	३	मागाली टोल	२१
आहालडाँडा	७	देउरालीचिसापानी-	३	मानेडाँडा	२१
ऐसेलु चौर	४	देउरालीगैरी-	२	माथिल्लो गैरी	२०
अमले टोल	३४	देउरालीपवटी-	१०९	मटिटार	१
अँधेरी खोला	१०	देउराली रावत गाउँ	८	मिर्गेपवटी-	७
अँधेरीखोला बोलिटार	४	ढकाल गाउँ	१६	नेवार टोल	५
आँगो	१	धनसारपवटी-	१०	पाण्डेछाप	४८
बाखेछाप पवटी	१९	धारापानीपवटी-	३५	पाखा टोल	१
बसन दुङ्गासिम्टे-	१०	दुङ्गे	२७	पाँचघरे	१
बाटामुनी गैरिगाउँ	११	दियालेखर्क	१७२	परिखर्क	२७
बतासे	१	दियालेखर्कभुजेलगाउँ-	२८	पाटिमाथी	१२
भालुखोलापवटी-	४	दोबाटो	४२	पवटी	४१
भालुखोलादियालेखर्क-	२	गैरा गाउँ	१२	रमाइलोचोक-	६
भालुस्वारा	३१	गैरी गाउँ	४७	दियाले	३
भानेगैरा	१२	घट्टे डाँडा	६	रुखिनी	९०
भंगेरी	४३	जामुने पवटी	३६	साउनेपानीपवटी-	१५
भटमासे	२१	ज्यामिर बोटे	५	सिमखेत	३
भिमस्थान	५	काब्रे	१४	सिम्टे	१४९
भुजेल गाउँ	१	काब्रेदेविथान-	४	सुन्दरबस्ती	३६
बिसौना	२९	काब्रेभिमथान-	३	सुर्केबारी	३
बोहोरा टोल	६	काब्रेपवटी-	७७	स्वारा-पहरीखर्क	५
चौतारी	२	काब्रेरुखिनी-	२	ठूलोचौर-	१३
चिहाने	४२	कालिमाटीपवटी-	२८	ठूलोपँधरो-	४
चिसापानी	३४	कट्टेल गाउँ	१		
डाँडा गाउँ	९	कटुवाल गाउँ	८		
डाँडा घर	४	तल्लो रुखिनी	२४		
डाँडा खेत	१२	थालीडाँडा	७		
तल्लोगैरी-	१४	खड्का टोल	१०		
तल्लो काब्रे	३	खर्क डाँडा	२०		
		कोइराला गाउँ	४३		
जम्मा			१७३५		

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ६: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. २

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
ऐसेलुचौर	१४	जौबारी	५	माझघर टोल	७
बाँसबोटे	३८	ज्यामिरे	१७	मताने	३
बाँसबोटे पौडेल टोल	८	कालिमाटी	१	नयाँबस्ती	६
बाटुली चौर	१४	कलकले	१८	नेपाली टोल	१
भक्तपुरे गाउँ	२२	कल्लेरी	३४	पराजुली टोल	१३
भोर्ले	३	कल्लेरी आँपबोटे	४	पिपलबोट	१७
चनौटे	३	कल्लेरी साउने टोल	९	पोखरे	३८
छत्रे	७	काँसचौर	१०	साउने टोल	१
चिहाने	२४	कटहरे	९	सुकाठोकर	१
डडुवा टोल	१३	काउले	२	सुकाठोकरगैरली -	१३
डाँडा गाउँ	७२	केराबारी	४	सुकाठोकरज्यामिरे-	६
डाँडाबारी	२	खड्का टोल	१	सुकाठोकरकालिमाटी-	१
देउराली	१२	कोल चौर	४	सुकाठोकरकाब्रेली-	१
ढलेको बर	५	कुलामाथीबाँसबोटे-	१२	सुकाठोकरटापु -	२
ढाँडाबारी	२	कुलामुनीबाँसबोटे -	२	सुकाठोकरटार-	८
ढाँडे	३	कुमाटे	१०	टापु	१५
धौले	३	कुवामुनी	१	थापा गाउँ	४२
डिला घर	३	लप्सेटोल-	७	ठुलीबारी	७
गौरा गाउँ	३८	लप्सिबोटे	२	उपल्लो गाउँ	३८
गैरली	११	लोहोसे	५३		
गोले गाउँ	१०	माझगाउँ	१०		
जम्मा			७४२		

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ७: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ३

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
आदर्श टोल	३	चौतारि-पारी	१	मकै खोरिया	७
आरु खर्क	१	डाँडापानी टोल	५	माने-बजार	२५
अखौले टोल	६	दमाई टोल	२	माने-घ्याड	६
बस्नेत टोल	८	देविथान	२१	मुखिया टोल	१
बाटुले	३१	दोबाटे	६	मुकुने	४६
बाटुले नौले	२	दोभान	४०	ओखेनी	३३
भङ्गाड	४२	एकान्त टोल	१२	पाखे-भित्ता	१०
भस्मे टोल	९	फलाटे	२२	पाँच-औले	१
भीरमुनी	४	गहु खोरिया	१०	पाखे-चौर	३
ब्रहमान टोल	२	घडेरी	५	पोखरे	४
घतानी टोल	५	खानी देउराली	४	रसाइली टोल	६
घ्याड	१८	खानी गाउँ	८	सुबेदार टोल	१८

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
गोले टोल	५	खान्नागी टोल	५	तल्लो घ्याड	४६
काँडे	१८	कुने	२५	ठूलोढुङ्गा	१
कागुने	१३	लामा टोल	२४	उलेनी	१८
कात्तिके	८	लप्सी गैरो	३	योञ्जन टोल	६
काउले	३	माँझगाउँ	५०		
जम्मा			६५२		

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ८: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ४

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
आहालडाँडा	३१	फुर्केसल्ला	४४	नयाघर	५
आहले	१०	गैरी टोल	३०	पैया टोल	१९
आँगोटार	७१			पालेवन	१
बबियाखर्क	४३	गाराड	१७	पिप्लेबेसी	९
बगुवा-बेसी	२४	गोले-गाउँ	४२	पालेघर	१
बैकाट	२५	गुम्बा-डाँडा	२	पिपलबोट	२३
बन टोल	१०	हल्लीने-ढुङ्गा	११	पोखरी टोल	३२
बनमुनी	३	हर्कटे	१२	रमिते-डाँडा	१३
भरमे	१	जोरधारा	१७	रसाइली टोल	२
भेड्पु	१४	जुके	३१	रिठाबोट	१३
बुद्ध चोक	१३	खत्री गाउँ	७	सहरे	६०
भुमे टोल	१८	कोइरालाबोट	२९	सल्लेनी	४४
भुमेस्थान	२	कुल-डाँडा	४	सराइथली	१४
छाँगा	३	कुवा टोल	१	सिमखेत	९
छिरुवा	६	लामाटार	७५	सिँधुरी-ढुङ्गा	५
चिबि-गाउँ	१२	लप्सीबोट	१२	शिखर-बारी	२
चित्रे	५१	लहरे	३५	सुहाराडाँडा	२
ढाँडोस्वारा	६	मानेडाँडा	७२	सुनबिर्ता	१९
दर्बाने	३	माथिल्लो दुम्बा	३५	सुन्तलाबारी	७
धानुके	९९	मुलघरे टोल	१	ठाडिपैरी	१
धारापानी	३६	मुलपानी	१	थामी-डाँडा	११४
ढुङ्गे-डाँडा	३	मुसुरेडाँडा	११	थापा टोल	१
दुम्बा	३४			तीन-धारा	६
फड्के	५१			तीते-चौर	५८
जम्मा			१५१५		

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ९: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ५

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
ऐरालु टोल	१६	डाँडाखर्क	७२	खत्री टोल	१०
आरारे	५	डडुवा	१४	माझ-घर	६
आरुखर्क	२१	डाँडा टोल	४६	माथी-भुवनथान	१
ऐसेलुचौर	१	डाँठ-भित्री	३	निकासी-पिपलडाँडा	५
बडारे	१७	दुदिले-भन्ज्याड	६	पँधेरापारी	१०
बाघथल-डाँडा	३	गैरा टोल	१	पाखर्क टोल	५४
बाँसघारी-पाखर्क	५	गैरास्वारा	३	पात्ले टोल	५
		घिसिङ-बारी	८	फलाँटे	१
भिरकुना	१६	गोरीखा	१६	पिपलडाँडा	१०
भित्री-गाउँ	५१	हरिसिद्धि	९	रात-डाँडा	३
भुमेथान	७	हवलदार टोल	२८	रातोमाटे	४४
बिर्ता-केराघारी	१	झाँकी टोल	३	सल्ले	११
बम्जन टोल	८	जुम्ल्याहा टोल	५३	सोतीओडारे	१५
बुद्ध टोल	८	कल्चे	२५	सुँगुरे	३४
बुढाथोकी टोल	५	कार्की टोल	२	टाट्ने	६
बुकिनी	२२	कात्तिके	५९	थापा टोल	२
चन्डिथान	४	कटुञ्जे	३८	ठूलो-चौर	५
चप्लेटी	२	काउले	७	ठूलोबारी	१५
चित्रे	१	खड्का टोल	१६	तोरीखर्क	५१
जम्मा			८८६		

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका १०: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ६

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
आँपबोटे	२३	गैराबारी	२	पल्ला-बारी	१
आरुबोटे	६	हवलदार टोल	१		
बडारे	१	हिले	७५	पसल-टोल	११
बनपाखे	२	जम्बोटे नौशय	२	पौडेल-गाउँ	८
बाँसघारी	१०	जिम्मल टोल	१४	रातमाटे	१
भादगाउँ	११	ज्यामिरबोटे	९	राइफल टोल	२
निगासी	१२६	काफ्ले	२३	सहर	१८
बोझिनी	२७	कार्की टोल	५	सल्लेपाखा	२४
चन्द्रेटोल	५	कात्तिके	३९	सल्लेरी	१८
चापागाँई टोल	७	केराघारी	२	साल्या-पाखा	३१
छाप	३२	केउरिनी	१३	सन्मान टोल	३०
दमाई टोल	३	खड्का टोल	१	सानो-मिल्ली	१९
डाँडागाउँ	३	खोलापारी	२८	सिङ्गर टोल	९
डाँडाखर्क	२	कोइराला टोल	७	सिउँडीघारी	२

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
डाँडापारी	६	लामा टोल	१२	सुनाविर्ता	३९
देउराली	१३	मेलुङ	९०	सुनारपानी	१५
दियाले	४	मोक्तान टोल	८	तेर्सो टोल	७
फेदि-केराघारी	१	मुकुने	२	थानसी	१३
				थापावारी	२
गैरावारी	१८	ओल्लो-काफ्ले	८		
गैरागाउँ	१६	पाले-बन	४	तिन्पिप्ले	७
गैरीगाउँ	६	पैया-खेत	१		
जम्मा		९३०			

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ११: बस्ती अनुसारको घरसङ्ख्या विवरण वार्ड नं. ७

बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या	बस्तिको नाम	घर सङ्ख्या
अर्चले	४	घर्तीस्वारा	१०	पौडेल गाउँ	८
बरको-बोट	५	गोरखनाथ	७	रातामाटे	५
बरबोटे	२	जैसीगाउँ	२३	रुखिनी	३
बाटाघर	७	जम्बाटे	१७	रुम्टी	६
बाटुले	६	जम्दार टोल	२	सालबोटे	८
भिरवारी	१८	जिम्मल टोल	९	सोह्रबिसे	१
बिरौटा	४९	जोगीगाउँ	६७	सिमपानी	४
चण्डिथान	३	ज्यामिरे-शित्तली	१०	सिस्नेरि	३७
डाँडा टोल	३२	कालीचौर	३४	शित्तली-बजार	५२
डाँडाघर	६	कामी टोल	९	सिउँडीघारी	१८
देउराली	१२	खड्काथोक	३	तल्लो टोल	६
ढाँडबारि	३९	खनाईगाउँ	१६	ठाडी-पैरी	१५
		कोलावारी	३	थालडाँडा	१२
धुर्वे-डाँडा	१	माझ टोल	२९	थामीगाउँ	२१
गैरावारी-जोगीगाउँ	८	माटी-खाल	५	ठूली-चौर	५१
गैरावारी-खड्काथोक	१६	मिल्ली बजार	२५	तिलखोरिया	८
गैरागाउँ	७	नारायणटार	२२	एक्ले पिपलखर्क	१
गर्वे	३०	नौले	५	योगी गाउँ	५
जम्मा		८०१			

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२ जनसङ्ख्या वितरणको अवस्था

३.२.१ वडागत लिङ्ग अनुसार घरमूलीको जनसङ्ख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका ७२६१ घरधुरी मध्ये ८३.९३ प्रतिशतमा पुरुष र १६.०७ प्रतिशतमा महिला घरमूली रहेको देखिन्छ । वडा अनुसार हेर्ने हो भने वडा नं ६ मा सबैभन्दा बढी २० प्रतिशतमा महिला घरमूली रहेको घरधुरी देखिएको छ ।

तालिका १२: लिङ्ग अनुसारको घरमूली विवरण

वार्ड नं.	महिला		पुरुष		जम्मा	
	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत
वार्ड नं. १	२३६	१३.६०	१४९९	८६.४०	१७३५	१००.००
वार्ड नं. २	१२४	१६.७१	६१८	८३.२९	७४२	१००.००
वार्ड नं. ३	९३	१४.२६	५५९	८५.७४	६५२	१००.००
वार्ड नं. ४	२५३	१६.७०	१२६२	८३.३०	१५१५	१००.००
वार्ड नं. ५	१४३	१६.१४	७४३	८३.८६	८८६	१००.००
वार्ड नं. ६	१८६	२०.००	७४४	८०.००	९३०	१००.००
वार्ड नं. ७	१३२	१६.४८	६६९	८३.५२	८०१	१००.००
जम्मा	११६७	१६.०७	६०९४	८३.९३	७२६१	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.२ वडागत घरधुरी परिवार सङ्ख्याको अनुपात

गाउँपालिकाका हरेक वडाहरूमा रहेको घरधुरी तथा परिवारमा रहेको परिवार सङ्ख्याको तथ्याङ्क अनुसार सबैभन्दा बढी १७६४ (२४.३%) चार सदस्यीय परिवार रहेको देखिन्छ भने एक मात्र सदस्य रहेको घरधुरी ६६९ (९.२%) तथा १० भन्दा बढी सदस्य रहेको परिवार ८७ (१.२%) रहेको छ ।

तालिका १३: घरधुरी अनुसार परिवार सङ्ख्याको अनुपात

परिवार सदस्य सङ्ख्या	वार्ड नं१ .		वार्ड नं२ .		वार्ड नं३ .		वार्ड नं४ .		वार्ड नं५ .		वार्ड नं६ .		वार्ड नं .७		जम्मा	
	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%	संख्या	%
१	१५८	९.१	८४	११.३	४८	७.४	१८६	१२.३	६०	६.८	६५	७.०	६८	८.५	६६९	९.२
२	२०७	११.९	८८	११.९	६८	१०.४	२१८	१४.४	९९	११.२	९८	१०.५	९६	१२.०	८७४	१२.०
३	३३७	१९.४	१२८	१७.३	९६	१४.७	३१७	२०.९	१५२	१७.२	१४४	१५.५	१२६	१५.७	१३००	१७.९
४	४४४	२५.६	१८०	२४.३	१४७	२२.५	३७१	२४.५	२१८	२४.६	२००	२१.५	२०४	२५.५	१७६४	२४.३
५	२८९	१६.७	१३५	१८.२	१०८	१६.६	१९२	१२.७	१६१	१८.२	१४४	१५.५	१४०	१७.५	११६९	१६.१
६	१४६	८.४	६२	८.४	५८	८.९	१०८	७.१	९३	१०.५	१०९	११.७	७३	९.१	६४९	८.९
७	६८	३.९	२५	३.४	५२	८.०	४९	३.२	३५	४.०	५२	५.६	४३	५.४	३२४	४.५
८	४२	२.४	१३	१.८	२२	३.४	२६	१.७	२७	३.०	३२	३.४	१६	२.०	१७८	२.५
९	३१	१.८	१८	२.४	१४	२.१	२०	१.३	१६	१.८	३४	३.७	१८	२.२	१५१	२.१
१०	६	०.३	४	०.५	१४	२.१	१७	१.१	१२	१.४	३४	३.७	९	१.१	९६	१.३
१० जना भन्दा बढी	७	०.४	५	०.७	२५	३.८	११	०.७	१३	१.५	१८	१.९	८	१.०	८७	१.२
जम्मा	१७३५	१००	७४२	१००	६५२	१००	१५१५	१००	८८६	१००	९३०	१००	८०१	१००	७२६१	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.३ वडागत लिङ्ग अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

यस गाउँपालिकाको कुल जनसङ्ख्या ३०२०९ रहेको छ, जसको ५१ प्रतिशत (१५४१६) पुरुष र ४९ प्रतिशत (१४७९३) महिलाको जनसङ्ख्या रहेको छ । वडा अनुसार हेर्ने हो भने वडा नं ६ मा सबैभन्दा बढी ६९२३ (२२.९%) जनसङ्ख्या र वार्ड नं. २ मा सबैभन्दा कम २९५० (९.८%) जनसङ्ख्या रहेको छ ।

तालिका १४: लिङ्ग अनुसार जनसङ्ख्या विवरण

वार्ड नं.	पुरुष		महिला		जम्मा	
	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत
वार्ड नं. १	३५६५	५१.५	३३५८	४८.५	६९२३	२२.९
वार्ड नं. २	१५२७	५१.८	१४२३	४८.२	२९५०	९.८
वार्ड नं. ३	१६०७	५२.१	१४८०	४७.९	३०८७	१०.२
वार्ड नं. ४	२८८५	५०.५	२८२३	४९.५	५७०८	१८.९
वार्ड नं. ५	१९२७	५०.२	१९०९	४९.८	३८३६	१२.७
वार्ड नं. ६	२९९७	५०.६	२९४५	४९.४	४३४२	१४.४
वार्ड नं. ७	१७०८	५०.८	१६५५	४९.२	३३६३	११.१
जम्मा	१५४१६	५१.०	१४७९३	४९.०	३०२०९	१००.०

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.४ औसत परिवारको आकार तथा लिङ्ग अनुपात सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाको औसत परिवारको आकार ४.१६ रहेकोमा वार्ड नं. ४ मा सबै भन्दा कम अर्थात् ३.७७ औसत परिवारको आकार र वार्ड नं. ३ मा सबै भन्दा बढी ४.७३ औसत परिवारको आकार रहेको पाइएको छ ।

तालिका १५: घरघुरी परिवार सङ्ख्याको अनुपात

वार्ड नं.	लिङ्ग			जम्मा	जम्मा घरघुरी	औसत परिवारको आकार	लिङ्ग अनुपात
	पुरुष	महिला	अन्य				
वार्ड नं. १	३५६५	३३५८	०	६९२३	१७३५	३.९९	१०६.१६
वार्ड नं. २	१५२७	१४२३	०	२९५०	७४२	३.९८	१०७.३
वार्ड नं. ३	१६०७	१४८०	०	३०८७	६५२	४.७३	१०८.५८
वार्ड नं. ४	२८८५	२८२३	०	५७०८	१५१५	३.७७	१०२.१९
वार्ड नं. ५	१९२७	१९०९	०	३८३६	८८६	४.३३	१००.९४
वार्ड नं. ६	२९९७	२९४५	०	४३४२	९३०	४.६७	१०२.४२
वार्ड नं. ७	१७०८	१६५५	०	३३६३	८०१	४.२०	१०३.२
जम्मा	१५४१६	१४७९३	०	३०२०९	७२६१	४.१६	१०४.२१

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.५ जातजाति अनुसार गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी विवरण

जातिय आधारमा जनसङ्ख्याको विवरणलाई अध्ययन गर्दा आधा भन्दा बढी जनसङ्ख्या ब्राम्हण/क्षेत्रीहरूको रहेको पाइयो भने जनजाती दोश्रो स्थान र दलित तेश्रो स्थानमा रहेको देखिन्छ । जातिय समुहको प्रतिशतमा ब्राम्हण/क्षेत्री ५१.८४%, जनजाती ३९.२४ र दलित ८.९२ रहेको छ । %वार्ड नं. ३, ४, ५ र ६ मा जनजातीको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ भने वार्ड नं. १, २ र ७ मा ब्राम्हण/क्षेत्रीहरूको बाहुल्यता रहेको देखिन्छ ।

तालिका १६: जातीय समुहका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

वार्ड नं.		ब्राम्हण/क्षेत्री	जनजाती	दलित	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	४८७५	१०५०	९९८	६९२३
	प्रतिशत	७०.४२	१५.१७	१४.४२	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	२४१०	२२४	३१६	२९५०
	प्रतिशत	८१.६९	७.५९	१०.७१	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	१२६१	१५७७	२४९	३०८७
	प्रतिशत	४०.८५	५१.०९	८.०६	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	२६१७	२८१९	२७२	५७०८
	प्रतिशत	४५.८५	४९.३९	४.७६	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	११४५	२३८५	३०६	३८३६
	प्रतिशत	२९.८५	६२.१७	७.९८	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	१४७८	२५८६	२७८	४३४२
	प्रतिशत	३४.०४	५९.५६	६.४०	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	१८७४	१२१४	२७५	३३६३
	प्रतिशत	५५.७२	३६.१०	८.१८	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	१५६६०	११८५५	२६९४	३०२०९
	प्रतिशत	५१.८४	३९.२४	८.९२	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.६ धार्मिक आस्थाका आधारमा गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी विवरण

धार्मिक आस्थाका आधारमा मेलुङ गाउँपालिकाको जम्मा जनसङ्ख्या मध्ये सबैभन्दा बढी हिन्दु धर्ममा आस्था राखेको जनसङ्ख्या २२३९७ (७४.०७%), त्यसपिछ बौद्ध धर्ममा आस्था राखेको जनसङ्ख्या ७५५२ (२५.१२%), क्रिश्चियन धर्ममा आस्था राखेको जनसङ्ख्या २४१ (०.७६%) र अन्य धर्ममा आस्था राखेको जनसङ्ख्या १९ (०.०६%) रहेको छ ।

तालिका १७: धार्मिक आस्थाका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

वार्ड नं.		हिन्दु	बौद्ध	क्रिश्चियन	अन्य	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	६५९५	३०५	२३	-	६९२३
	प्रतिशत	९४.७६	४.९६	०.२९	०.००	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	२७२५	२१०	१५	-	२९५०
	प्रतिशत	९२.४५	७.०१	०.५४	०.००	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	१५७१	१४६४	५२	-	३०८७
	प्रतिशत	५१.०७	४७.२४	१.६९	०.००	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	३२०५	२४५३	५०	-	५७०८
	प्रतिशत	५४.०६	४५.२१	०.७३	०.००	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	२३४५	१४५२	२८	११	३८३६
	प्रतिशत	६०.३८	३८.६०	०.९०	०.११	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	२९९२	१२७८	७१	१	४३४२
	प्रतिशत	६८.८२	२९.५७	१.५१	०.११	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	२९६४	३९०	२	७	३३६३
	प्रतिशत	९०.०१	९.४९	०.२५	०.२५	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	२२३९७	७५५२	२४१	१९	३०२०९
	प्रतिशत	७४.०७	२५.१२	०.७६	०.०६	१००.००

सिमान्तकृत थामी जातीको भेषभुसा

मेलुङमा लाग्ने जात्राको दृश्य

धामी झाँकीको पहिरन

आरनमा काम गरिरहेका स्थानीबासी

स्थानीयहरूले बनाएका हातहतियार

पानीघट्ट

जो कोहिले सजिलै हल्लाउन सक्ने — हल्लिने ढुङ्गा (मेलुङ-४)

नौमती बाजाका साथमा स्थानीयबासी

फोटो सङ्कलन: ई. सुरेश भण्डारी (मेलुङ गा.पा.का सूचना प्रविधि अधिकृत)

३.२.७ मातृभाषाका आधारमा गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा मुख्य पाँचवटा मातृभाषा रहेको पाइन्छ । मातृभाषाको बाहुल्यताको हिसाबमा नेपाली भाषा अग्रस्थानमा रहेको छ, त्यसपछि क्रमश तामाङ भाषा, मगर/खाम भाषा र नेवारी भाषा रहेको छ । नेपाली भाषा ७९.८९%, तामाङ भाषा १६.५४ % मगर/खाम भाषा १.९१ ,%नेवारी भाषा .०४ % र अन्य भाषा ०.९८% रहेको छ ।

तालिका १८: मातृभाषाका आधारमा जनसङ्ख्याको विवरण

वार्ड नं.		नेपाली	तामाङ	मगर_खाम	नेवारी	भोटे_लामा	अन्य	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	६६२८	२०९	४	७७	-	५	६९२३
	प्रतिशत	९५.६८	३.११	०.०६	१.०४	०.००	०.१२	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	२७९५	१५५	-	-	-	-	२९५०
	प्रतिशत	९५.८२	४.१८	०.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	१७५७	१३३०	-	-	-	-	३०८७
	प्रतिशत	५९.८२	४०.१८	०.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	३६३४	२०१२	-	१९	३८	५	५७०८
	प्रतिशत	६३.७६	३४.९८	०.००	०.४०	०.७९	०.०७	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	२६६९	४३२	५२६	३	-	२०६	३८३६
	प्रतिशत	७१.११	१०.६१	१२.६४	०.११	०.००	५.५३	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	३२१४	१०९०	-	-	३८	-	४३४२
	प्रतिशत	७४.५२	२४.६२	०.००	०.००	०.८६	०.००	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	३१०६	५	१३३	२४	-	९५	३३६३
	प्रतिशत	९३.७६	०.१२	३.२५	०.५०	०.००	२.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	२३८०३	५२३३	६६३	१२३	७६	३११	३०२०९
	प्रतिशत	७९.८९	१६.५४	१.९१	०.४०	०.२८	०.९८	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.८ उमेर समूह अनुसार गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या

स्थानीयवासीको उमेरलाई चार मुख्य समूहमा विभाजन गरि गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या अध्ययन गर्दा सबै भन्दा बढी १५ देखि ३९ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्या १२६२४)४१.७९ (%रहेको पाइयो। त्यसै गरी ४० देखि ६९ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्या ७९३४)२६.२६ ,(%१ देखि १४ वर्ष उमेर समूहको जनसङ्ख्या ७८१५)२५.८७ र (% ७० वर्ष देखि माथि उमेर समूहका जनसङ्ख्या १८३६)६.०८(% रहेको छ ।

तालिका १९: उमेर समूह अनुसारको जनसङ्ख्या

उमेर समूह	सङ्ख्या	प्रतिशत
०-१४ वर्ष	७८१५	२५.८७
१५-३९ वर्ष	१२६२४	४१.७९
४०-६९ वर्ष	७९३४	२६.२६
७० वर्ष माथि	१८३६	६.०८
जम्मा	३०२०९	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.९ उमेरको आधारमा घरमुलीको विवरण

घरमुलीको उमेरलाई सात समुहमा विभाजन गरि गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या अध्ययन गर्दा सबै भन्दा बढी ३० देखि ३९ वर्ष उमेरका १५२० (२०.९३) % घरमुलीहरू रहेको देखिन्छ । त्यसै गरी ४० देखि ४९ वर्ष उमेरका घरमुलीहरू १३८८ (१९.१२) % (२० वर्ष भन्दा कम उमेरका घरमुलीहरू ११) ०.१५ र (७० वर्ष देखि माथि उमेरका घरमुलीहरू १०२९) १४.१७% रहेको छ ।

तालिका २०: उमेरको आधारमा घरमुलीको विवरण

उमेर समुह	वार्ड नं. १	वार्ड नं. २	वार्ड नं. ३	वार्ड नं. ४	वार्ड नं. ५	वार्ड नं. ६	वार्ड नं. ७	जम्मा	
								सङ्ख्या	प्रतिशत
२० वर्ष भन्दा कम	३	-	-	५	२	-	१	११	०.१५
२० - २९ वर्ष	२२१	७५	६१	२१९	११९	६६	८८	८४९	११.६९
३० - ३९ वर्ष	३७०	१५९	१२५	३०२	१९७	१९०	१७७	१५२०	२०.९३
४० - ४९ वर्ष	३५९	१४९	१३२	२७५	१७०	१५८	१४५	१३८८	१९.१२
५० - ५९ वर्ष	३१३	१३८	१२७	२९७	१६६	१८७	१३९	१३६७	१८.८३
६० - ६९ वर्ष	२४३	१०५	१०७	२१०	१२६	१७८	१२८	१०९७	१५.११
७० वर्ष भन्दा माथि	२२६	११६	१००	२०७	१०६	१५१	१२३	१०२९	१४.१७
जम्मा	१७३५	७४२	६५२	१५१५	८८६	९३०	८०१	७२६१	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.१० परिवारको प्रकार

तालिका २१: परिवारको प्रकार

वार्ड नं.	बहुसदस्यीय परिवार		एकसदस्यीय परिवार		जम्मा	
	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत
वार्ड नं. १	१५७७	९०.८९%	१५८	९.११%	१७३५	१००.००%
वार्ड नं. २	६५८	८८.६८%	८४	११.३२%	७४२	१००.००%
वार्ड नं. ३	६०४	९२.६४%	४८	७.३६%	६५२	१००.००%
वार्ड नं. ४	१३२९	८७.७२%	१८६	१२.२८%	१५१५	१००.००%
वार्ड नं. ५	८२६	९३.२३%	६०	६.७७%	८८६	१००.००%
वार्ड नं. ६	८६५	९३.०१%	६५	६.९९%	९३०	१००.००%
वार्ड नं. ७	७३३	९१.५१%	६८	८.४९%	८०१	१००.००%
जम्मा	६५९२	९०.७९%	६६९	९.२१%	७२६१	१००.००%

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.११ व्यवशायिक तालिम प्राप्तिको आधारमा जनसङ्ख्या विवरण

तालिका २२: कम्तिमा एक सदस्य व्यवशायिक तालिम प्राप्त भएको घरपरिवार

तालिमको प्रकार	घर-परिवार सङ्ख्या	प्रतिशत
अनमी	२	०.०३
अन्य	५०	०.६९

कम्प्युटर	५	०.०७
कार्पेन्ट्री	२	०.०३
कृषि	२८	०.३९
ग्रामीण_पशुस्वास्थ्य_कार्यकर्ता	३	०.०४
जेटीए	४	०.०६
पशुपालन	१८	०.२५
मेकानिक्स	३	०.०४
म्यासन_डकर्मी	११६	१.६०
वन	२	०.०३
विद्युत	४	०.०६
सब_ओभरसियर	१	०.०१
सिलाई_बुनाई	४४	०.६१
कुनै तालिम नलिएको	६९७९	९६.१२
जम्मा	७२६१	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.१२ एकल-महिला मात्र सदस्य रहेको घर-परिवार विवरण

तालिका २३: एकल-महिला मात्र सदस्य रहेको घर-परिवार विवरण

वार्ड नं.	हो	होइन	थाहा नभएको	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	३	१२०७	५२५
	प्रतिशत	०.१७	६९.५७	३०.२६
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	२	५०१	२३९
	प्रतिशत	०.२७	६७.५२	३२.२१
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	४	४५५	१९३
	प्रतिशत	०.६१	६९.७९	२९.६०
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	३	९६३	५४९
	प्रतिशत	०.२०	६३.५६	३६.२४
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	६	६१८	२६२
	प्रतिशत	०.६८	६९.७५	२९.५७
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	६	६११	३१३
	प्रतिशत	०.६५	६५.७०	३३.६६
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	३	५४१	२५७
	प्रतिशत	०.३७	६७.५४	३२.०८
जम्मा	सङ्ख्या	२७	४८९६	२३३८
	प्रतिशत	०.३७	६७.४३	३२.२०

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.१३ टुहुरा बालबालिका भएका घर-परिवारको विवरण

तालिका २४: टुहुरा बालबालिका भएका घर-परिवारको विवरण

वार्ड नं.	छ	छैन	थाहा नभएको	जम्मा	
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	-	१६९४	४१	१७३५
	प्रतिशत	०.००	९७.६४	२.३६	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	१	७२५	१६	७४२
	प्रतिशत	०.१३	९७.७१	२.१६	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	३	६३४	१५	६५२
	प्रतिशत	०.४६	९७.२४	२.३०	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	७	१४६८	४०	१५१५
	प्रतिशत	०.४६	९६.९०	२.६४	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	१	८६८	१७	८८६
	प्रतिशत	०.११	९७.९७	१.९२	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	२	९१८	१०	९३०
	प्रतिशत	०.२२	९८.७१	१.०८	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	१	७८९	११	८०१
	प्रतिशत	०.१२	९८.५०	१.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	१५	७०९६	१५०	७२६१
	प्रतिशत	०.२१	९७.७३	२.०७	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.१४ व्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरण

तालिका २५: व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७६ सालमा दर्ता भएका विवरण अनुसार)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध बिच्छेद (जोडी)	बसाइँसराइ	
					आएको	गएको
वार्ड नं. १	४०	१६	३२	१	-	९
वार्ड नं. २	२२	७	१४	१	-	०
वार्ड नं. ३	२७	१५	२५	१	-	६
वार्ड नं. ४	४२	२४	३२	१	-	३
वार्ड नं. ५	३३	१३	१५	०	-	०
वार्ड नं. ६	६५	१४	३१	१	-	३
वार्ड नं. ७	३४	२७	१९	१	-	१
जम्मा	२६३	११६	१६८	६	-	२२

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

३.२.१५ आश्रीत बालबालिका सम्बन्धी विवरण

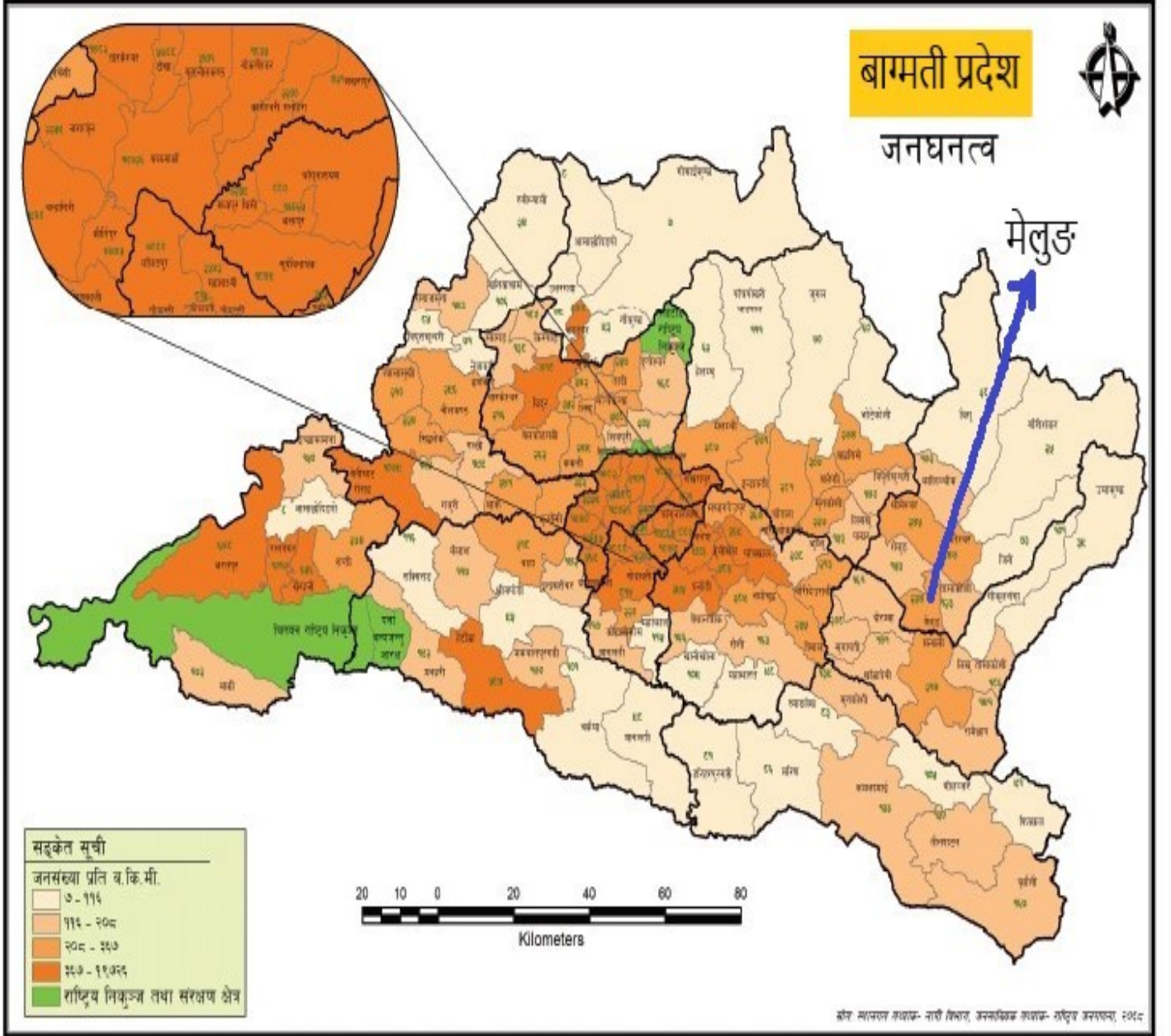
तालिका २६: आश्रीत बालबालिका सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालगृहको नाम	रहेको स्थान	आश्रीत बालबालिकाको संख्या			सहयोगी संस्था
			बालक	बालिका	जम्मा	
१				१	१	

२				१	१	
३			१	१	२	
४			६	९	१५	
५			१	५	६	
६			२	४	६	
७			१	२	३	

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

३.३ स्रोत नक्शा (जनघनत्व दर्शाउने प्रादेशिक नक्सा)

चित्र ६: जनघनत्व दर्शाउने प्रादेशिक नक्सा

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

४.१ अर्थतन्त्रको संरचना

केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागबाट प्रकाशित प्रादेशिक राष्ट्रिय आय गणना तथा यस गाउँपालिकाबाट संकलित तथ्याङ्कको आधारमा यस गाउँपालिकाको कुल ग्राहस्थ उत्पादन (प्रचलित मूल्यमा) आ.व. २०७७/०७८ का लागि रु. २३२ करोड अनुमान गरिएको छ । प्रदेशको राष्ट्रिय आय गणना अनुसार कुल ग्राहस्थ उत्पादन आधारभूत मूल्यमा ६.७% रहने अनुमान छ । क्षेत्रगत आधारमा प्राथमिक क्षेत्रको योगदान ६८.२७%, द्वितीयक क्षेत्रको २१.५६% र तृतीय क्षेत्रको योगदान १०.१७% रहेको अनुमान छ ।

यहाँको आर्थिक गतिविधिमा पुनर्निर्माणका कार्यहरू, कृषि उत्पादन र लघु जलविद्युतको उत्पादनको योगदान रहेको छ । प्राथमिक क्षेत्रमा कृषि उपजहरू मकै, कोदो, धान, जौ लगायतका खाद्यान्नहरू आलु, हरियो तरकारी, भटमास लगायतका तरकारी र दलहन तथा अलैंची लगायत उच्च मुल्यका उत्पादनको प्रमुख हिस्सा रहेको छ । पशुपालनतर्फ गाई तथा भैंसीपालन, कुखुरा र खसीवाखाको योगदान रहेको छ । द्वितीयक क्षेत्रतर्फ पुनर्निर्माण लगायतका पूर्वाधार निर्माण कार्यहरूको योगदान देखिन्छ । उत्पादनशील उद्योगहरूको उपस्थिति न्यून रहेको छ भएका उद्योगहरूमा खाद्यान्न प्रशोधन उद्योगहरूको योगदान रहेको छ । तृतीय क्षेत्रमा खासगरी व्यापार, होटल तथा रेष्टुरेन्ट क्षेत्रको उपस्थिति रहेको छ । यहाँको प्रतिव्यक्ति कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ७५६८० रहेको अनुमान छ ।

तालिका २७: अर्थतन्त्रको आकार

सूचक	इकाइ	मान
कुल ग्राहस्थ्य उत्पादन	रु. प्रचलित मूल्यमा	२३२ करोड
आर्थिक वृद्धिद्वर	आधारभूत मूल्यमा	६.७१८
प्राथमिक क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	६८.२७
द्वितीयक क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	२१.५६
तृतीय क्षेत्रको योगदान	प्रतिशत	१०.१७
प्रतिव्यक्ति कुल ग्राहस्थ्य उत्पादन	हजारमा	७५६८०

स्रोत: प्रादेशिक राष्ट्रिय आय २०७६/०७७, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग आँकडाबाट अनुमान गरिएको

४.२ कृषियोग्य जमिनमा पहुँच

यस गाउँपालिकाबाट सङ्कलित तथ्याङ्क अनुसार ८१.६८ प्रतिशत घर परिवारको कृषियोग्य जमिनमा (आफ्नो तथा अन्यको उपयोग गरेको समेत) पहुँच रहेको छ । यस अनुसार १८.३२ प्रतिशतको कुनै पनि खेतीयोग्य जमिन रहेको देखिदैन । यस तथ्याङ्कमा खेती वाहेक अन्य प्रयोजनका लागि भएको जग्गा जस्तै घडेरी आदि गणना गरिएको छैन । यो तथ्याङ्क अनुसार कृषि क्षेत्रमा संलग्न घरपरिवार ७३.४३ प्रतिशत रहेका छन् ।

तालिका २८: कृषियोग्य जमिनमा पहुँच

वार्ड नं.		कृषि योग्य जमिनको पहुँच			कृषि पेशामा संलग्न परिवार		
		भएको	नभएको	जम्मा	भएको	नभएको	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१३७७	३५८	१७३५	१२४८	४८७	१७३५
	प्रतिशत	७९.३७	२०.६३	१००.००	७१.९३	२८.०७	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	५९३	१४९	७४२	५२९	२१३	७४२
	प्रतिशत	७९.९२	२०.०८	१००.००	७१.२९	२८.७१	१००.००

वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	६१०	४२	६५२	५४३	१०९	६५२
	प्रतिशत	९३.५६	६.४४	१००.००	८३.२८	१६.७२	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१२५८	२५७	१५१५	१११६	३९९	१५१५
	प्रतिशत	८३.०४	१६.९६	१००.००	७३.६६	२६.३४	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	७६५	१२१	८८६	६९८	१८८	८८६
	प्रतिशत	८६.३४	१३.६६	१००.००	७८.७८	२१.२२	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	७३५	१९५	९३०	६५०	२८०	९३०
	प्रतिशत	७९.०३	२०.९७	१००.००	६९.८९	३०.११	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	५९३	२०८	८०१	५४८	२५३	८०१
	प्रतिशत	७४.०३	२५.९७	१००.००	६८.४१	३१.५९	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	५९३१	१३३०	७२६१	५३३२	१९२९	७२६१
	प्रतिशत	८१.६८	१८.३२	१००.००	७३.४३	२६.५७	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.३ कृषियोग्य जग्गाको आकार

जग्गाको आकारको वितरण हेर्दा करिव आधा (४७.३४ प्रतिशत) घरपरिवारको जग्गा १ देखि ५ रोपनीसम्म रहेको देखिन्छ । कृषियोग्य जमिनमा पहुँच भएका मध्ये १ रोपनी भन्दा कम जग्गाको स्वामित्व भएका घर-परिवार ३७.१२ प्रतिशत रहेको छ । यसैगरि ८.२९ प्रतिशतको ६ देखि १० रोपनी सम्म जग्गा रहेको देखिन्छ ।

तालिका २९: कृषियोग्य जग्गाको आकार

कृषि योग्य जमीनको स्वामित्व	वडा							जम्मा	प्रतिशत
	१	२	३	४	५	६	७		
१ रोपनी भन्दा कम	६०४	२८२	१७४	६०६	२६९	३९०	३४२	२६९५	३७.१२
१ देखि ५ रोपनी सम्म	७२२	३४०	३५७	७४४	४७५	४५०	३४९	३४३७	४७.३४
६ देखि १० रोपनी सम्म	२७३	७२	४६	४५	४१	४६	७९	६०२	८.२९
११ रोपनी देखि १९ रोपनी सम्म	८२	१५	१६	१४	८	९	९	१५३	२.११
२० देखि ५० रोपनी सम्म	३२	९	८	७	३	३	४	६६	०.९१
५० रोपनी भन्दा माथि	-	१	१	-	-	-	-	२	०.०३
खेती योग्य जमीन नहुने	२१	२१	४७	९५	८५	२६	११	३०६	४.२१
जम्मा	१७३५	७४२	६५२	१५१५	८८६	९३०	८०१	७२६१	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.४ पशुपालन

यहाँको जनजीविका पशुपालनमा समेत आवद्ध रहेको छ । बाख्रापालन, कुखुरा, गाई तथा भैसीपालन प्रमुख पशुपालन रहेका छन् भने न्यून मात्रामा भेडा, सुँगुर र मौरी पालनसमेत गर्ने गरेको देखिन्छ । कुल घरपरिवारको आधा भन्दा बढी घरपरिवारहरू (३९.२३) बाख्रा/भेडापालनमा संलग्न रहेका छन् । यसैगरि भैसी र गाईपालनमा संलग्न घरपरिवार क्रमशः २७.८९ र २८.८४ घरपरिवारहरू संलग्न रहेका छन् । कुखुरापालन गर्ने २४.६३ घरपरिवारहरू र मौरीपालन गर्ने परिवार १.१७ घरपरिवारहरू रहेका छन् । साथै माछा ९ तथा सुँगुर ५२ घरपरिवारहरूमा पालन भएको देखिन्छ ।

तालिका ३०: पशुपालनको अवस्था

पशुपालनको प्रकार	वार्ड नं. (परिवार सङ्ख्या)							जम्मा
	१	२	३	४	५	६	७	
भैंसी	६०९	२६८	३३४	५७९	४२०	३१४	२६५	२७८९
गाई	६६०	२९८	३२६	५३४	३९२	३६१	३१३	२८८४
कुखुरा	३२४	१८४	३१९	५१७	४९०	३८०	२४९	२४६३
बाखा/भेडा	९०८	३७०	४३१	७४२	५४३	५०७	४२२	३९२३
मौरी	१२	२	२३	४६	२२	७	५	११७
सुंगुर		१	३	१९	४	१६	९	५२
माछा				२	४	१	२	९

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.५ आधुनिक कृषि औजारको प्रयोग गर्ने घर-परिवार

गाउँपालिकाका ४२.४७ प्रतिशत घर-परिवारले आधुनिक कृषि औजार प्रयोग गर्ने गरेको तथ्याङ्कले देखाएको छ। तालिका ३१: आधुनिक कृषि औजारको प्रयोग गर्ने घर-परिवार

वार्ड नं.	वार्ड नं.	हुदैन	हुन्छ	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१०५९	६७६	१७३५
	प्रतिशत	६१.०४	३८.९६	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	४२३	३१९	७४२
	प्रतिशत	५७.०१	४२.९९	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	२९४	३५८	६५२
	प्रतिशत	४५.०९	५४.९१	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	९१२	६०३	१५१५
	प्रतिशत	६०.२०	३९.८०	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	४५०	४३६	८८६
	प्रतिशत	५०.७९	४९.२१	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	५४६	३८४	९३०
	प्रतिशत	५८.७१	४१.२९	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	४९३	३०८	८०१
	प्रतिशत	६१.५५	३८.४५	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	४१७७	३०८४	७२६१
	प्रतिशत	५७.५३	४२.४७	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.६ व्यावसायिक कृषि फर्म सम्बन्धी विवरण

तालिका ३२: आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	फार्म रहेको ठाँउ	बार्षिक उत्पादन			प्रोपाइटरको नाम	रोजगारी संख्या	
		उत्पादित वस्तु	इकाइ	परिमाण		महिला	पुरुष

२	कलेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	२१६००	ज्ञान बहादुर न्यौपाने	१	२
२	कलेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	७२००	शिव बहादुर कार्की	१	१
२	कलेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	७२००	कृष्ण बहादुर बंजन	१	१
६	तिनपिप्ले	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	२१६००	लवहरि भण्डारी	२	१
७	सिस्नेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	२५२००	कुमार कार्की	१	२

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ३३: कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धित मानव संसाधन

वडा नम्बर	व्यवसायिक/ अगुवा कृषक	सकृय ग्रामिण कृषि कार्यकर्ता (जेटिए)	सकृय पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक	
				वडा नम्बर	नाम,थर
१	३०	६	६	१	बालकृष्ण ओली, ध्रुव कार्की, शिव ओली, नारायण ढकाल, सुजन सिवाकोटी, दिपक थपलिया, उमेश कार्की
२	१२	२	२	२	भिम भण्डारी, शिव भण्डारी
३	१५	३	२	३	छिरीङ तामाङ, पासाङ तामाङ
४	२०	५	५	४	कृष्ण बहादुर कार्की, दान बहादुर श्रेष्ठ
५	१०	३	२	६	कमला चापागाई
६	२५	२	३	७	कुमार जोगी
७	२५	४	२		
जम्मा	१३७	२५	२२		

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ३४: आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फार्मको नाम	वडा नम्बर	फार्म रहेको ठाँउ	बार्षिक उत्पादन			प्रोपाइटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाइ (दुध)	परिमाण		महिला	पुरुष
	२	कलेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	२१६००	ज्ञान बहादुर न्यौपाने	१	२
	२	कलेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	७२००	शिव बहादुर कार्की	१	१
	२	कलेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	७२००	कृष्ण बहादुर बंजन	१	१
	६	तिनपिप्ले	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	२१६००	लवहरि भण्डारी	२	१
	७	सिस्नेरी	दुध, प्रांगारिक मल	लिटर	२५२००	कुमार कार्की	१	२
गजमेर कृषि तथा एकिकृत पशुपालन फर्म	१	अँधेरिखोला	दुध, मासु, तरकारी, फलफुल	लिटर	१६४२५	दिनेश गजमेर	२	२
श्री जनज्योती घाँस, विउ,	१	सिम्टे	दुध, मासु, तरकारी, फलफुल	लिटर	५४७५	कमलप्रसाद ओली	१	२

पशुपालन, फलफुल नर्सरी उद्योग								
पवटी एकिकृत कृषि तथा पशुपालन फर्म	१	सिम्टे	दुध, मासु, तरकारी, फलफुल	लिटर	५४७५	विजय ठकुरी	१	१
पाठक बाखा फर्म	१	गौरगाउँ	दुध, मासु, तरकारी, फलफुल	लिटर	७३००	दुर्गाप्रसाद पाठक	१	१
चण्डिका कृषि तथा पशुपालन फर्म	१	सिम्टे	दुध, मासु, तरकारी, फलफुल	लिटर	८०३०	चण्डिका उप्रेती	१	१

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ३५: कृषि तथा पशु सेवा सँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह तथा पशुपालन समूह			ब्यवसायिक कृषि फर्म			कृषि सहकारी			एग्रोभेट तथा विउ विजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर तथा रष्टिक स्टोर	जैविक वाकम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र
	संख्या	सदस्य		संख्या	सदस्य		संख्या	सदस्य				
		महिला	पुरुष		महिला	पुरुष		महिला	पुरुष			
१	१४५	४५	१००				१३६	७०	६६	१		
२	१२०	६२	५८				०	०	०			
३	८०	४२	३८				०	०	०		२	
४	११०	६०	५०				८१९	२०८	१०२७	१		
५	९०	५१	३९				२०१	१२१	३२२		१	
६	९२	६५	२७				७९७	३४७	११४४	१		
७	८५	५२	३३				३२४	२५०	५७४			
जम्मा	७२२	३७७	३४५				२२७७	९९६	३१३३	३	३	

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ३६: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित उद्योग/व्यवशायको विवरण

वडा नं.	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			बिक्रि केन्द्र वा कोशेली घर
	परंपरागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिवुटि	उद्योग	
१				१		४	१			
२						३	१			
३	२			१	१	५				
४				१		६				
५				१		३				
६				२	१	७	१			
७				१	१	३				

जम्मा	२	-	-	७	३	३१	३	--	--	-
-------	---	---	---	---	---	----	---	----	----	---

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ३७: कृषि/हाट बजारको विवरण

कृषि बजार			हाट बजार			
कृषि बजार स्थलको नाम	वडा नं	उपलब्ध प्रमुख पुर्वाधारहरु	हाट बजार स्थलको नाम	वडा नं	हाट बजार लाग्ने दिन बार वा तिथी	उपलब्ध प्रमुख पुर्वाधारहरु
थोक बजार		-	मेलुङ वजार	६	बुधबार	ट्रस्टको छाना
रमाइलो डाँडा	१					
मिल्ली वजार	७					
खुद्रा बजार						
ढलेको वर	२					
माने वजार	३					
मानेडाँडा/बुद्धचोक	४					
डाँडाखर्क वजार	५					
मेलुङ वजार	६					
सितली वजार	७					

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ३८: कृषक समूहहरूको विवरण

क्र.सं.	कृषक समूहको नाम	वडा नं.	टोल/ बस्तीको नाम	जम्मा सदस्य संख्या	मुख्य उत्पादन
१	जनशक्ति कृषक समुह	१	पवटी, मिर्गे	२७ जना	दुध, मासु तरकारी
२	गाईखुरा कृषक समुह	२	डलेकोभर	२४ जना	दुध, मासु तरकारी
३	शुभ कृषक समुह	३	घ्याड	२० जना	दुध, मासु तरकारी
४	नमुना कृषक समुह	४	बगुवा	२८ जना	दुध, मासु तरकारी
५	सुनचाप कृषक समुह	५	भित्री	२२ जना	दुध, मासु तरकारी
६	निङ्गासी कृषक समुह	६	निङ्गासी	२५ जना	दुध, मासु तरकारी
७	सोहविसे कृषक समुह	७	सोहविसे	२० जना	दुध, मासु तरकारी
८	नव डाँड कृषक समुह	१	पवटी	३१ जना	दुध, मासु तरकारी
९	अगुवा कृषक समुह	२	घ्याडसुकाठोकर	२१ जना	दुध, मासु तरकारी
१०	लालिगुराँस दलित कृषक समुह	३	माने		दुध, मासु तरकारी
११	गोलेगाँउ कृषक समुह	४	गोले गाँउ	२२ जना	दुध, मासु तरकारी
१२	युवा उद्यमशिल कृषक समुह	५	कार्तिके	३४ जना	दुध, मासु तरकारी
१३	ठुलढुङ्गा सेतीमाई कृषक समुह	६	निगासी	३० जना	दुध, मासु तरकारी
१४	मेलुङ लोकल भेजिटेवल कृषक समुह	२		२८ जना	दुध, मासु तरकारी
१५	माने भस्मे अर्गानिक वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	३	माने	२५ जना	दुध, मासु तरकारी
१६	मेलुङ आई.पी.एम कृषक समुह	४	चित्रे	२८ जना	दुध, मासु तरकारी
१७	सेतीदेवी कृषक समुह	५	सुङ्गुरे	१८ जना	दुध, मासु तरकारी
१८	सुनाविर्ता भिमेश्वर कृषक समुह	६	स्त्रिमरास	२८ जना	दुध, मासु तरकारी

क्र.सं.	कृषक समुहको नाम	वडा नं.	टोल/ बस्तीको नाम	जम्मा सदस्य संख्या	मुख्य उत्पादन
१९	मालिक देवी कृषक समुह	७	जोगीगाउँ	३१ जना	दुध, मासु तरकारी
२०	बगुवा अर्गानिक हिउदे आलु उत्पादक कृषक समुह	४	बगुवा	जना	हिउँदे आलु
२१	मानेडाँड अर्गानिक किवी उत्पादक कृषक समुह	४	मानेडाँड	३३ जना	किवी
२२	कुमाटे हिउँदे आलु उत्पादक कृषक समुह	२	डलेभर मुनि	२६ जना	हिउँदे आलु
२३	विर्ता,स्वारडाँड, छिपीगाँउ आर्गानिक आलु उत्पादक कृषक समुह	४	विर्ता,स्वारडाँड, छिपीगाँउ		हिउँदे आलु
२४	आशामुखी आर्गानिक किवी उत्पादक कृषक समुह	४	फड्के, चिन्ने	२९ जना	दुध, मासु तरकारी
२५	धनेश्वर हिउँदे आलु उत्पादक कृषक समुह	१	दोबटो	३१ जना	किवी
२६	माने, भस्मे, अर्गानिक वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	३	माने	२९ जना	दुध, मासु तरकारी
२७	दोबाटे, कातिके वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	३	बाटुले	२७ जना	हिउँदे आलु
२८	काँडेखानी वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	३	काँडेखानी	३७ जना	वर्षे आलु
२९	दोभान वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	३	दोभान	२० जना	वर्षे आलु
३०	फुर्केसल्ला वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	४	फुर्केसल्ला	३० जना	वर्षे आलु
३१	तितेचौर वर्षे अर्गानिक आलु उत्पादक कृषक समुह	४	तितेचौर	३२ जना	वर्षे आलु
३२	शहरे तीन तले किवी उत्पादक कृषक समुह	४	शहरे	२० जना	वर्षे आलु
३३	सयपत्री अर्गानिक वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	५	कल्ले	२१ जना	वर्षे आलु
३४	रातोमाटो अर्गानिक किवी उत्पादक कृषक समुह	५	रातोमाटो	२६ जना	वर्षे आलु
३५	चण्डीथान हिउँदे अर्गानिक आलु उत्पादक कृषक समुह	५	कतिके, पाखे	२१ जना	आलु
३६	भित्री अर्गानिक वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	५	भित्री	४५ जना	वर्षे आलु
३७	सुङ्गुरे अर्गानिक वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	५	सुङ्गुरे	३० जना	आलु
३८	तोरीखर्क वर्षे आलु उत्पादक कृषक समुह	५	सुङ्गुरे	४४ जना	वर्षे आलु
३९	लामटार सीमीखेत किवी उत्पादक कृषक समुह	४	लामटार	३३ जना	किवी
४०	सेतीदेवी किवी उत्पादक कृषक समुह	४	लामटार	२० जना	किवी
४१	ओखरेनी भनज्याङ किवी उत्पादक कृषक समुह	३	ओखरेनी भनज्याङ	३० जना	किवी

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

४.७ खाद्य सुरक्षाको अवस्था

तीन चौथाइ भन्दा बढी घरहरूको कृषियोग्य जमिनमा पहुँच भएपनि आफ्नै उत्पादनले खान पुग्ने घरपरिवारको सङ्ख्या भने न्यून रहेको छ । जम्मा १०.९८ प्रतिशत घरपरिवारलाई मात्र आफ्नै उत्पादनले १० देखि १२ महिना पुग्ने गरेको छ । एक चौथाइ भन्दा बढी घरपरिवार (२६.७६%) लाई आफ्नो उत्पादनले ३ महिना समेत नपुग्ने अवस्था छ । यसैगरी आधा भन्दा बढी घरपरिवार (३९.७३ प्रतिशत) लाई ४ देखि ६ महिना र ८.४३ प्रतिशतलाई ७ देखि ९ महिनासम्म खान पुग्ने देखिन्छ भने मात्र ०.६७ प्रतिशत घरपरिवारले आफ्नो उत्पादनले खान पुगेर पनि बेचबिखन गर्ने गरेको देखिन्छ । फलस्वरूप कृषि तथा खाद्यान्न उपजमा वाह्य निर्भरता अधिक भएको अनुमान गर्न सकिन्छ ।

तालिका ३९: खाद्य सुरक्षाको अवस्था

वार्ड नं.		३ महिना भन्दा कम	४-६ महिना	७-९ महिना	१०-१२ महिना	आफ्नो उत्पादन खान पुगेर पनि बेचबिखन गर्ने	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	६७१	७२४	११५	२११	१४	१७३५
	प्रतिशत	३८.६७	४१.७३	६.६३	१२.१६	०.८१	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	२३०	३६१	४५	९९	७	७४२
	प्रतिशत	३१.००	४८.६५	६.०६	१३.३४	०.९४	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	१०९	४३७	७६	२९	१	६५२
	प्रतिशत	१६.७२	६७.०२	११.६६	४.४५	०.१५	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	३८२	७२२	२१६	१७७	१८	१५१५
	प्रतिशत	२५.२१	४७.६६	१४.२६	११.६८	१.१९	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	२१७	६०५	४०	२३	१	८८६
	प्रतिशत	२४.४९	६८.२८	४.५१	२.६०	०.११	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	१९९	५९९	७५	५३	४	९३०
	प्रतिशत	२१.४०	६४.४१	८.०६	५.७०	०.४३	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	१३५	४१२	४५	२०५	४	८०१
	प्रतिशत	१६.८५	५१.४४	५.६२	२५.५९	०.५०	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	१९४३	३८६०	६१२	७९७	४९	७२६१
	प्रतिशत	२६.७६	५३.१६	८.४३	१०.९८	०.६७	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.८ सिंचाइको स्रोत सम्बन्धी विवरण

कृषिक्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धिमा सिंचाई महत्वपूर्ण साधन हो । कूल कृषियोग्य जमिन ५७.४२ वर्ग कि मि मध्ये करिब ४० प्रतिशत सिंचाई योग्य जमिन रहेको छ, जसमध्ये साना ठूला गरी ४७ वटा कुलाहरूबाट सिंचाई सुविधा उपलब्ध भएको छ ।

तालिका ४०: सिंचाई सुविधाको उपलब्धता

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम
ठुलीडाँडा उपभोक्ता समिति	१	कुलो	खोला
धारापानी दमाईटोल सिंचाई योजना	१	कुलो	खोला

सिंचाइ सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाइको किसिम	सिंचाइको माध्यम
घ्याङखोला भ्याकुरे स्वाँरा सिंचाई योजना	१	कुलो	खोला
घर्तिकुलो सिंचाई योजना	१	कुलो	खोला
अँधेरीखोला कमेरे काभ्रेखोला सिंचाई योजना	१	कुलो	खोला
सिस्नेघारी सिम्टे सिंचाई योजना	१	कुलो	खोला
गुठ पोखरी निर्माण योजना	१	कुलो	खोला
घ्याङखोला ठुलीबेसी सिंचाई योजना तल्लो	२	कुलो	खोला
भाटाघारी सिंचाई योजना	२	कुलो	खोला
लङ्केखोला भक्तपुर सिंचाई योजना	२	कुलो	खोला
लङ्केखोला कुमाटे सिंचाई योजना	२	कुलो	खोला
च्याँसेघारी सिंचाई योजना	२	कुलो	खोला
घ्याङखोला सिंचाई माथिल्लो योजना	२	कुलो	खोला
घ्याङखोला सिंचाई तल्लो योजना	२	कुलो	खोला
घ्याङखोला ठुलीबेसी सिंचाई योजना माथिल्लो	२	कुलो	खोला
लङ्केखोला कल्लेरी सिंचाई योजना	२	कुलो	खोला
तामाकोशी भंगालो टापु सिंचाई योजना	२	कुलो	खोला
गुहेखोला ब्राह्मणटोल आदर्शटोल सिंचाई योजना	३	कुलो	खोला
योन्जनटोल सिंचाई योजना	३	कुलो	खोला
आरुखर्क सिंचाई योजना	३	कुलो	खोला
सिस्नेघारी बावियाखर्क पिपलबोट सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
आँपगैरा बगुवा सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
ठुटे पिपल धनुके सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
फङ्केखोला दम्बुवाखोला गोलेगाउँ सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
पाखर्कटोल थोपा सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
माथिल्लो चित्रे ठुलोखोला सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
कामीखोला/लप्सीबोटखोला सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
गंगा जमुना सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
तल्लो चित्रे सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
तल्लो चित्रे सिंचाई योजना	४	कुलो	खोला
मंसिरेखोला भाँगेचौर ठुलोखेत साखिने केराबारी सिंचाई योजना	५	कुलो	खोला
साखिने बोत्लेखोला सिंचाई योजना	५	कुलो	खोला
बोत्लेखोला भालुखोला पाखर्क सिंचाई योजना	५	कुलो	खोला
ओखरबोट चित्रे अरअरे काउले सिंचाई योजना	५	कुलो	खोला
साद गैरो मुहान थोपा सिंचाई योजना	५	कुलो	खोला

सिंचाइ सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाइको किसिम	सिंचाइको माध्यम
काउले थापाटोल थोपा सिंचाई योजना	५	कुलो	खोला
धोविधारा थोपा सिंचाई योजना	५	कुलो	खोला
फड्केखोला छाप गैरबारी केउरिनी कुलो निर्माण योजना	६	कुलो	खोला
फड्केखोला मुलकुलो निर्माण योजना	६	कुलो	खोला
निगुरे सानोमिल्ली सिंचाई योजना	६	कुलो	खोला
धाराटोल थोपा सिंचाई योजना	६	कुलो	खोला
ज्यामिरे सित्तली तामाकोशी कुलो मर्मत योजना	७	कुलो	खोला
जोगीगाउँ मगरगाउँ लिफ्ट सिंचाई योजना (साझेदारीमा)	७	कुलो	खोला
झान्ले पौवा ज्यामिरे सिंचाई योजना	७	कुलो	खोला
गर्भे सिंचाई कुलो मर्मत योजना	७	कुलो	खोला
कमेरे बेताने सिंचाई योजना	७	कुलो	खोला
नौसय बेसी तल्लो कुलो योजना	७	कुलो	खोला
सौर्य सिंचाई	१ २ २ ४		

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

४.९ औसत आम्दानी विवरण

मासिक पारिवारिक आम्दानीका आधारमा मेलुङ गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या अध्ययन गर्दा आधा भन्दा बढी घर-परिवारको औसत मासिक आम्दानी रु २०००० भन्दा कम रहेको देखिन्छ जसमा २६.५ प्रतिशतको रु १०००० भन्दा कम र २५.१५ प्रतिशतको रु. १०००० देखि रु २०००० सम्म मासिक पारिवारिक आम्दानी रहेको छ ।

तालिका ४१: घर-परिवारको औसत मासिक आम्दानी

वार्ड नं.	रु. १०००० भन्दा कम	रु. १०००० देखि २००००	रु. २०,००० देखि ३०,०००	रु. ३०,००० देखि ४०,०००	रु. ४०,००० देखि ५०,०००	रु. ५०,००० भन्दा माथी	थाहा नभएको	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या ३०७	५१७	५२२	२०४	६१	९६	२८	१७३५
	प्रतिशत १७.६९	२९.८०	३०.०९	११.७६	३.५२	५.५३	१.६१	१००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या १६०	१९१	१८८	१०२	२८	५५	१८	७४२
	प्रतिशत २१.५६	२५.७४	२५.३४	१३.७५	३.७७	७.४१	२.४३	१००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या २९१	१४१	९२	६१	२४	२८	१५	६५२
	प्रतिशत ४४.६३	२१.६३	१४.११	९.३६	३.६८	४.२९	२.३०	१००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या ४९९	३५०	३४९	१२८	४७	९८	४४	१५१५
	प्रतिशत ३२.९४	२३.१०	२३.०४	८.४५	३.१०	६.४७	२.९०	१००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या २८२	२१४	२१२	१११	२०	३३	१४	८८६
	प्रतिशत ३१.८३	२४.१५	२३.९३	१२.५३	२.२६	३.७२	१.५८	१००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या १९७	२५०	२१२	११८	५३	८४	१६	९३०
	प्रतिशत २१.१८	२६.८८	२२.८०	१२.६९	५.७०	९.०३	१.७२	१००
	सङ्ख्या १५६	१६३	२३४	१०३	१४	११५	१६	८०१

वार्ड नं. ७	प्रतिशत	१९.४८	२०.३५	२९.२१	१२.८६	१.७५	१४.३६	२.००	१००
जम्मा	सङ्ख्या	१८९२	१८२६	१८०९	८२७	२४७	५०९	१५१	७२६१
	प्रतिशत	२६.०६	२५.१५	२४.९१	११.३९	३.४०	७.०१	२.०८	१००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.१० वडागत प्रति परिवार औसत वार्षिक खर्च

वार्षिक पारिवारिक खर्चका आधारमा मेलुङ गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या अध्ययन गर्दा प्रति परिवारको औसत वार्षिक खर्च रु १३५८२३ रहेको देखिन्छ जस मध्ये सबै भन्दा बढी खानामा वार्षिक रु ५०७०८ खर्च हुने गरेको रहेछ भने अन्य खर्च शिर्षकहरू क्रमशः चाडपर्व (२९६५५), कपडा (२२८३६), शिक्षा (१३२०५), स्वास्थ्य (१२०४८), सञ्चार (३१०१) र विविध खर्च (४२७१) रहेको छ ।

तालिका ४२: वडागत प्रति परिवार औसत वार्षिक खर्च

वार्ड नं.	वडागत प्रति परिवार औसत वार्षिक खर्च शिर्षकहरू (रु.)							
	विविध	कपडा	सञ्चार	स्वास्थ्य	शिक्षा	खाना	चाडपर्व	जम्मा
वार्ड नं. १	४४६७	२०७२४	२२३७	११२३४	१२०५१	४३५९३	२७३४७	१२१६५३
वार्ड नं. २	३८८१	२३८५९	२७३६	१०६६९	११८९६	४७०८०	३३८९३	१३४०१४
वार्ड नं. ३	६०८०	२४४६४	३७८८	१६२९८	१६६०४	५९२५३	३२७५१	१५९२३९
वार्ड नं. ४	४१७२	२११७३	३९८९	१३८४४	१६२९४	५६२४१	२८४५२	१४४१६३
वार्ड नं. ५	३८११	२२५१४	३३०२	१५७५४	१२७५०	५४९५९	२७६१०	१४०७००
वार्ड नं. ६	२६९४	२३५३४	२७६१	७३८४	११०४७	५२३७३	३०१९४	१२९९८८
वार्ड नं. ७	५२६५	२७८२६	३२४३	९५४७	११३१६	४५४२२	३२१२०	१३४७३९
जम्मा	४२७१	२२८३६	३१०१	१२०४८	१३२०५	५०७०८	२९६५५	१३५८२३

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.११ घर-परिवारको आमदानीका स्रोतहरूको विश्लेषण

तालिका ४३: घर-परिवारको आमदानीका स्रोतहरूको विश्लेषण

आमदानीको स्रोत	घर-परिवार सङ्ख्या	कुल वार्षिक आमदानी रु.	औसत प्रति घर वार्षिक आमदानी रु.
कृषि	१४७९	४०७८२५२	२७५८
पशुपालन	१२६२	६१२७५२३	४८५५
व्यापार/व्यवशाय	९०४	५१८७६०४९	५७३८५
जागिर	१५८५	६०७१६५०९	३८३०६
वैदेशिक रोजगार	६८५	१०७७३६६०९	१५७२८०
सेयर तथा बोनस	६२८०	१७७१४४३५	२८२१
ज्यालादारी	३२४५	४६६२५७५०	१४३६८
अन्य	३४७	३२१२८००	९२५९
जम्मा	१५७८७	२९८०८७९२७	२८७०३२

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.१२ खाना पकाउने इन्धन प्रयोगको अवस्था

तालिका ४४: खाना पकाउने इन्धनको प्रयोग सम्बन्धि विवरण

वार्ड नं.		ग्यास	दाउरा	दाउरा/गोवरग्यास	दाउरा/ग्यास	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	२	१६३९	८	८६	१७३५
	प्रतिशत	०.१२	९४.४७	०.४६	४.९६	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	-	७३०	-	१२	७४२
	प्रतिशत	०.००	९८.३८	०.००	१.६२	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	४	६२४	२	२२	६५२
	प्रतिशत	०.६१	९५.७१	०.३१	३.३७	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	४	१४५२	२	५७	१५१५
	प्रतिशत	०.२६	९५.८४	०.१३	३.७६	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	३	८५१	१	३१	८८६
	प्रतिशत	०.३४	९६.०५	०.११	३.५०	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	-	८७८	२	५०	९३०
	प्रतिशत	०.००	९४.४१	०.२२	५.३८	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	३	६९७	-	१०१	८०१
	प्रतिशत	०.३७	८७.०२	०.००	१२.६१	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	१६	६८७१	१५	३५९	७२६१
	प्रतिशत	०.२२	९४.६३	०.२१	४.९४	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.१३ बत्तीको प्रयोगको अवस्था

तालिका ४५: बत्तीको प्रयोग सम्बन्धि विवरण

वार्ड नं.	विजुली	सोलार/विजुली	टुकी/सोलार
वार्ड नं. १	१७३५	-	६
वार्ड नं. २	७४२	१	-
वार्ड नं. ३	६५२	१	२
वार्ड नं. ४	१५१५	५	
वार्ड नं. ५	८८५	१	१
वार्ड नं. ६	९३०	-	-
वार्ड नं. ७	८००	-	३
जम्मा	७२५९	८	१२
प्रतिशत	९९.९७	०.११	०.१७

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.१४ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

तालिका ४६: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नं.	स्थान	क्षमता		होटलको	होटलको स्तर	वार्षिक पर्यटक संख्या	
			कोठा संख्या	बेड संख्या			आन्तरिक	बिदेशी
भी.आइ.पी मःमः सेन्टर	१	रमाइलो चोक						
काकी होटल	१	रमाइलो चोक						
बुढाथोकी होटल	१	रमाइलो चोक						
कोइराला होटल	१	रमाइलो चोक						
राय होटल	१	भगेरी						
सैलुंग होटल	५	डाँडाखर्क						
गंगाजमुना होटल	५	डाँडाखर्क						
साथीभाई होटल	५	डाँडाखर्क						
श्याम होटल	६	मेलुड						
घलेडाँडा साहुसहनी होटल	६	मेलुड						
सुमन होटल	३	भञ्ज्याङ						
गोले खाजाघर	४	जोरधारा						
रविन खाजाघर/ बुद्धचोक खाजाघर	४	पोखरी/बुद्धचोक						
सित्तली होटल	७	जिरोकिलो सित्तली						

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुड, २०७७

४.१५ धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, जातजाति एवं विविधताले भरिपूर्ण मेलुड गाउँपालिकामा विभिन्न जात्रा, मेला, चाडपर्वहरू मनाउने गर्दछन् । यस क्षेत्रमा बस्ने हिन्दु, बौद्ध तथा ईसाई धर्मावलम्बीहरूको आफ्नै प्रकारको परम्परागत चालचलन, रितिरिवाज, चाडपर्व रहेको छ । विशेष गरेर दशैं, तिहार, तीज, माघेसंक्रान्ति, फागुपुर्णिमा, बुद्ध जयन्ती, जनैपुर्णिमा, बालाचातुरदर्शी, क्रिसमस, ल्होसार आदि मुख्य चाडपर्वहरू हुन् । यस्तै शिवरात्रि, धान्यपुर्णिमाको मेला, जनैपुर्णिमा लाग्ने सैलुड मेला आदि प्रमुख मेलाहरू हुन् ।

तालिका ४७: मुख्य चाडपर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	नाम	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक ऐतिहासिक मनोरन्जन)
२	गाईखुरा महादेवको मन्दिर	मेलुड गाउँपालिका-२ सुकाठोकर	शिवरात्री, बालाचतुरदर्शी तथा जनै पुर्णिमाको दिन	गाईखुरा महादेवको मन्दिर आपत विपतबाट जोगाउने धार्मिक आस्थाको केन्द्रका साथै पर्यटनका लागि महत्वपूर्ण गन्तव्यको रूपमा परिचित छ । किम्वदन्ती अनुसार जंगलमा गाईले दुध दिदै गरेको अवस्थामा एउटा शिलामा बाघको पन्जा, दुई जीवित सर्प, गाईको पाईला, थुन देखिएकाले पूजाआज गर्न थालियो । तिन शक्ति भएका गाईखुरा महादेव मन्दिरको दर्शन गर्नाले

वडा नम्बर	नाम	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक ऐतिहासिक मनोरञ्जन)
				मनोआकांक्षा पुराहुने, आपत-विपत् र दुर्घटना हुन जोगाउने जनविश्वास रहेको छ ।
१	भ्याकुरे देवी मन्दिर	मेलुङ गाउँपालिका-१ पवटीमा	बडा दशैंको फूलपातीको दिन	सत्य देवीको रूपमा परिचित किम्वदन्ती अनुसार यस देवी नजिकै रहेको खडकुले दहबाट मान्छेहरुले मागेपछि भोज भतेरको बेला पकाएर खान खडकुलो पाइन्थ्यो र पछि बटुवाले जुठो राखिदिए पछि उपलब्ध हुन छाडेको कुरा प्रचलित छ । बडा दशैंको फूलपातीको दिन मानिसहरुले आफुले मागेको कुरा पुरा होस् भनि यस मन्दिरमा विशेष पूजापाठ साथै परेवा, बोका, पाठीको बलि दिने प्रचलन रहेको छ ।
१	सत्यश्वर महादेव मन्दिर	मेलुङ गाउँपालिका-१ पवटी आचार्य टोलमापर्ने	शिवरात्री र रामनवमी को दिन	सत्यश्वर महादेव मन्दिर हिन्दु धर्मालवाम्बीहरुको एक महत्वपूर्ण धार्मिक आस्थाको केन्द्रको रूपमा परिचित छ। स्थानीय जानकारहरुका अनुसार स्वयंम उत्पन्न महादेव करिब वि.सं. १९०१ मा साँढेको जुरो आकार सहितको शिला भेटिनुका साथै त्यस शिला बाट पानी आउन थाले पछि पूजा पाठ गर्न थालिएको हो । शिवरात्री र रामनवमी को दिन भव्य मेला लाग्ने यस महादेवको मन्दिरमा मनोआकांक्षापुरा हुने विश्वास छ ।
५	सुंगुरे महादेव मन्दिर	मेलुङ गाउँपालिका-५ सुंगुरे	तीजको दिन	मेलुङ गाउँपालिकाको पश्चिमी क्षेत्रको प्रमुख धार्मिक स्थल सुंगुरे महादेव मन्दिर ऐतिहासिक मेलुङ बजारबाट करिब ५ कि.मी दुरीमा सुंगुरेमा पर्दछ । स्थानीय बुढापाकाहरुका अनुसार करिब २५० वर्ष अगाडी एक गोठाला दिउसो भैंसी चराउने क्रममा निदाएको बेला एउटा शिला सिरान परेछ र सपनामा दर्शन आई म महादेव हो मलाई नथिच भनेपछि गोठालाले अरुलाई सुनाएर शिलामा पूजा गर्न सुरु गरेको पाईन्छ । आफ्ना मनोआकांक्षा पुराहुने, निसन्तान हरुका लागि सन्तान प्राप्ति हुने तथा पशु पालनकर्तालाई वस्तुभाउ राम्रो फस्टाउने विश्वाशका साथ यस मन्दिरमा फूलपाती, भेटि, दहि, अक्षता आदि चढाएर दर्शन गरिन्छ । मन्दिरको शिलामा दुईटा दाम्लो छुवाएर एउटा त्यही चढाउने र अर्को दाम्लो, भैंसीलाई बाँधी डोर्याएर घर पुर्याएझैँ गरि त्यो दाम्लोले आफ्नो भैंसीलाई लगेर बाघनाले भैंसी राम्रो संग फस्टाउने जन विश्वास रहेको छ ।
३	काकलिङ भन्ज्याङ/सैलुङबुद् लाक्षलिङ/खम्बुलिङ/सानचेन् गुम्बा	मेलुङ गाउँपालिका वडा नं. ३/४	जनै पुर्णीमाको दिन	काकलिङ भन्ज्याङ गुम्बा । करिब १५० वर्ष अगाडी स्थानीय लामा गुरुहरुको सक्रियतामा निर्माण भएको भनिएको यो गुम्बा बौद्ध धर्मालवाम्बीहरु साथै अन्यका लागि धार्मिक तथा पर्यटकीय दृष्टिकोण निकै महत्वपूर्ण मानिन्छ । स्थानीय कालिगढहरुले कुदेका निकै कलात्मक शैली तथा आकर्षक आकृतिका भगवान बुद्को मुर्तिका साथै गुम्बाको माथिल्लो भागमा पहेलो रंगको बहुमुल्य गजुरले सजाइएको छ । जनै पुर्णीमाको दिन यस गुम्बामा पांच सात जना लामा गुरुहरुबाट लामा पढ्ने तथा बौद्ध धर्मालवाम्बीहरु भेला भई मृत आत्माको चिरशान्तिको कामनाको लागि बत्ती बाल्ने, फलफूल, पैसा चढाउने गरिन्छ साथै लामाहरुलाई दान दिनाले स-परिवारमा सुख शान्ति हुने विश्वास गरिन्छ । मेलुङ गाउँपालिकाकै वडा नं. ३ घ्याङमा पर्ने सैलुङबुद् लाक्षलिङ गुम्बा पनि अर्को आकर्षणको केन्द्र बिन्दु हो जहाँ आकर्षक आकृतिका भगवान बुद्को मुर्तिहरुका साथै अन्य शक्तिशाली मानिने देवताका मुर्ति तथा थान्काहरु राखिएका छन् । मेलुङ गाउँपालिका नजिकै रहेको अर्को प्रसिद्द खम्बुलिङ गुम्बा

वडा नम्बर	नाम	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक ऐतिहासिक मनोरञ्जन)
				पनि पुरानो ऐतिहासिक गुम्बा हो भने भेडपुको कुलडाँडामा पर्ने जिर्ण अवस्थामा सान्छेन गुम्बा समेत रहेको छ । मुडे मेलुड सडक खण्ड नियमित रूपले संचालन भएमा यी गुम्बाहरु आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको लागि महत्वपूर्ण गन्तव्यको रूपमा साबित हुने छ ।
६	पैयाखेत देवी मन्दिर	मेलुड गाउँपालिका वडा नं.-६ पैयाखेत	धान्यपुर्णिमा र चण्डीपुर्णिमामा	पैयाखेत देवी मन्दिर निकै शक्तिशाली तथा सत्यको देवीको रूपमा परिचित छ । लामो खडेरी परेको बेला भक्तजनहरुले मन्दिरमा गइ पानी परोस भनि पशुबलि दिनेर बेलुका पानी पर्ने गरेकोले यस देवीलाई सत्यको देवीको रूपमा हेरिन्छ । देवीको मन्दिर भित्र महिलाहरु प्रवेश गरेमा विरामी पर्ने भएकाले मन्दिर टाढा बाटै दर्शन गरि भाकल गर्ने चलन हुनुका साथै मन्दिर वरिपरी जंगलका रुखहरु काटेमा हानी नोक्सानीहुन्छ भन्ने जन विस्वास रही आएकोले ति रुखहरु पूर्ण संरक्षित अवस्थामा भेटिन्छन ।
७	सित्तली महादेव मन्दिर	मेलुड गाउँपालिका वडा नं.-७ सित्तली	बालाचतुरदर्शी को दिन	सित्तली महादेव मन्दिर स्थानीय बुढापाकाहरुका अनुसार करिब ३०० वर्ष अगाडी भेटिएको शिलामा काब्रोको बोटउभेकोले काशीबाट बाजा गाजा सहित राम, सीता, लक्ष्मणको मुर्ति समेत ल्याएर पूजाआज गर्न थालिएको हो । साथै उक्त काब्रोको बोट हाल पनि देख्न पाइन्छ । भक्तजनहरु आएर दर्शन गर्ने तथा आफ्ना मृत परिवार सदस्यको नाममा बत्ती बाली रातभर जाग्राम बस्ने र भोलिपल्ट बिहान सत्विज छर्ने र नदीमा गई स्नान गर्नाले मृत आत्माले शान्ती पाउने विश्वास गरिन्छ । यस मन्दिर संगै राधाकृष्णको समेत मन्दिर रहेको छ ।
६	लाकुरी भीमेश्वर मन्दिर	मेलुड गाउँपालिका वडा नं.-६ सुनावीर्ता	फाल्गुन महिनाको भीमा एकादशी	भीमेश्वर मन्दिर दोलखाको भीमेश्वर भान्जाको रूपमा महाभारतको समयमा नै उत्पत्ति भएको कुरा स्थानीय बुढापाका जानकारहरु बताउछन . भक्तजनहरुले आफुले सोचेका कुरापुरा होस् भनेर बडा दशै र चैत्र दशैका बेला पंचवलीको रूपमा रागो, बोका, कुखुराको भाले, परेवा र हाँस पुजा गर्ने चलन छ .
६	इन्द्रवतीमाइ मन्दिर	मेलुड गाउँपालिका वडा नं.-६ खत्री टोल, निगासि	धन्यपुर्णिमाको दिन आइतबारे	भक्तजनहरुले आफन्त विरामी परेको बेला निको होस्, नोकरीमा सफलता मिलोस, आटेको कुरा पुगोस भनि भाकल गर्दछन र भाकल पुरा भएमा बाजागाजा सहित पंचवलीको रूपमा कुखुराको भाले, अन्डा, परेवा, निखार कालो बाखाको पाठी तथा फलफुल चढाउनुको साथै रातभर बत्ति बाल्ने रा जाग्राम बस्ने चलन छ .
६	गाउँखेत बाजे मन्दिर	मेलुड गाउँपालिका वडा नं.-६ गाउँखेत, निगासि	माघेसंक्रान्ति	भक्तजनहरुले चिताएको कुरा पुरा होस् तथा आफन्तको यात्रा सफल होस् भनेर माघेसंक्रान्तिकै दिन कुखुराको भाले, हाँस तथा पशुवली दिने प्रचलन छ साथै प्रमुख विशेषता यदि कोहि कसैलाई अष्टचारो पर्यो रा थप शक्तिको जरुरि पर्यो भने गाउँखेत बाजेको नाम लिनले उक्त अष्टचारो सहज तरिकाले सकिने र शक्ति प्राप्त हुने जनविस्वास रहेको छ .
३ र ४	सैलुड क्षेत्र	मेलुड गा.पा.को वडा नं.-३ र ४	जनै पुर्णिमा र बैशाखको पूर्णिमामा	सैलुड क्षेत्र मेलुड गा.पा.को वडा नं.-३ र ४ मा पर्दछ । यस सैलुड क्षेत्र धार्मिक तथा पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिन्छ । यस क्षेत्रमा महादेवको मुर्तिहार, प्राकृतिक रूपले विभिन्न आकारका शिला, गुम्बा, गुफाहरु तथा १०० थुम्काहरुले भरिपूर्ण छ । यस क्षेत्रमा जुरे ढुंगा महादेव, महादेवको भण्डार गाई ढुंगा, बाघ ढुंगा, पापी-धर्मती छुट्याउने ढोका आदि

वडा नम्बर	नाम	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक ऐतिहासिक मनोरञ्जन)
				<p>महत्वपूर्ण ठाउँहरू रहेको भएकाले यस क्षेत्रलाई पवित्र भूमिको रूपमा लिने गरिन्छ ।</p> <p>यस सैलुङ क्षेत्रमा जनै पुर्णिमा र बैशाखको पूर्णिमामा भव्य मेला लाग्ने गर्दछ । उक्त मेला भर्नको लागि दोलखा जिल्लाका मेलुङ गाउँपालिका, सैलुङ गाउँपालिका, तामाकोशी गाउँपालिका, भीमेश्वर नगरपालिका आदि क्षेत्रका भक्तजनहरू आउनुका साथै छिमेकी जिल्ला रामेछाप, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलान्चोक तथा काठमाडौं उपत्यकाबाट समेत भक्तजनहरू आउने गरेका छन् ।</p> <p>वि. सं. १९९० सालको भूकम्प अगाडी यस सैलुङको डाँडाबाट हेर्दा काठमाडौं उपत्यका भित्र रहेको १८ तले धरहरा समेत स्पष्ट रूपमा देखिने कुरा प्रतक्ष्यदर्शी स्थानीय बुढापाकाहरू बताउछन् ।</p>
७	मालिका देवी मन्दिर र खाडा देवी मन्दिर तथा गोरखनाथ मन्दिर	जोगिगाउँ/मगरगाउँ	बुद्ध जयन्ती र दशैको फूलपाती	<p>मेलुङ गाउँपालिका वडा नं.-७ मा पर्ने मालिका देवी मन्दिर र खाडा देवी मन्दिर पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण हुन यी मन्दिरहरूमा बुद्ध जयन्तीको अवसरमा मेला लाग्ने गर्दछ । यस वडाकै अर्को मन्दिर हो गोरखनाथ मन्दिर । यस मन्दिरमा दशैको फूलपातीको दिन पुजाआज गरिन्छ ।</p>

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

ऐतिहासिक दोबाटे पाटी (मेलुङ-१)

गाइखुरा महादेव मन्दिर (मेलुङ-२)

काकलिङ भञ्ज्याङ गुम्बा (मेलुङ-३)

भ्याकुरे देवी मन्दिर (मेलुङ-१)

सत्यधर महादेव मन्दिर (मेलुङ-१)

खान्नागी खोला मन्दिर (मेलुङ-३)

सुँगुरे महादेव मन्दिर (मेलुङ-५)

पैयाखेत देवीथान (मेलुङ-६)

राघाकृष्ण मन्दिर (मेलुङ-७)

फोटो सङ्कलन: ई. सुरेश भण्डारी (मेलुङ गा.पा.का सूचना प्रविधि अधिकृत, २०७४ फाल्गुण)

शीतली महादेव मन्दिर (मेलुङ-७)

ऐतिहासिक जुरेढुङ्गा महादेव (मेलुङ-४)

उपल्लो खर्क चैत्य (मेलुङ-३)

बाडालिङ्गेश्वर मन्दिर (मेलुङ-१)

शौलुङ लासलिङ गुम्बा (मेलुङ-३)

गाउँखेत बाजेको मन्दिर (मेलुङ-६)

भेड्पु पोखरी स्थित माने (मेलुङ-४)

सुनवर्ता भिमसेनथान (मेलुङ-६)

इन्द्रावती माइथान (मेलुङ-६)

खिरवा-छोर्तेन चैत्य (मेलुङ-४)

फोटो सङ्कलन: ई. सुरेश भण्डारी (मेलुङ गा.पा.का सूचना प्रविधि अधिकृत, २०७४ फाल्गुण)

४.१६ औद्योगिक विकास (लघु, घरेलु, साना, मझौला, ठूला उद्योग, सरकारी, पब्लिक, निजी र सहकारी)

तालिका ४८: उद्योग/व्यवसाय सम्बन्धि विवरण

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नं.	स्वामित्व उद्योगको (सरकारी निजी सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु घरेलु साना मझौला ठूला)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने बस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित बस्तु र सेवाबाट प्राप्त हुने बार्षिक आमदानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
ठूला								
पाठक ह्याचरी उद्योग मेलुङ	१	निजी	ठूलो	४	६	१०	चल्ला उत्पादन	
मध्यम								
साना								
दोलखा ह्युमपाइप उद्योग मेलुङ	७	निजी	साना		७	७	ह्युमपाइप	
जम्मा								

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

४.१७ बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका ८१.३० प्रतिशत घर-परिवारका सदस्यको बैंक खाता रहेकोमा वार्ड नं. २ का सबैभन्दा बढी ९०.९७ प्रतिशत तथा वार्ड नं. ५ का सबैभन्दा कम ६२.४२ प्रतिशत घर-परिवारका सदस्यको बैंक खाता रहेको छ । तालिका ४९: बैंक खाता भएको घर-परिवार

वार्ड नं.		छ	छैन	थाहा नभएको	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१५४८	१७६	११	१७३५
	प्रतिशत	८९.२२	१०.१४	०.६३	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	६७५	६५	२	७४२
	प्रतिशत	९०.९७	८.७६	०.२७	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	४७४	१७६	२	६५२
	प्रतिशत	७२.७०	२६.९९	०.३१	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१३५३	१५८	४	१५१५
	प्रतिशत	८९.३१	१०.४३	०.२६	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	५५३	३३१	२	८८६
	प्रतिशत	६२.४२	३७.३६	०.२३	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	६२५	३०३	२	९३०
	प्रतिशत	६७.२०	३२.५८	०.२२	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	६७५	१२३	३	८०१
	प्रतिशत	८४.२७	१५.३६	०.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	५९०३	१३३२	२६	७२६१
	प्रतिशत	८१.३०	१८.३४	०.३६	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ५०: बैंक खाता खोल्ने कारण

बैंक खाता खोल्ने कारण	सङ्ख्या	प्रतिशत
-----------------------	---------	---------

रकम बचत गर्न	५८२१	८०.१७
रकम बचत गर्न/लगानी गर्न	६६	०.९१
कारोबार गर्न	४	०.०६
रकम बचत गर्न/उद्योग र व्यवसाय गर्न	३	०.०४
रकम बचत गर्न/कारोबार गर्न	२	०.०३
रकम बचत गर्न/लगानी गर्न/उद्योग र व्यवसाय गर्न	१	०.०१
रकम बचत गर्न/लगानी गर्न/उद्योग र व्यवसाय गर्न/कारोबार गर्न	१	०.०१
लगानी गर्न	३	०.०४
अन्य	२	०.०३
थाहा नभएको	१३५८	१८.७०
जम्मा	७२६१	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ५१: बैंक खाताको प्रकार

वार्ड नं.	चलती	बचत	मुद्दती	थाहा नभएको	जम्मा	
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	-	१५४७	१	१८७	१७३५
	प्रतिशत	०.००	८९.१६	०.०६	१०.७८	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	-	६७३	२	६७	७४२
	प्रतिशत	०.००	९०.७०	०.२७	९.०३	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	-	४७२	२	१७८	६५२
	प्रतिशत	०.००	७२.३९	०.३१	२७.३०	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१	१३४७	५	१६२	१५१५
	प्रतिशत	०.०७	८८.९१	०.३३	१०.६९	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	-	५५१	२	३३३	८८६
	प्रतिशत	०.००	६२.१९	०.२३	३७.५८	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	-	६२५	-	३०५	९३०
	प्रतिशत	०.००	६७.२०	०.००	३२.८०	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	-	६७३	२	१२६	८०१
	प्रतिशत	०.००	८४.०२	०.२५	१५.७३	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	१	५८८८	१४	१३५८	७२६१
	प्रतिशत	०.०१	८१.०९	०.१९	१८.७०	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ५२: खाता खोलिएको बैंकको विवरण

बैंकको नाम	सङ्ख्या	प्रतिशत
एन आइ सि एसिया बैंक	७	०.१०
एन एम बि बैंक	१८८८	२६.००
एन सि सि बैंक	८४४	११.६२
एभरेष्ट बैंक	९	०.१२

एस बि आई बैंक	४	०.०६
कृषि विकास बैंक	३	०.०४
ग्लोबल आइएमई बैंक	८	०.११
थाहा छैन	११	०.१५
नबिल बैंक	९२१	१२.६८
नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक	५	०.०७
नेपाल बैंक	१६५०	२२.७२
प्रभु बैंक	४०	०.५५
महालक्ष्मी विकास बैंक	५	०.०७
माछापुच्छ्रे बैंक	६	०.०८
मेगा बैंक	३८	०.५२
राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक	२४७	३.४०
लक्ष्मी बैंक	३०	०.४१
सनराइज बैंक	४१	०.५६
सानिमा बैंक	४१	०.५६
सिटिजन बैंक	८३	१.१४
सिद्धार्थ बैंक	६	०.०८
सेञ्चुरी बैंक	११	०.१५
हिमालयन बैंक	५	०.०७
थाहा नभएको	१३५८	१८.७०
जम्मा	७२६१	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.१८ ब्यापार-ब्यवसायमा सम्लग्न घर-परिवार

यस गाउँपालिकाका मात्र ६.३२ प्रतिशत घर-परिवारका कम्तिमा एक सदस्य ब्यापार-ब्यवसायमा सम्लग्न रहेको देखिन्छ ।

तालिका ५३: कम्तिमा एक सदस्य ब्यापार-ब्यवसायमा सम्लग्न रहेको घर-परिवार

वार्ड नं.		छ	छैन	थाहा नभएको	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१०७	१६१७	११	१७३५
	प्रतिशत	६.१७	९३.२०	०.६३	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	४०	७००	२	७४२
	प्रतिशत	५.३९	९४.३४	०.२७	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	६२	५८८	२	६५२
	प्रतिशत	९.५१	९०.१८	०.३१	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१३०	१३८१	४	१५१५
	प्रतिशत	८.५८	९१.१६	०.२६	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	३७	८४७	२	८८६
	प्रतिशत	४.१८	९५.६०	०.२३	१००.००

वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	४८	८८०	२	९३०
	प्रतिशत	५.१६	९४.६२	०.२२	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	३५	७६३	३	८०१
	प्रतिशत	४.३७	९५.२६	०.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	४५९	६७७६	२६	७२६१
	प्रतिशत	६.३२	९३.३२	०.३६	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.१९ ऋण लिएको घर-परिवार सम्बन्धि विवरण

यस गाउँपालिकाका मात्र १०.५४ प्रतिशत घर-परिवारले कुनै प्रकारको ऋण लिएको देखिन्छ । वार्ड नं. २ का सबैभन्दा बढी १८.१९ प्रतिशत तथा वार्ड नं. ६ का सबैभन्दा कम ३.०१ प्रतिशत घर-परिवारका सदस्यले कुनै प्रकारको ऋण लिएको रहेको छ ।

तालिका ५४: कुनै प्रकारको ऋण लिएको घर-परिवार

वार्ड नं.		लिएको छ	लिएको छैन	थाहा नभएको	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	२४४	१४८०	११	१७३५
	प्रतिशत	१४.०६	८५.३०	०.६३	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	१३५	६०५	२	७४२
	प्रतिशत	१८.१९	८१.५४	०.२७	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	३४	६१६	२	६५२
	प्रतिशत	५.२१	९४.४८	०.३१	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१४७	१३६४	४	१५१५
	प्रतिशत	९.७०	९०.०३	०.२६	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	७०	८१४	२	८८६
	प्रतिशत	७.९०	९१.८७	०.२३	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	२८	९००	२	९३०
	प्रतिशत	३.०१	९६.७७	०.२२	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	१०७	६९१	३	८०१
	प्रतिशत	१३.३६	८६.२७	०.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	७६५	६४७०	२६	७२६१
	प्रतिशत	१०.५४	८९.११	०.३६	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

४.२० बैंक तथा वित्तीय संस्था सहकारी सम्बन्धी विवरण

तालिका ५५: बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी संस्थाको विवरण

क्र. सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी संस्थाको नाम	वडा नम्बर
क.	बाणिज्य बैंक	
१	सानिमा बैंक लि.	४
ख.	विकास बैंक	-
ग.	वित्तीय संस्था	-

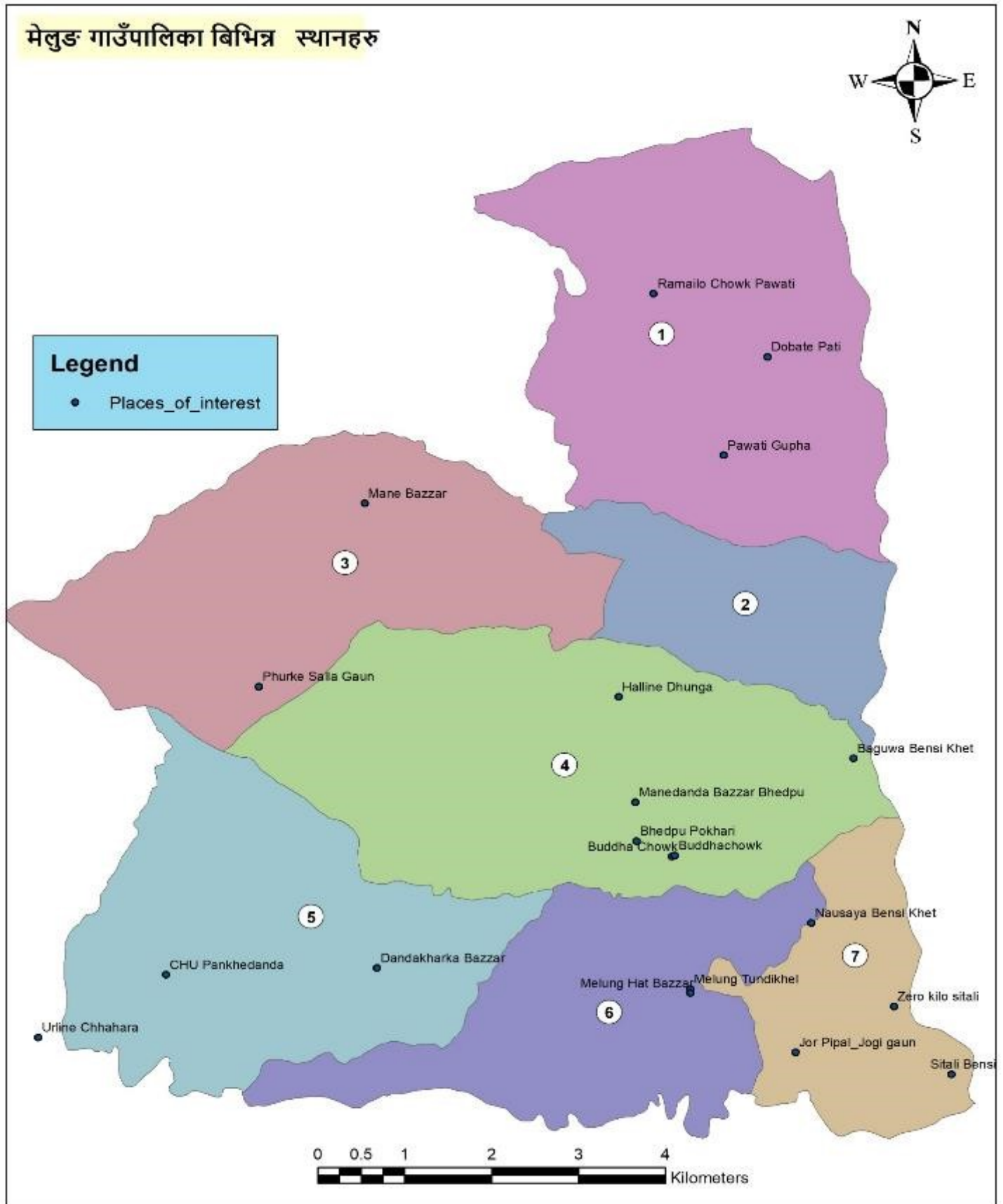
क्र. सं.	बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी संस्थाको नाम	वडा नम्बर
घ.	लघु वित्त संस्था	-
ड.	सहकारी संस्था	
१	देविथान कृषि सहकारी संस्था लि.	१
२	समन्वय महिला कृषि सहकारी संस्था लि.	१
३	लक्ष्मी गाई विकास दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्था लि.	१
४	हाम्रो सुर्योदय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	१
५	सफल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	१
६	स्वस्थानी कृषि सहकारी संस्था लि.	१
७	पवटी उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	१
८	बालुवा भुमैथान बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	१
९	अमरावती कृषि सहकारी संस्था लि.	१
१०	सिम्टेबाखा विकास महिला कृषक सहकारी संस्था लि.	१
११	उन्नतिशिल कृषि सहकारी संस्था लि.	१
१२	घ्याडसुकाठोकर उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	२
१३	दिपशान्ति बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	२
१४	उज्वल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	३
१५	ऋषेश्वर बहुमुखी सहकारी संस्था लि.	३
१६	शैलुड जनज्योती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	३
१७	कालिभूमी महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	३
१८	शैलुड नवज्योती बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	३
१९	गैरी पशु विकास सहकारी संस्था लि.	३
२०	सिद्धेश्वर कृषक सहकारी संस्था लि.	४
२१	जनज्योती महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	४
२२	हिमालयन ग्रामीण विद्युत सहकारी संस्था लि.	४
२३	शुभकामना बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	४
२४	स्वाभिमान बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	४
२५	महाभैरव भेरुम्बा सानाकिसान कृषि सहकारी संस्था लि.	४
२६	दुम्बा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	४
२७	तितेचौर कृषि सहकारी संस्था लि.	४
२८	लालुपाते सानाकिसान कृषि सहकारी संस्था लि.	४
२९	तातोपानी महिला कृषि सहकारी संस्था लि.	४
३०	फ्याफुल्ला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	४
३१	कालिदेवी कृषक सहकारी संस्था लि.	४
३२	सामुदायिक बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	५
३३	डाँडाखर्क जनकल्याण बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	५
३४	डाँडाखर्क प्राङ्गारिक कृषि सहकारी संस्था लि.	५
३५	पैयाखेतदेवि महिला विकास बचत/ऋण सहकारी संस्था लि.	५
३६	मिल्ली सानाकिसान कृषि सहकारी संस्था लि.	५
३७	मातृभूमि उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	५

क्र. सं.	बैंक तथा बित्तीय संस्था र सहकारी संस्थाको नाम	वडा नम्बर
३८	जनशक्तिकरण बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	५
३९	चण्डेश्वरी कृषि सहकारी संस्था लि.	५
४०	कटुन्जे बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	५
४१	गाउँघर सानाकिसान कृषि सहकारी संस्था लि.	६
४२	शिवालय प्राङगारिक कृषि सहकारी संस्था लि.	६
४३	नवज्योती सेतीदेवी कृषि सहकारी संस्था लि.	७
४४	लालिगुरास कृषक सहकारी संस्था लि.	७
४५	पशुपति कल्याण बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	७
४६	शुभेच्छुक महिला बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	७
४७	राधाकृष्ण बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	७
४८	खाँडादेवी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	७

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

४.२१ स्रोत नक्शा (मेलुङ गाउँपालिकाका विशेष महत्वका स्थलहरू)

चित्र ७: मेलुङ गाउँपालिकाका विशेष महत्वका स्थलहरूको जिआइएस नक्सा

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

यस मेलुङ गाउँपालिका अन्तर्गत संचालित कुल ३४ वटा आधारभूत तथा माध्यमिक विद्यालयमा जम्मा २२६ जना शिक्षक कार्यरत रहेका छन् । उक्त ३४ विद्यालयमा हाल ४१४८ विद्यार्थी अध्ययनरत रहेका छन् । विद्यालयहरूको विस्तृत विवरण तल तालिकामा प्रस्तुत गरिए बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५६: मेलुङ गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरूको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वार्ड नं.	ठेगाना	शिक्षक सङ्ख्या	विद्यार्थी सङ्ख्या	विद्यार्थी-शिक्षक अनुपात
१	कालिका माध्यमिक विद्यालय	२	घ्याङसुकाठोकर	१६	२३५	१४.६९
२	लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय	३	घ्याङसुकाठोकर	१३	१६२	१२.४६
३	चर्नावती आधारभूत विद्यालय	३	घ्याङसुकाठोकर	८	१४९	१८.६३
४	जनजागृती प्राथमिक विद्यालय	२	घ्याङसुकाठोकर	२	३९	१९.५०
५	भुमेस्थान माध्यमिक विद्यालय	३	घ्याङसुकाठोकर	१०	२८३	२८.३०
६	सेतीदेवी प्राथमिक विद्यालय	२	घ्याङसुकाठोकर	१	२७	२७.००
७	लोकतान्त्रिक प्राथमिक विद्यालय	२	घ्याङसुकाठोकर	५	४६	९.२०
८	डाँडाखर्क माध्यमिक विद्यालय	५	डाँडाखर्क	१७	४४७	२६.२९
९	निगासे प्राथमिक विद्यालय	५	डाँडाखर्क	२	४१	२०.५०
१०	पाखेडाँडा निम्न माध्यमिक विद्यालय	५	डाँडाखर्क	६	१६३	२७.१७
११	दुधिलेभञ्ज्याङ प्राथमिक विद्यालय	५	डाँडाखर्क	४	४०	१०.००
१२	इन्द्रावती प्राथमिक विद्यालय	६	डाँडाखर्क	४	४३	१०.७५
१३	आजादी माध्यमिक विद्यालय	७	विरौटा, मेलुङ	१५	२५७	१७.१३
१४	त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय	६	मेलुङ	२०	४३६	२१.८०
१५	श्यामटार प्राथमिक विद्यालय	७	मेलुङ	१	१७	१७.००
१६	सेतीदेवी निम्न माध्यमिक विद्यालय	७	मेलुङ	४	६६	१६.५०
१७	भीमेन्द्र निम्न माध्यमिक विद्यालय	७	मेलुङ	७	१०३	१४.७१
१८	कर्णकाली प्राथमिक विद्यालय	७	मेलुङ	१	३७	३७.००
१९	भीम माध्यमिक विद्यालय	४	भेड्पु	११	१५१	१३.७३
२०	जुके माध्यमिक विद्यालय	४	भेड्पु	९	१२९	१४.३३
२१	कालिदेवी निम्न माध्यमिक विद्यालय	४	भेड्पु	५	५७	११.४०
२२	ढुङ्गेदेवी प्राथमिक विद्यालय	४	भेड्पु	२	३३	१६.५०
२३	आहालडाँडा प्राथमिक विद्यालय	४	भेड्पु	१	२१	२१.००
२४	चित्रे प्राथमिक विद्यालय	४	भेड्पु	२	२०	१०.००
२५	सिद्धेश्वरी प्राथमिक विद्यालय	४	भेड्पु	२	१८	९.००
२६	भीम माध्यमिक विद्यालय	४	भेड्पु धनुके	१२	२०८	१७.३३
२७	दियालेखर्क निम्न माध्यमिक विद्यालय	१	पवटी	८	११४	१४.२५
२८	सत्येश्वर माध्यमिक विद्यालय	१	पवटी	१२	३९५	३२.९२
२९	भंगेरी माध्यमिक विद्यालय	१	पवटी	१२	१४८	१२.३३
३०	सिम्टे प्राथमिक विद्यालय	१	पवटी	४	४०	१०.००

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	वार्ड नं.	ठेगाना	शिक्षक सङ्ख्या	विद्यार्थी सङ्ख्या	विद्यार्थी-शिक्षक अनुपात
३१	ज्यामिरेबोट प्राथमिक विद्यालय	१	पवटी	२	२५	१२.५०
३२	जनता प्राथमिक विद्यालय	१	पवटी	१	२८	२८.००
३३	विन्धवासिनी निम्न माध्यमिक विद्यालय	१	पवटी	६	१५६	२६.००
३४	सरस्वती आधारभूत विद्यालय	२	सुकाठोकर	१	१४	१४.००
जम्मा				२२६	४१४८	१८.३५

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ५७: विद्यालयको भवन पुस्तकालय तथा प्रयोगशाला सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	भवन सङ्ख्या		पुस्तकालय	प्रयोगशाला
		कच्ची	पक्की		
१	कालिका माध्यमिक विद्यालय	०	२	छ	छैन
२	लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय	०	३	छ	छैन
३	चरणवती आधारभूत विद्यालय	१	२	छैन	छैन
४	जनजागृती आधारभूत विद्यालय	०	१	छैन	छैन
५	भुमेस्थान माध्यमिक विद्यालय	१	१	छ	छ
६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	०	२	छैन	छैन
७	लोकतान्त्रिक आधारभूत विद्यालय	०	२	छैन	छैन
८	डाँडाखर्क माध्यमिक विद्यालय	०	३	छ	छ
९	निगासे आधारभूत विद्यालय	१	१	छैन	छैन
१०	पाखेडाँडा आधारभूत विद्यालय	०	३	छैन	छैन
११	दुधिलेभञ्ज्याङ आधारभूत विद्यालय	१	१	छैन	छैन
१२	इन्द्रावती आधारभूत विद्यालय	३	१	छैन	छैन
१३	आजादी माध्यमिक विद्यालय	१	२	छ	छ
१४	त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय	०	२	छ	छ
१५	श्यामटार आधारभूत विद्यालय	१	१	छैन	छैन
१६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	०	२	छैन	छैन
१७	भीमेन्द्र आधारभूत विद्यालय	०	१	छैन	छैन
१८	कर्णकाली आधारभूत विद्यालय	०	१	छैन	छैन
१९	भीम माध्यमिक विद्यालय	१	१	छैन	छैन
२०	जुके माध्यमिक विद्यालय	२	२	छैन	छैन
२१	कालिदेवी आधारभूत विद्यालय	२	१	छैन	छैन
२२	ढुङ्गेदेवी आधारभूत विद्यालय	०	२	छैन	छैन
२३	आहालडाँडा आधारभूत विद्यालय	२	०	छैन	छैन
२४	चित्रे आधारभूत विद्यालय	०	२	छैन	छैन
२५	सिद्धेश्वरी आधारभूत विद्यालय	०	१	छैन	छैन
२६	भीम माध्यमिक विद्यालय	०	२	छैन	छ
२७	दियालेखर्क आधारभूत विद्यालय	१	२	छैन	छैन

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	भवन सङ्ख्या		पुस्तकालय	प्रयोगशाला
		कच्ची	पक्की		
२८	सत्यधर माध्यमिक विद्यालय	०	२	छ	छ
२९	भंगेरी माध्यमिक विद्यालय	१	२	छैन	छैन
३०	सिम्टे आधारभूत विद्यालय	१	१	छैन	छैन
३१	ज्यामिरेबोटे आधारभूत विद्यालय	१	२	छैन	छैन
३२	जनता आधारभूत विद्यालय	०	१	छैन	छैन
३३	विन्दवासिनी आधारभूत विद्यालय	०	३	छैन	छैन
३४	सरस्वती आधारभूत विद्यालय	१	०	छैन	छैन
	जम्मा	२१	५५		

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ५८: विद्यालयको भौतिक सुविधा सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	डेस्क/बेञ्चको क्षमता (जना)	घेराबार (कम्पाउण्ड)	चर्पीको सुबिधा	खानेपानीको सुबिधा
१	कालिका माध्यमिक विद्यालय	३५०	छैन	छ	छ
२	लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय	३००	छैन	छ	छ
३	चरणवती आधारभूत विद्यालय	१७०	छैन	छ	छ
४	जनजागृती आधारभूत विद्यालय	५०	छ	छ	छ
५	भुमेस्थान माध्यमिक विद्यालय	३००	छैन	छ	छ
६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	६०	छैन	छ	छ
७	लोकतान्त्रिक आधारभूत विद्यालय	६५	छैन	छ	छ
८	डाँडाखर्क माध्यमिक विद्यालय	७००	छैन	छ	छ
९	निगासे आधारभूत विद्यालय	६०	छैन	छ	छ
१०	पाखेडाँडा आधारभूत विद्यालय	२००	छैन	छ	छ
११	दुधिलेभञ्ज्याङ आधारभूत विद्यालय	७०	छैन	छ	छ
१२	इन्द्रावती आधारभूत विद्यालय	४५	छैन	छ	छैन
१३	आजादी माध्यमिक विद्यालय	३२०	छैन	छ	छ
१४	त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय	५५०	छ	छ	छ
१५	श्यामटार आधारभूत विद्यालय	४०	छ	छ	छ
१६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	१२०	छैन	छ	छ
१७	भीमेन्द्र आधारभूत विद्यालय	८०	छैन	छ	छ
१८	कर्णकाली आधारभूत विद्यालय	१७०	छैन	छ	छ
१९	भीम माध्यमिक विद्यालय	४०	छैन	छ	छ
२०	जुके माध्यमिक विद्यालय	१८०	छैन	छ	छ
२१	कालिदेवी आधारभूत विद्यालय	६०	छैन	छ	छ
२२	ढुङ्गेदेवी आधारभूत विद्यालय	५०	छैन	छ	छ
२३	आहालडाँडा आधारभूत विद्यालय	३०	छैन	छ	छ
२४	चित्रे आधारभूत विद्यालय	६०	छैन	छ	छैन
२५	सिद्धेश्वरी आधारभूत विद्यालय	४०	छैन	छ	छ

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	डेस्क/बेच्चको क्षमता (जना)	घेराबार (कम्पाउण्ड)	चर्पीको सुबिधा	खानेपानीको सुबिधा
२६	भीम माध्यमिक विद्यालय	३००	छैन	छ	छ
२७	दियालेखर्क आधारभूत विद्यालय	१५०	छैन	छ	छ
२८	सत्यध्वर माध्यमिक विद्यालय	५५०	छ	छ	छ
२९	भंगेरी माध्यमिक विद्यालय	३००	छैन	छ	छ
३०	सिम्टे आधारभूत विद्यालय	९०	छैन	छ	छ
३१	ज्यामिरेबोटे आधारभूत विद्यालय	४०	छैन	छ	छ
३२	जनता आधारभूत विद्यालय	३५	छैन	छ	छ
३३	विन्दवासिनी आधारभूत विद्यालय	२००	छैन	छ	छ
३४	सरस्वती आधारभूत विद्यालय	३०	छैन	छैन	छ
	जम्मा	५८०५			

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ५९: दलित विद्यार्थी सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	दलित छात्रा सङ्ख्या	दलित छात्र सङ्ख्या	दलित विद्यार्थी सङ्ख्या
१	कालिका माध्यमिक विद्यालय	१७	१३	३०
२	लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय	३	२	५
३	चरणवती आधारभूत विद्यालय	१७	१९	३६
४	जनजागृती आधारभूत विद्यालय	२	०	२
५	भुमेस्थान माध्यमिक विद्यालय	२०	११	३१
६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	७	११	१८
७	लोकतान्त्रिक आधारभूत विद्यालय	०	०	०
८	डाँडाखर्क माध्यमिक विद्यालय	२४	१८	४२
९	निगासे आधारभूत विद्यालय	१४	४	१८
१०	पाखेडाँडा आधारभूत विद्यालय	२	५	७
११	दुधिलेभञ्ज्याङ आधारभूत विद्यालय	०	०	०
१२	इन्द्रावती आधारभूत विद्यालय	२	१	३
१३	आजादी माध्यमिक विद्यालय	११	१८	२९
१४	त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय	१६	१८	३४
१५	श्यामटार आधारभूत विद्यालय	०	०	०
१६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	०	०	०
१७	भीमेन्द्र आधारभूत विद्यालय	१०	२२	३२
१८	कर्णकाली आधारभूत विद्यालय	१	२	३
१९	भीम माध्यमिक विद्यालय	०	४	४
२०	जुके माध्यमिक विद्यालय	२	४	६
२१	कालिदेवी आधारभूत विद्यालय	७	८	१५
२२	ढुङ्गेदेवी आधारभूत विद्यालय	०	०	०
२३	आहालडाँडा आधारभूत विद्यालय	०	०	०

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	दलित छात्रा सङ्ख्या	दलित छात्र सङ्ख्या	दलित विद्यार्थी सङ्ख्या
२४	चित्रे आधारभूत विद्यालय	०	०	०
२५	सिद्धेश्वरी आधारभूत विद्यालय	०	०	०
२६	भीम माध्यमिक विद्यालय	१४	१३	२७
२७	दियालेखर्क आधारभूत विद्यालय	८	८	१६
२८	सत्यध्वर माध्यमिक विद्यालय	५६	२२	७८
२९	भंगेरी माध्यमिक विद्यालय	७	८	१५
३०	सिम्टे आधारभूत विद्यालय	१४	१०	२४
३१	ज्यामिरेबोटे आधारभूत विद्यालय	१	१	२
३२	जनता आधारभूत विद्यालय	०	०	०
३३	विन्दवासिनी आधारभूत विद्यालय	६	१४	२०
३४	सरस्वती आधारभूत विद्यालय	०	०	०
	जम्मा	२६१	२३६	४९७

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ६०: मेलुङमा हाल अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	बालविकास विद्यार्थी सङ्ख्या	आधारभूत तह विद्यार्थी सङ्ख्या	माध्यमिक तह विद्यार्थी सङ्ख्या	जम्मा विद्यार्थी सङ्ख्या
१	कालिका माध्यमिक विद्यालय	८	१५९	६८	२३५
२	लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय	१६	९५	५१	१६२
३	चरणवती आधारभूत विद्यालय	३७	११२	०	१४९
४	जनजागृती आधारभूत विद्यालय	१४	२५	०	३९
५	भुमेस्थान माध्यमिक विद्यालय	२२	१८८	७३	२८३
६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	७	२०	०	२७
७	लोकतान्त्रिक आधारभूत विद्यालय	११	३५	०	४६
८	डाँडाखर्क माध्यमिक विद्यालय	१७	३२०	११०	४४७
९	निगासे आधारभूत विद्यालय	१२	२९	०	४१
१०	पाखेडाँडा आधारभूत विद्यालय	१४	१४९	०	१६३
११	दुधिलेभञ्ज्याङ आधारभूत विद्यालय	०	४०	०	४०
१२	इन्द्रावती आधारभूत विद्यालय	९	३४	०	४३
१३	आजादी माध्यमिक विद्यालय	१९	१८७	५१	२५७
१४	त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय	३४	२४९	१५३	४३६
१५	श्यामटार आधारभूत विद्यालय	०	१७	०	१७
१६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	१५	५१	०	६६
१७	भीमेन्द्र आधारभूत विद्यालय	१९	८४	०	१०३
१८	कर्णकाली आधारभूत विद्यालय	१४	२३	०	३७
१९	भीम माध्यमिक विद्यालय	२२	९०	३९	१५१
२०	जुके माध्यमिक विद्यालय	०	९३	३६	१२९

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	बालविकास विद्यार्थि सङ्ख्या	आधारभूत तह विद्यार्थि सङ्ख्या	माध्यमिक तह विद्यार्थि सङ्ख्या	जम्मा विद्यार्थि सङ्ख्या
२१	कालिदेवी आधारभूत विद्यालय	७	५०	०	५७
२२	दुङ्ग्रेदेवी आधारभूत विद्यालय	०	३३	०	३३
२३	आहालडाँडा आधारभूत विद्यालय	०	२१	०	२१
२४	चित्रे आधारभूत विद्यालय	०	२०	०	२०
२५	सिद्धेश्वरी आधारभूत विद्यालय	१८	०	०	१८
२६	भीम माध्यमिक विद्यालय	२६	१४६	३६	२०८
२७	दियालेखर्क आधारभूत विद्यालय	९	१०५	०	११४
२८	सत्यश्वर माध्यमिक विद्यालय	१४	१९९	१८२	३९५
२९	भंगेरी माध्यमिक विद्यालय	१०	१०४	३४	१४८
३०	सिम्टे आधारभूत विद्यालय	३	३७	०	४०
३१	ज्यामिरेबोटे आधारभूत विद्यालय	४	२१	०	२५
३२	जनता आधारभूत विद्यालय	०	२८	०	२८
३३	विन्दवासिनी आधारभूत विद्यालय	१५	१४१	०	१५६
३४	सरस्वती आधारभूत विद्यालय	१४	०	०	१४
	जम्मा	४१०	२९०५	८३३	४१४८

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ६१: मेलुङमा कार्यरत शिक्षक सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	बालविकास शिक्षक सङ्ख्या	आधारभूत तह शिक्षक सङ्ख्या	माध्यमिक तह शिक्षक सङ्ख्या	जम्मा शिक्षक सङ्ख्या
१	कालिका माध्यमिक विद्यालय	०	६	१०	१६
२	लक्ष्मी माध्यमिक विद्यालय	१	४	८	१३
३	चरणवती आधारभूत विद्यालय	१	५	२	८
४	जनजागृती आधारभूत विद्यालय	१	१	०	२
५	भुमस्थान माध्यमिक विद्यालय	१	७	२	१०
६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	१	०	०	१
७	लोकतान्त्रिक आधारभूत विद्यालय	१	४	०	५
८	डाँडाखर्क माध्यमिक विद्यालय	१	८	८	१७
९	निगासे आधारभूत विद्यालय	०	२	०	२
१०	पाखेडाँडा आधारभूत विद्यालय	१	५	०	६
११	दुधिलेभञ्ज्याङ आधारभूत विद्यालय	०	४	०	४
१२	इन्द्रावती आधारभूत विद्यालय	०	४	०	४
१३	आजादी माध्यमिक विद्यालय	०	९	६	१५
१४	त्रिभुवन माध्यमिक विद्यालय	२	७	११	२०
१५	श्यामटार आधारभूत विद्यालय	०	१	०	१

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	बालविकास शिक्षक सङ्ख्या	आधारभूत तह शिक्षक सङ्ख्या	माध्यमिक तह शिक्षक सङ्ख्या	जम्मा शिक्षक सङ्ख्या
१६	सेतीदेवी आधारभूत विद्यालय	१	३	०	४
१७	भीमेन्द्र आधारभूत विद्यालय	१	६	०	७
१८	कर्णकाली आधारभूत विद्यालय	०	१	०	१
१९	भीम माध्यमिक विद्यालय	१	५	५	११
२०	जुके माध्यमिक विद्यालय	०	६	३	९
२१	कालिदेवी आधारभूत विद्यालय	१	३	१	५
२२	ढुङ्गेदेवी आधारभूत विद्यालय	०	२	०	२
२३	आहालडाँडा आधारभूत विद्यालय	०	१	०	१
२४	चित्रे आधारभूत विद्यालय	१	१	०	२
२५	सिद्धेश्वरी आधारभूत विद्यालय	२	०	०	२
२६	भीम माध्यमिक विद्यालय	२	५	५	१२
२७	दियालेखर्क आधारभूत विद्यालय	१	०	७	८
२८	सत्यधर माध्यमिक विद्यालय	१	२	९	१२
२९	भंगेरी माध्यमिक विद्यालय	१	८	३	१२
३०	सिम्टे आधारभूत विद्यालय	१	३	०	४
३१	ज्यामिरेबोटे आधारभूत विद्यालय	१	१	०	२
३२	जनता आधारभूत विद्यालय	०	१	०	१
३३	विन्दवासिनी आधारभूत विद्यालय	१	५	०	६
३४	सरस्वती आधारभूत विद्यालय	०	१	०	१
	जम्मा	२५	१२१	८०	२२६

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

तालिका ६२: मेलुङबासिको शैक्षिक स्थिति

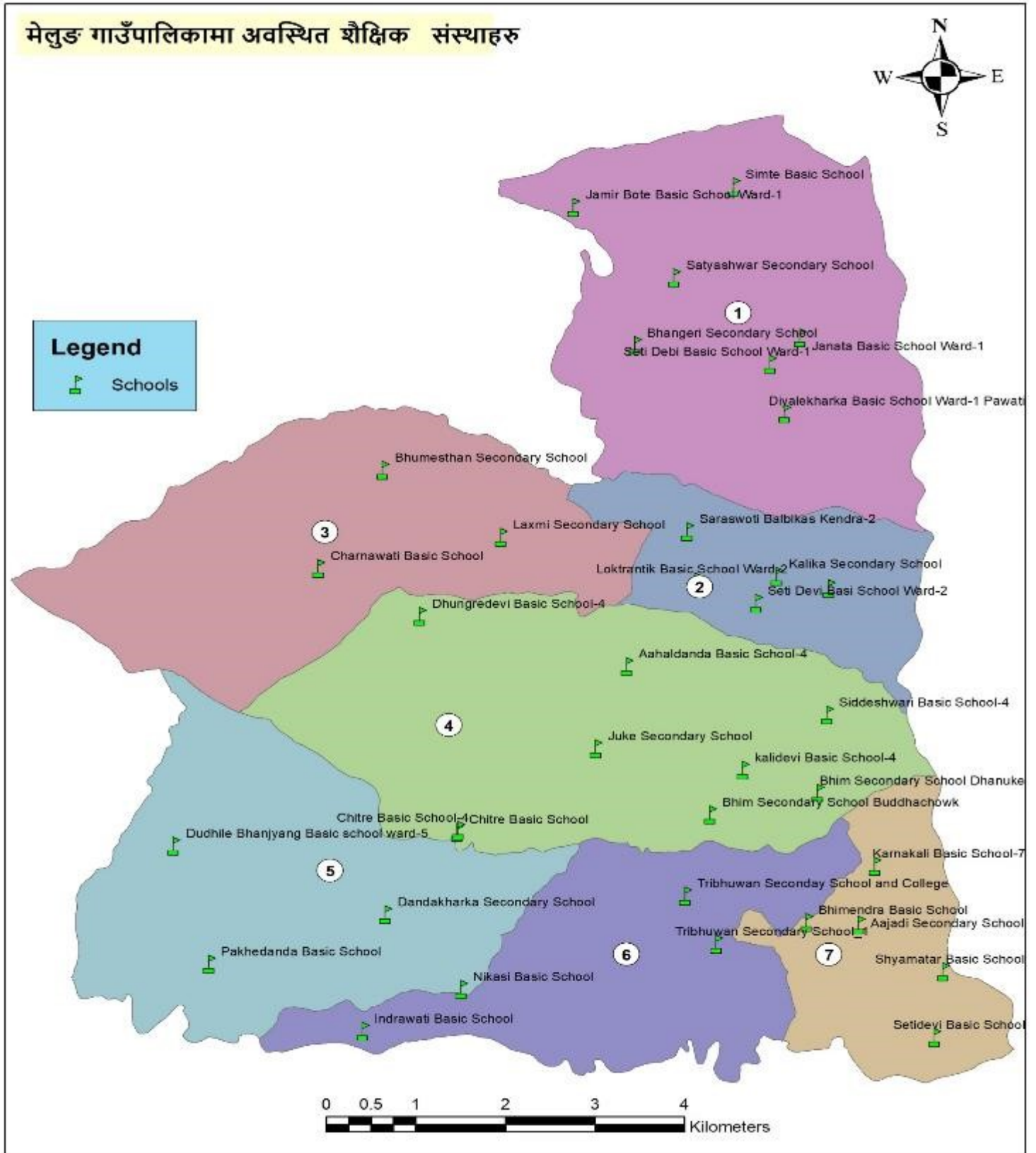
शैक्षिक स्थिति	प्रतिशत	सङ्ख्या
एसएलसी भन्दा कम	७२.८	२१९९२
एसएलसी	८.४	२५३८
प्लस २	५.४६	१६४९
अनौपचारिक शिक्षा	३.१४	९४९
स्नातक तह	४.६	१३९०
स्नाकोत्तर तह	१.८	५४४
स्नाकोत्तर भन्दा माथि	०.७	२११
शैक्षिक तह उल्लेख नभएका	३.१	९३६
	जम्मा	१००

स्रोत: घरघुरी सर्भेक्षण (२०७५/२०७६)

श्री सत्यधर मा.वि.-मेलुङ-१, पवटी-२०७७/४/२८

५.२ स्रोत नक्सा (विद्यालयहरू)

चित्र ८: मेलुङ गाउँपालिकामा रहेका विद्यालयहरूको जिआइएस नक्सा

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

५.२.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

तालिका ६३: मेलुङ गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्य संस्थाको प्रकार*	स्वास्थ्यकर्मी स्वीकृत दरबन्दी	स्वास्थ्यकर्मी पुर्तिको अवस्था	शैया सङ्ख्या	सेवा तथा सुविधा (छ/ छैन)									
						प्रसूती सेवा	ल्याव	क्यान्सिन	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एसटिसि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा
पवटी स्वास्थ्य चौकी	१	३	५	छ	०	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छैन
आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र- सुकाठोकर	२	१३	२	छ	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई-माने	३	१४	२	छ	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
ध्याङ्गसुकाठोकर स्वास्थ्य चौकी	३	३	५	छ	०	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
भेडपु स्वास्थ्य चौकी	४	३	५	छ	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई- पाखेडाँडा	५	१४	२	छ	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	५	३	५	छ	०	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र- निकासी	६	१३	२	छ	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
मेलुङ स्वास्थ्य चौकी	७	३	५	छ	०	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई- बिरौटा	७	१४	२	छ	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन
भेडपु आयुर्वेद औषधालय	४	५	३	छ	०	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छ	छ	छैन

१. अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. निजी अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आँखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसूति गृह, ८. बाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२. एचआइभि परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. निजी क्लिनिक, १६. शिक्षण अस्पताल १७. फार्मसी १८. अन्य

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

तालिका ६४: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध जनशक्तिको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्य संस्थाको प्रकार*	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको सङ्ख्या							
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे अ	नर्स	अहेब	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य
पवटी स्वास्थ्य चौकी	१	३	०	०	१	०	२	२	०	१
आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र- सुकाठोकर	२	१३	०	०	०	०	१	१	०	०
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई-माने	३	१४	०	०	०	०	१	१	०	०
ध्याङ्ग-सुकाठोकर स्वास्थ्य चौकी	३	३	०	०	१	०	२	२	०	१
भेडपु स्वास्थ्य चौकी	४	३	०	०	१	०	२	२	०	१
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई- पाखेडाँडा	५	१४	०	०	०	०	१	१	०	०
डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	५	३	०	०	१	०	२	२	०	१

आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र- निकासी	६	१३	०	०	०	०	१	१	०	०
मेलुङ स्वास्थ्य चौकी	७	३	०	०	१	०	२	२	०	१
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई- बिरौटा	७	१४	०	०	०	०	१	१	०	०
भेडपु आयुर्वेद औषधालय	४	५	०	०	०	०	०	०	०	३

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

५.२.४ उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरू

तालिका ६५: पायक पर्ने अस्पतालको छनौट

वार्ड नं.	चरिकोट		किर्ने		अन्य		जम्मा	
	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत
वार्ड नं. १	१७१९	९९.०८	-	०.००	१६	०.९२	१७३५	१००.००
वार्ड नं. २	७४०	९९.७३	-	०.००	२	०.२७	७४२	१००.००
वार्ड नं. ३	६४९	९९.५४	-	०.००	३	०.४६	६५२	१००.००
वार्ड नं. ४	१५०६	९९.४१	१	०.०७	८	०.५३	१५१५	१००.००
वार्ड नं. ५	८८४	९९.७७	-	०.००	२	०.२३	८८६	१००.००
वार्ड नं. ६	९२६	९९.५७	-	०.००	४	०.४३	९३०	१००.००
वार्ड नं. ७	७३५	९९.७६	५९	७.३७	७	०.८७	८०१	१००.००
जम्मा	७१५९	९८.६०	६०	०.८३	४२	०.५८	७२६१	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.२.५ दिर्घरोगी सदस्य भएका घर परिवार

तालिका ६६: दिर्घरोगी सदस्य भएका घर परिवार

वार्ड नं.	छ		छैन		उत्तर नआएको		जम्मा	
	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत
वार्ड नं. १	४३४	३२.९८	१२९०	२१.७९	११	४२.३१	१७३५	२३.८९
वार्ड नं. २	१२९	९.८०	६११	१०.३२	२	७.६९	७४२	१०.२२
वार्ड नं. ३	१२७	९.६५	५२३	८.८४	२	७.६९	६५२	८.९८
वार्ड नं. ४	२३८	१८.०९	१२७३	२१.५१	४	१५.३८	१५१५	२०.८६
वार्ड नं. ५	१४३	१०.८७	७४१	१२.५२	२	७.६९	८८६	१२.२०
वार्ड नं. ६	१०४	७.९०	८२४	१३.९२	२	७.६९	९३०	१२.८१
वार्ड नं. ७	१४१	१०.७१	६५७	११.१०	३	११.५४	८०१	११.०३
जम्मा	१३१६	१००.००	५९१९	१००.००	२६	१००.००	७२६१	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.२.६ परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्ने घर परिवार

तालिका ६७: परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्ने घर परिवार

वार्ड नं.	हुन्छ		हुँदैन		उत्तर नआएको		जम्मा	
	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत	सङ्ख्या	प्रतिशत
वार्ड नं. १	६४	१६.००	१६६०	२४.२९	११	४२.३१	१७३५	२३.८९
वार्ड नं. २	५३	१३.२५	६८७	१०.०५	२	७.६९	७४२	१०.२२

वार्ड नं. ३	४६	११.५०	६०४	८.८४	२	७.६९	६५२	८.९८
वार्ड नं. ४	११२	२८.००	१३९९	२०.४७	४	१५.३८	१५१५	२०.८६
वार्ड नं. ५	५३	१३.२५	८३१	१२.१६	२	७.६९	८८६	१२.२०
वार्ड नं. ६	३५	८.७५	८९३	१३.०७	२	७.६९	९३०	१२.८१
वार्ड नं. ७	३७	९.२५	७६१	११.१३	३	११.५४	८०१	११.०३
जम्मा	४००	१००.००	६८३५	१००.००	२६	१००.००	७२६१	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.२.७ बच्चा जन्माउन चाहेको स्थान

तालिका ६८: बच्चा जन्माउन चाहेको स्थान

वार्ड नं.	स्वास्थ्य_संस्था	घर	उत्तर नआएको	जम्मा	
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१२१०	५१४	११	१७३५
	प्रतिशत	६९.७४	२९.६३	०.६३	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	४८२	२५८	२	७४२
	प्रतिशत	६४.९६	३४.७७	०.२७	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	४६४	१८६	२	६५२
	प्रतिशत	७१.१७	२८.५३	०.३१	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१११३	३९८	४	१५१५
	प्रतिशत	७३.४७	२६.२७	०.२६	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	५१०	३७४	२	८८६
	प्रतिशत	५७.५६	४२.२१	०.२३	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	५२२	४०६	२	९३०
	प्रतिशत	५६.१३	४३.६६	०.२२	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	५७७	२२१	३	८०१
	प्रतिशत	७२.०३	२७.५९	०.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	४८७८	२३५७	२६	७२६१
	प्रतिशत	६७.१८	३२.४६	०.३६	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.२.८ परिवारमा गर्भवती महिला सदस्य भएका घर परिवार

तालिका ६९: परिवारमा गर्भवती महिला सदस्य भएका घर परिवार

वार्ड नं.	छ	छैन	उत्तर नआएको	जम्मा	
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१७	१७०७	११	१७३५
	प्रतिशत	०.९८	९८.३९	०.६३	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	६	७३४	२	७४२
	प्रतिशत	०.८१	९८.९२	०.२७	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	८	६४२	२	६५२
	प्रतिशत	१.२३	९८.४७	०.३१	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	२९	१४८२	४	१५१५
	प्रतिशत	१.९१	९७.८२	०.२६	१००.००

वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	१५	८६९	२	८८६
	प्रतिशत	१.६९	९८.०८	०.२३	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	१६	९१२	२	९३०
	प्रतिशत	१.७२	९८.०६	०.२२	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	१३	७८५	३	८०१
	प्रतिशत	१.६२	९८.००	०.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	१०४	७१३१	२६	७२६१
	प्रतिशत	१.४३	९८.२१	०.३६	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.२.९ बीमा सम्बन्धि विवरण

तालिका ७०: बीमा सम्बन्धि विवरण

बिमाका प्रकार	पुरुष	महिला	जम्मा
दुर्घटना बिमा	२	४	६
स्वास्थ्य बिमा	५	५	१०
जीवन बिमा	२८	५४	८२

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

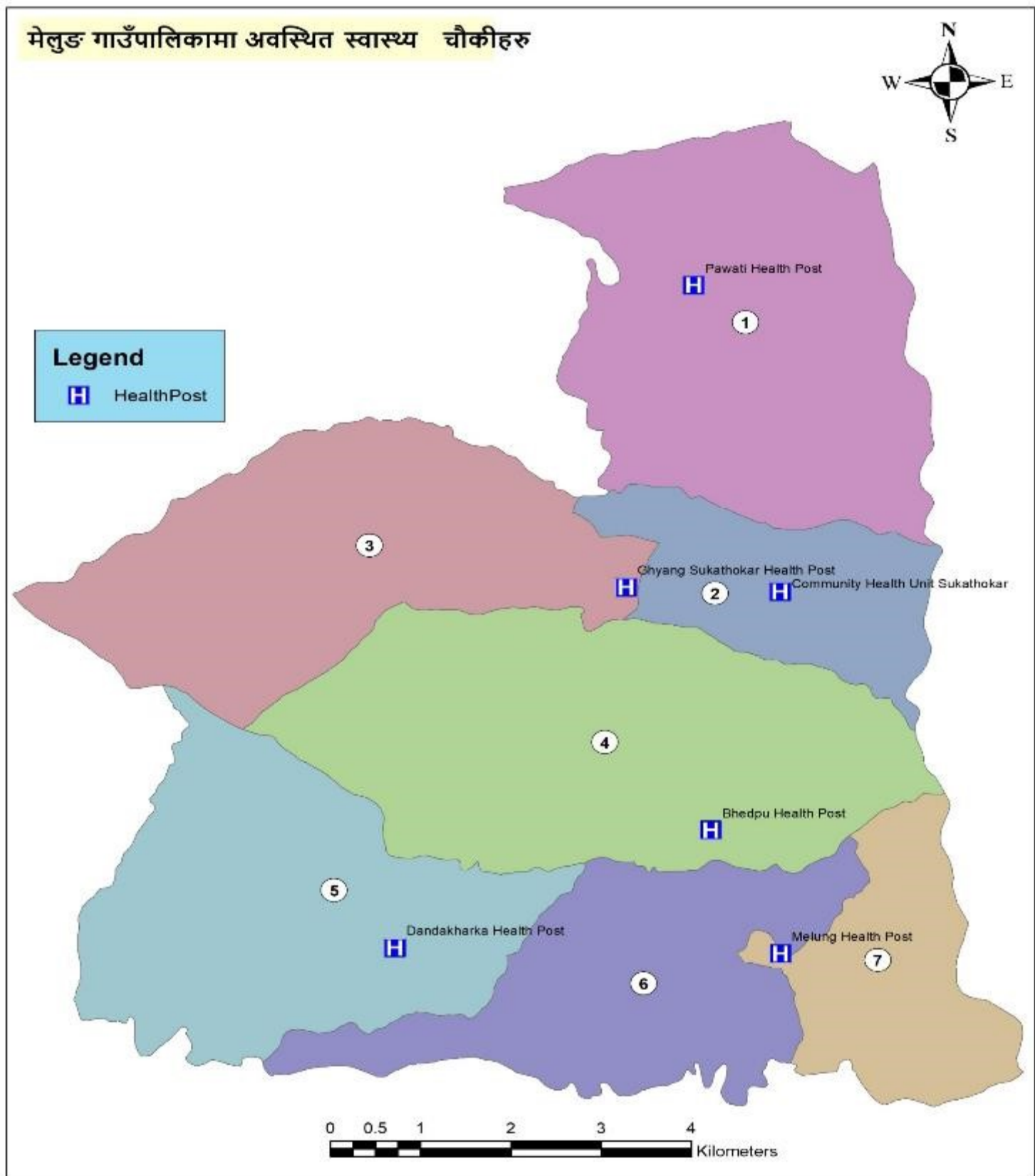
५.२.१० गाउँपालिकामा देखिएका प्रमुख रोगहरू

तालिका ७१: गाउँपालिकामा देखिएका प्रमुख रोगहरू

रोगका प्रकार	पुरुष	महिला	जम्मा
दम रोगी	१२६	१२९	२५५
क्यान्सर रोगी	७	८	१५
चिनी रोगी	३६	३३	६९
ग्याष्ट्रिक रोगी	२०८	१००	३०८
एच आई भी	११	२	१३
मुटु रोगी	५२	३२	८४
औलो रोगी	१	१	२
पक्षघात रोगी	१	१	२
यौन रोगी	१६	२	१८
क्षयरोग	८	१२	२०
कुष्ठरोग	२	०	२
अन्य रोगी	४६१	३३१	७९२
जम्मा	९२९	६५१	१५८०

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.२.११ स्रोत नक्सा (स्वास्थ्य संस्थाहरू)

चित्र ९: स्वास्थ्य संस्थाको जिआइएस नक्सा

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानी स्रोतको अवस्था

तालिका ७२: खानेपानी स्रोतको अवस्था

वार्ड नं.		कुवा/ईनार	खोला/नदी	ढुंगेधारा	पाईप	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१८		४७	१६७०	१७३५
	प्रतिशत	१.०४	०.००	२.७१	९६.२५	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	६	१	१	७३४	७४२
	प्रतिशत	०.८१	०.१३	०.१३	९८.९२	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	९		६	६३७	६५२
	प्रतिशत	१.३८	०.००	०.९२	९७.७०	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	७	५	२१	१४८२	१५१५
	प्रतिशत	०.४६	०.३३	१.३९	९७.८२	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	६९	१	१	८१५	८८६
	प्रतिशत	७.७९	०.११	०.११	९१.९९	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	१६		३६	८७८	९३०
	प्रतिशत	१.७२	०.००	३.८७	९४.४१	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	३	२	१	७९५	८०१
	प्रतिशत	०.३७	०.२५	०.१२	९९.२५	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	१२८	९	११३	७०११	७२६१
	प्रतिशत	१.७६	०.१२	१.५६	९६.५६	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

तालिका ७३: शौचालय भएको घर-परिवार

वार्ड नं.		छ	छैन	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१७३३	२	१७३५
	प्रतिशत	९९.८८	०.१२	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	७४०	२	७४२
	प्रतिशत	९९.७३	०.२७	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	६२२	३०	६५२
	प्रतिशत	९५.४०	४.६०	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१४८४	३१	१५१५
	प्रतिशत	९७.९५	२.०५	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	८७७	९	८८६
	प्रतिशत	९८.९८	१.०२	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	९२५	५	९३०
	प्रतिशत	९९.४६	०.५४	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	८०१	-	८०१
	प्रतिशत	१००.००	०.००	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	७१८२	७९	७२६१
	प्रतिशत	९८.९१	१.०९	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ७४: सेफिटट्याङ्क सहितको शौचालय भएको घर-परिवार

वार्ड नं.		छ	छैन	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१७०६	२९	१७३५
	प्रतिशत	९८.३३	१.६७	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	७३६	६	७४२
	प्रतिशत	९९.१९	०.८१	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	६१५	३७	६५२
	प्रतिशत	९४.३३	५.६७	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१४७५	४०	१५१५
	प्रतिशत	९७.३६	२.६४	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	८५९	२७	८८६
	प्रतिशत	९६.९५	३.०५	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	९११	१९	९३०
	प्रतिशत	९७.९६	२.०४	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	७८६	१५	८०१
	प्रतिशत	९८.१३	१.८७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	७०८८	१७३	७२६१
	प्रतिशत	९७.६२	२.३८	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

तालिका ७५: शौचालयको प्रकार

वार्ड नं.		कच्ची	पक्की	थाहा नभएको	Grand Total
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१६८८	३४	१३	१७३५
	प्रतिशत	९७.२९	१.९६	०.७५	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	७२१	१७	४	७४२
	प्रतिशत	९७.१७	२.२९	०.५४	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	६१५	५	३२	६५२
	प्रतिशत	९४.३३	०.७७	४.९१	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१४२५	५५	३५	१५१५
	प्रतिशत	९४.०६	३.६३	२.३१	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	८६९	६	११	८८६
	प्रतिशत	९८.०८	०.६८	१.२४	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	९०२	२१	७	९३०
	प्रतिशत	९६.९९	२.२६	०.७५	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	६५८	१४०	३	८०१
	प्रतिशत	८२.१५	१७.४८	०.३७	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	६८७८	२७८	१०५	७२६१
	प्रतिशत	९४.७३	३.८३	१.४५	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.४ प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम भएको घर-परिवार

तालिका ७६: प्राकृतिक प्रकोपको जोखिम भएको घर-परिवार

वार्ड नं.		छ	छैन	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	७	१७२८	१७३५
	प्रतिशत	०.४०	९९.६०	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	१	७४१	७४२
	प्रतिशत	०.१३	९९.८७	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	२	६५०	६५२
	प्रतिशत	०.३१	९९.६९	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	६	१५०९	१५१५
	प्रतिशत	०.४०	९९.६०	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	१०	८७६	८८६
	प्रतिशत	१.१३	९८.८७	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	३	९२७	९३०
	प्रतिशत	०.३२	९९.६८	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	११	७९०	८०१
	प्रतिशत	१.३७	९८.६३	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	४०	७२२१	७२६१
	प्रतिशत	०.५५	९९.४५	१००.००

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

५.५ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरन्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

तालिका ७७: खेल मैदान पार्क पिकनिक स्थल तथा मनोरन्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग				क्षेत्रफल (वर्ग मी)	स्वामित्व (सरकारी नीजि सामुदायिक पब्लिक लि वा अन्य)	आम्दानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
		खेलकुद	प्रदर्शनी	मनोरन्जन	पिकनिक				
६	मेलुङ टुडिखेल	खेलकुद					नेपाली सेना		
६	मेलुङ गौरगाउँ	खेलकुद					सामुदायिक		
७	जोगीगाउँ खेलमैदान	खेलकुद					सामुदायिक		

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

५.६ स्रोत नक्सा (मेलुङ गाउँपालिकाका महत्वपूर्ण धार्मिक/ऐतिहसिक स्थलहरू)

चित्र १०: मेलुङ गाउँपालिकाका महत्वपूर्ण धार्मिक/ऐतिहसिक स्थलहरूको जिआइएस नक्सा

परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति

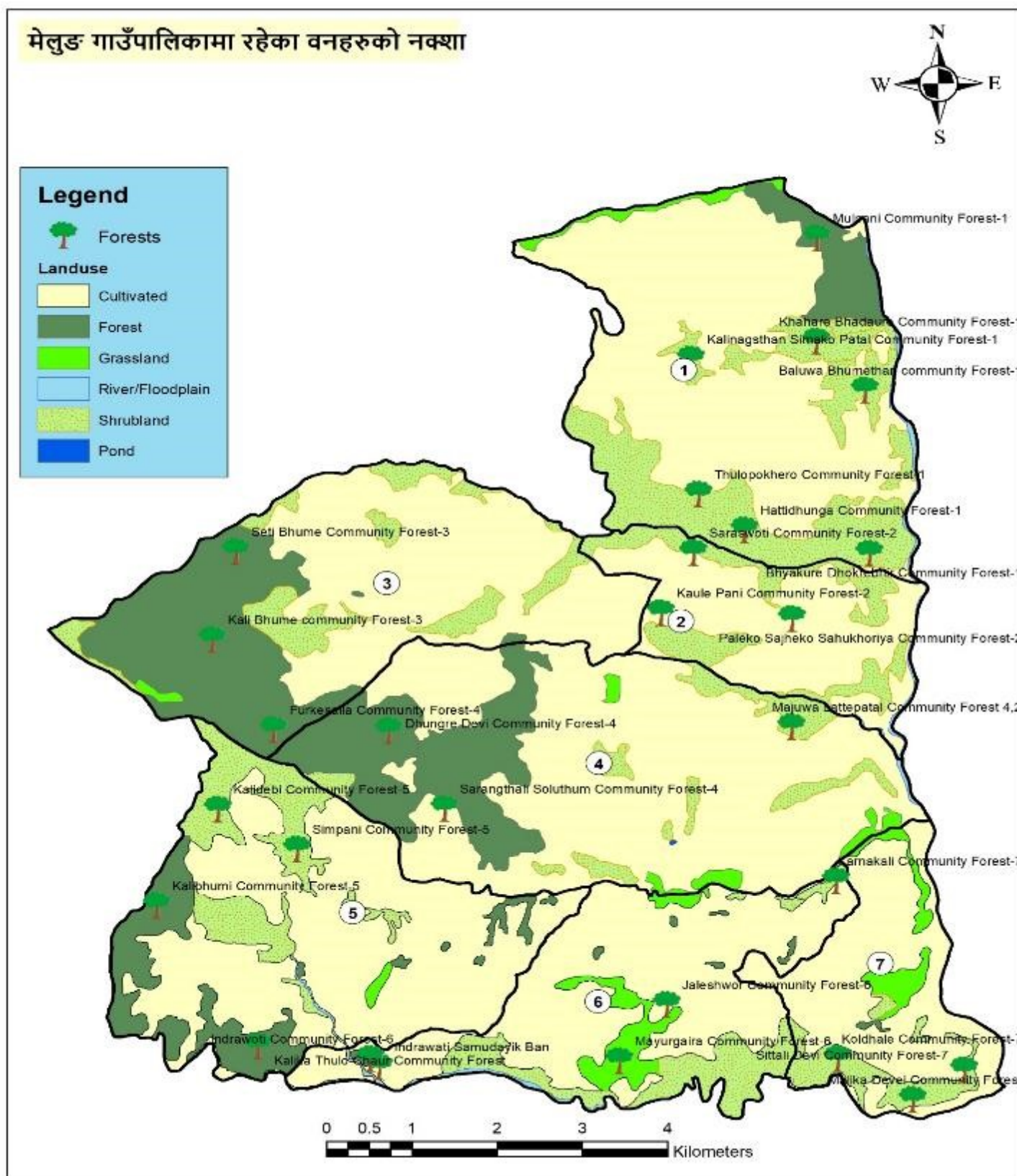
६.१ सामसदायिक वन व्यवस्थापन सम्बन्धी विवरण

तालिका ७८: सामसदायिक वन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं	सामुदायिक वनको नाम	वार्ड नं.	क्षेत्रफल (हेक्टर)	सदस्य घरधुरी सङ्ख्या	हाल सम्मको कुल बचत
१	मुलपानी सामुदायिक वन	१	६१.२५	१८५	रु.३१४९२०
२	खहरे भदौरे सामुदायिक वन	१	७१.३८	२३९	रु.१८०००
३	ठुलो पाखाटोल सामुदायिक वन	१	९४.३५	२५९	रु.७५०००
४	बालुवा भूमिस्थान सामुदायिक वन	१	८१.८१	२३३	रु.२०,०००
५	कालिनाग सामुदायिक वन	१	४.५९	८२	रु.१३,०००
६	भ्याकुरे ढोकेभिर सामुदायिक वन	१	११०.३६	३०५	-
७	हात्तीढुङ्गा सामुदायिक वन	१	६०	२७४	-
८	काउलेपानी सामुदायिक वन	२	४५.५६	२०८	रु.१४५०
९	पालेको साङ्गेको साहुखोररीया	२	८२.२४	२७३	-
१०	सरस्वती सामुदायिक वन	२	७३.१६	२७९	-
११	काली देवीथान सामुदायिक वन	२	७.५	४३	-
१२	सेती भूमे सामुदायिक वन	३	१३०	२७६	रु.७९,०००
१३	काली भूमे सामुदायिक वन	३	१९१.५	२३७	रु.३१,०००
१४	ढुन्प्रे देवी सामुदायिक वन	४	१९५	१४१	रु.१००००
१५	मजुवा लट्टेपातल सामुदायिक वन	४	५७	२४३	रु. ४००००
१६	फुर्के सल्ला सामुदायिक वन	४	१९९	१७८	रु.४००००
१७	सोल्थुम सरङ्थली सामुदायिक वन	४	१६८	२५१	रु.३७७५५१
१८	सेती देवी सामुदायिक वन	५	२०.१७	१२९	रु.७०,२००
१९	काली भुमे सामुदायिक वन	५	७६.८१	१५२	रु.००००
२०	कालीदेवी सामुदायिक वन	५	१०५.६१	१३६	रु.१,५६,०४५
२१	सिमपानी सामुदायिक वन	५	६१.५५	२३६	रु.४९,२००
२२	ठुलो गौरा सामुदायिक वन	६	७७.६९	८४	रु. १२००
२३	जलेश्वर महादेव सामुदायिक वन	६	०	१५६	रु.२६०००
२४	इन्द्रावती सामुदायिक वन	६	२१.१५	८६	रु.१९७५
२५	फड्के खोला भस्मे सामुदायिक वन	६	८.१८	६७	रु.१,२००
२६	कालिका ठुलाचौर सामुदायिक वन	६	१९.२४	१९१	रु.१,०००००
२७	मयुर गौरा सामुदायिक वन	६	१०७	१२२	रु.१३,०००
२८	मालिका देवी सामुदायिक वन	७	४९.५४	१२६	रु.१७६७२
२९	कर्णकाली सामुदायिक वन	७	३.१	४२	रु.१३१४२
३०	कालो खोला सामुदायिक वन	७	४७.१३	८०	-
३१	रुम्टी राम्चे सामुदायिक वन	७	३९	१९२	-
३२	सित्तली देवी सामुदायिक वन	७	१३.१५	८२	-
३३	कोलढाले सामुदायिक वन	७	२१.५	६२	-
	जम्मा		२२०८.०७	५६४९	

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

६.२ वन सम्बन्धि स्रोत नक्सा

चित्र ११: वन सम्बन्धि जिआइएस स्रोत नक्सा

६.३ तालतलैया र पोखरी र सीमसार क्षेत्र सम्बन्धी विवरण

तालिका ७९: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धि विवरण

पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल रोपनी	बार्षिक माछा उत्पादन के जी	स्वामित्व	बार्षिक आम्दानी रु	गाउँपालिकामा बार्षिक शुल्क रु
मेलुङ गाउँपालिका भेडपु, पोखरी	४	४	०	०	०	०
मेलुङ गाउँपालिका भेडपु, कालोपोखरी	४	२	०	०	०	०

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

ऐतिहासिक भेडपु पोखरीको मनोरम दृश्य (मेलुङ — ४)

ऐतिहासिक कालोपोखरी (मेलुङ — ४)

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडकबाट घर सम्मको दुरी

तालिका ८०: सडकबाट घर सम्मको दुरी

वार्ड नं.		१००-२०० मिटर	२००-५०० मिटर	१०० मिटर भन्दा कम	५०० मिटर भन्दा बढी	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	३१२	२१४	१११२	९७	१७३५
	प्रतिशत	१७.९८	१२.३३	६४.०९	५.५९	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	१२९	१३६	४३१	४६	७४२
	प्रतिशत	१७.३९	१८.३३	५८.०९	६.२०	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	९२	९९	३८०	८१	६५२
	प्रतिशत	१४.११	१५.१८	५८.२८	१२.४२	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१७५	३४१	९०७	९२	१५१५
	प्रतिशत	११.५५	२२.५१	५९.८७	६.०७	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	९९	२१७	२६४	३०६	८८६
	प्रतिशत	११.१७	२४.४९	२९.८०	३४.५४	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	१११	२६५	४५१	१०३	९३०
	प्रतिशत	११.९४	२८.४९	४८.४९	११.०८	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	७८	१२९	५४६	४८	८०१
	प्रतिशत	९.७४	१६.१०	६८.१६	५.९९	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	९९६	१४०१	४०९१	७७३	७२६१
	प्रतिशत	१३.७२	१९.२९	५६.३४	१०.६५	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

७.१.२ घर नजीकको सडकको अवस्था

तालिका ८१: घर नजीकको सडकको अवस्था

वार्ड नं.		कच्ची	कच्ची	ग्राभेल	पिच	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१६१४	२	११९	-	१७३५
	प्रतिशत	९३.०३	०.१२	६.८६	०.००	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	७४२	-	-	-	७४२
	प्रतिशत	१००.००	०.००	०.००	०.००	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	६५१	१	-	-	६५२
	प्रतिशत	९९.८५	०.१५	०.००	०.००	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१५१२	३	-	-	१५१५
	प्रतिशत	९९.८०	०.२०	०.००	०.००	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	८८५	१	-	-	८८६
	प्रतिशत	९९.८९	०.११	०.००	०.००	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	९२९	१	-	-	९३०
	प्रतिशत	९९.८९	०.११	०.००	०.००	१००.००

वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	७४९	-	-	५२	८०१
	प्रतिशत	९३.५१	०.००	०.००	६.४९	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	७०८२	८	११९	५२	७२६१
	प्रतिशत	९७.५३	०.११	१.६४	०.७२	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

७.१.३ निर्माणाधीन गाउँस्तरीय सडकहरू

तालिका ८२: निर्माणाधीन गाउँस्तरीय सडकहरू

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने बस्तीहरू		सम्मान (कि. मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, पक्की)
		देखि	सम्म		
१	सत्येश्वर मार्ग-सिम्टे देखि थालडाँडा सम्म	सिम्टे	थालडाँडा	६.५	कच्ची
१	अँधेरी - सत्येश्वर सडक	सत्येश्वर	अँधेरी	४	कच्ची
१	सत्येश्वर - फिरफिरे सडक	माने	धारापानी	१.५	कच्ची
१	कातीके — सत्येश्वर सडक	ठुलोपधेरो	ढुंगे कातीके	४	कच्ची
१	शिवालय देउराली चैतेघाट	शिवालय	चैतेघाट	६	कच्ची
१	भंगेरी पहरिखर्क सडक	भंगेरी	पहरिखर्क	३	कच्ची
१	पाँचऔले भ्याकुरे सडक	पाँचऔले	ठुटेपिपल	४.५	कच्ची
१	माथिल्लो माने अधिकारी टोल ट्याम्केडाँडा	माने	ट्याम्केडाँडा	१	कच्ची
१	शिवहरी मोड आहालडाँडा कातिके	आहालडाँडा	कातिके	१	कच्ची
१	ओलीको डाँडा कैजले सडक	ओलीको डाँडा	कैजले	३	कच्ची
१	मानेडाडाँ गैरी भंगेरी सडक	मानेडाडाँ	भंगेरी	३.५	कच्ची
१	कर्कले बालुवा सडक	कर्कले	बालुवा	३	कच्ची
१	गुहाखोला बिन्दवसिनी सडक	गुहाखोला	बिन्दवसिनी	०.५	कच्ची
२	कर्कले कल्लेरी सडक	कर्कले	कल्लेरी	४	कच्ची
१-२	भ्याकुरे देवी मार्ग- भ्याकुरे चरंगे सडक खण्ड	भ्याकुरे	चरंगे	६	कच्ची
२	कालिका भन्ज्याड नागथान मोड सडक	कालिका	नागथान	३	कच्ची
२	भुमेस्थान लक्ष्मी मा.वि सडक	भुमेस्थान	लक्ष्मी मा वि	३	कच्ची
३	माने काडेँ दलित बस्ती सडक	माने	दलित बस्ती	३	कच्ची
३	कागुने अँधेरी गैडा सडक	डाँडखोला	सैलुड	५	कच्ची
३	भस्मे खुन्दुके सडक	भस्मे	खुन्दुके	३	कच्ची
३	मुकुने भुपालडाँडा सडक	मुकुने	भुपालडाँडा	३	कच्ची
३	खुन्दुके माझगाउँ थालडाँडा सडक	माझगाउँ	थालडाँडा	५	कच्ची
३	भुमेस्थान तितेचौर सरडथली सडक	माने	सुँगुरे	३	कच्ची
३	लक्ष्मी मा.वि बाहुनटोल थालडाँडा सडक	लक्ष्मी मा वि	थालडाँडा	३	कच्ची
३	ओखेनी डाँडपानी सडक	ओखेनी	डाँडपानी	३	कच्ची
३	लक्ष्मी मा.वि आरुखर्क ब्राह्मटोल सडक	लक्ष्मी मा.वि	ब्राह्मटोल	२	कच्ची
३	देविस्थान लक्ष्मी मा.वि सडक (लक्ष्मी मा.वि खण्ड नया ट्रयाक ओपन)	देविस्थान	लक्ष्मी मा वि	३.५	कच्ची
३	गोलेगाउँ-माझगाउँ नयाँ सडक ट्रयाक ओपन	गोलेगाउँ	माझगाउँ	०.५	कच्ची
३	लामाटार बाँझखेत डाँडाखेत कृषि सडक	लामाटार	डाँडाखेत	३	कच्ची
४,५	गाईखुरा मार्ग-पोखरी देखि डाँडाखर्क	गाईखुरा	डाँडाखर्क	७.५	कच्ची

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने बस्तीहरू		लम्बाइ (कि. मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, पक्की)
		देखि	सम्म		
४	पोखरी जुके ओखरखोला सडक	पोखरी	ओखरखोला	४.५	कच्ची
४	भन्ज्याङ जुके सडक	भन्ज्याङ	जुके	३	कच्ची
६,४,३	काकलिङ बुद्धचोक मार्ग-मेलुङ माने देखि ढाडे खोला सडक	काकलिङ	ढाडे खोला	१६.५	कच्ची
४	गोले गाउँमार्ग- फडके खोला देखि कोइरालाबोट सडक	फडके खोला	कोइरालाबोट	६.५	कच्ची
४	लामाटार मार्ग-चौतारा पाखा देखि बगुवा सडक	चौतारा पाखा	बगुवा	६.५	कच्ची
४	बुद्धचोक लप्सीबोट सडक	बुद्धचोक	लप्सीबोट	१	कच्ची
४	तल्लो दुम्बुवा लाईब्रेरी सडक	तल्लो दुम्बुवा	लाईब्रेरी	१	कच्ची
४	पैया बर्षौरीटोल नया सडक	पैया	बर्षौरीटोल	३	कच्ची
४	चोसे लहरे सडक	चोसे	लहरे	१.५	कच्ची
४	रमिते बिरुवा ढोकेडाँडा सडक	रमिते	ढोकेडाँडा	१	कच्ची
५	कात्तिके भिरकुना दोभानखोला नयाँ सडक	कात्तिके	दोभानखोला	१.५	कच्ची
५	चित्रेखोला डाँडाखर्क सडक	चित्रेखोला	डाँडाखर्क	३.५	कच्ची
५	स्कूलडाँडा बोकिनी बाघमारे नयाँ सडक	स्कूलडाँडा	बाघमारे	२	कच्ची
५	सागरखोला भित्रि चाँपगौरा सडक	सागरखोला	चाँपगौरा	०.५	कच्ची
५	काउले डाँडा उत्तिसे सेतिबन लामाटोल सडक	काउले डाँडा	लामाटोल	०.५	कच्ची
५	दोबिखोला लामाखोला गिरीटोल सडक	दोबिखोला	गिरीटोल	४	कच्ची
५	पिपल डाँडा - ऐरालु कोपिला सडक	पिपल डाँडा	कोपिला	१	कच्ची
५	काउले सोतिओडारे चित्रे सडक	काउले	चित्रे	४	कच्ची
५	जामुने पात्ले महादेवस्थान सडक	जामुने	महादेवस्थान	२	कच्ची
६	सल्ले डाँडा निगुरे ग्रामिण सडक	सल्ले डाँडा	निगुरे	३	कच्ची
६	सल्ले डाँडा धाराटोल सिंहटोल सडक	सल्ले डाँडा	सिंहटोल	१.५	कच्ची
६	स्वास्थ्य चौकी छाप पैयाखेत सडक	स्वास्थ्य चौकी	पैयाखेत	३.५	कच्ची
६	गौरागाउँ कोटामुनी नौ सय कृषि सडक	गौरागाउँ	नौसय	२	कच्ची
६	बाखापालन कात्तिके बाँसघारी सडक	बाखापालन	बाँसघारी	१	कच्ची
६	मेलुङ बजार सडक	मेलुङ बजार	त्रि मा वि	१	कच्ची
६	भूमेथान मार्ग-मेलुङ मानेदेखि निकासी मिल्तीखोला सडक	भूमेथान	मिल्तीखोला	६	कच्ची
७	सिमपानी बिरौटा सडक	सिमपानी	बिरौटा	३	कच्ची
७	बिरौटा मार्ग-पौवा देखि तिन्पिप्ले सडक	पौवा	तिन्पिप्ले	७	कच्ची
७-४-२-१	रातोपाटी भ्याकुरे चरंगे सडक	रातोपाटी	चरंगे	११	कच्ची
६-७	मेलुङ मार्ग-जोरपिपल देखि मेलुङ माने सडक	जोरपिपल	माने	५	कच्ची
५-६	मेलुङ मानेदेखि दुदिले भन्ज्याङ सडक	मेलुङ माने	दुदिले भन्ज्याङ	९	कच्ची
७	जोगीगाउँ बेताने बिरौटा सडक	जोगीगाउँ	बिरौटा	१.५	कच्ची
७	चण्डिथान — बाखापालन — डवली सडक	चण्डिथान	डवली	१	कच्ची
७	ओडारे — सोहबिसे कृषि सडक	ओडारे	सोहबिसे	१	कच्ची
७	मालिका — सित्तली कृषि सडक	मालिका	सित्तली	३	कच्ची
४-७	गोलेगाउँ -तिनपिप्ले सडक	गोलेगाउँ	तिनपिप्ले	४	कच्ची
५	डाँडाखर्क — सैलुङ सडक	डाँडाखर्क	सैलुङ	६	कच्ची
४	चौतारोपाखा — कोइरालोबोट सडक	चौतारोपाखा	कोइरालोबोट	३	कच्ची

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने बस्तीहरू		लम्बाइ (कि. मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्राभेल, पक्की)
		देखि	सम्म		
४	ढुङ्गेडाँडा — सेतेदेवी — झिल्केनी — कालोपोखरी सडक	ढुङ्गेडाँडा	कालोपोखरी	२.५	कच्ची
४	भूपालडाँडा — फुकेखोला सडक	भूपालडाँडा	फुकेखोला	३	कच्ची
२-३	मालुखोला — कल्लेरी — भञ्ज्याङ सडक	मालुखोला	भञ्ज्याङ	९	कच्ची
२	गाइखुरा — कुँडार सडक	गाइखुरा	कुँडार	१	कच्ची
४	मानेडाँडा — गुम्बा सडक	मानेडाँडा	गुम्बा	०.५	कच्ची
६	नर्सरी — सहर — कोपिला सडक	नर्सरी	कोपिला	२.५	कच्ची
६	बिमिरे — बोदलेखोला — केराघारी — पाखेडाँडा सडक	बिमिरे	पाखेडाँडा	५	कच्ची
३	माने — दोबाटे सडक	माने	दोबाटे	३	कच्ची
				जम्मा	२६४.५

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

७.१.४ पैदल मार्गको अवस्था

तालिका ८३: पैदल मार्ग सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	पैदल मार्गको नाम	जोडिने बस्तीहरू		लम्बाइ (कि. मि.)
		देखि	सम्म	
१	चरेंङ्गे — अधेरिखोला	चरेंङ्गे	अधेरिखोला	१.५
२	अधेरिखोला - सिम्टे	अधेरिखोला	सिम्टे	२
३	सिम्टे - सत्यस्वर	सिम्टे	सत्यस्वर	२
४	सत्यस्वर - दोबाटे	सत्यस्वर	दोबाटे	३
५	मालुखोला — मेलुङ — डाँडाखर्क - सैलुङ	मालुखोला	सैलुङ	९
६	मेलुङ — निगासे - कात्तिके	मेलुङ	कात्तिके	७
७	बगुवा — बुद्ध चोक — मुलपानी- जुरेढुङ्गा- सैलुङ	बगुवा	सैलुङ	७
८	टापु — भञ्ज्याङ - सैलुङ	टापु	सैलुङ	७
९	भ्याकुरे — गाइखुरा - सैलुङ	भ्याकुरे	सैलुङ	७
१०	मालुखोला — चैतेघाट - तामाकोशी	मालुखोला	तामाकोशी	९
११	चरेंङ्गे — सिम्टे — पवटी — भैंसे	चरेंङ्गे	भैंसे	८
१२	मालुखोला — गोलेगाउँ — बुद्ध चोक — मुलपानी - सैलुङ	मालुखोला	सैलुङ	१३
१३	चरेंङ्गे — दोबाटे — बुद्ध चोक — मेलुङ — निगासी -दोरम्बा	चरेंङ्गे	दोरम्बा	१७
१४	भञ्ज्याङ — मेलुङ — निगासी — फुलासी - थानपाती	भञ्ज्याङ	थानपाती	१५
१५	मेलुङ — हिले — सुँगुरे — दुदिले भञ्ज्याङ	मेलुङ	दुदिले भञ्ज्याङ	७
१६	मिल्लीखोला — कोपिला - डाँडाखर्क	मिल्लीखोला	डाँडाखर्क	४
१७	पसलेटोल - मानेडाँडा गोरेटो बाटो	पसलेटोल	मानेडाँडा	२
१८	मिल्लीखोला - बिमिरे — पिपलडाँडा — कोपिला — डाँडाखर्क	मिल्लीखोला	डाँडाखर्क	६

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

७.१.५ पुल तथा पुलेसाको अवस्था

तालिका ८४: पुल तथा पुलेसाको विवरण

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला को नाम	जोडिने बस्तीहरु		लम्बाइ (कि. मि.)	प्रकार (झोलुंगे, कोठे, ट्रष्ट, पक्की)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, चिर्पा)
			देखि	सम्म			
१	अधेरी पुल	अधेरी खोला	तामाकोशी	चरेंगा		पक्की	राम्रो
१	घ्यङ्खोला पुल	घ्यङ्खोला	पवटी	सुकाठोकर		झोलुंगे,	ठिकै
१	चैते घाट	तामाकोशी	पवटी	भीरकोट		झोलुंगे,	ठिकै
१	मास्लो अधेरी	अधेरी खोला	पवटी	फस्कु		पक्की	ठिकै
४-७		फड्केखोला	मेलुङ	भेडपु		झोलुंगे,	ठिकै
४-६		फड्केखोला	मेलुङ	भेडपु		झोलुंगे,	ठिकै
४-६		फड्केखोला	मेलुङ	भेडपु		झोलुंगे,	ठिकै
७	मालुखोला	तामाकोशी	मेलुङ	मालु		पक्की	ठिकै
७		मिलित्खोला	मेलुङ	मिल्लीबजार		पक्की	ठिकै
७		तामाकोशी	मेलुङ	मालु		झोलुंगे,	ठिकै
७		तामाकोशी	मेलुङ	मालु		झोलुंगे,	ठिकै
६		मिलित्खोला	निगासी	रामेछाप		झोलुंगे,	ठिकै
६		मिलित्खोला	मेलुङ	रामेछाप		झोलुंगे,	ठिकै
६		मिलित्खोला	मेलुङ	रामेछाप		झोलुंगे,	ठिकै
६		मिलित्खोला	मेलुङ	रामेछाप		झोलुंगे,	ठिकै
६		मिलित्खोला	मेलुङ	रामेछाप		पक्की	ठिकै
४-६		फड्केखोला	मेलुङ	भेडपु		पक्की	ठिकै
४-६		फड्केखोला	मेलुङ	भेडपु		पक्की	ठिकै
२-४		लडकेखोला	भेडपु	सुकाठोकर		पक्की	ठिकै
२	समीको बोट	तामाकोशी	सुकाठोकर	जफे		झोलुंगे,	ठिकै
२		तामाकोशी	सुकाठोकर	जफे		झोलुंगे,	ठिकै
३		घ्याङ्खोला	ढाडपानी	तल्लो घ्याङ्ग		झोलुंगे,	ठिकै
३	दोबान	घ्याङ्खोला	घ्याङ्ग	सैलुङ्ग		झोलुंगे,	ठिकै
३	ढाँडेखोला	ढाँडेखोला	ढाँडेखोला	सैलुङ्ग		पक्की	राम्रो

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी (मेलुङ-५)

सित्तली बजारको गुगल तस्विर (मेलुङ-७)

डाँडाखर्क बजार (मेलुङ-५)

रमाइलो चोक (मेलुङ-१) पवटीको गुगल तस्विर

मेलुङ बजार (मेलुङ-६)

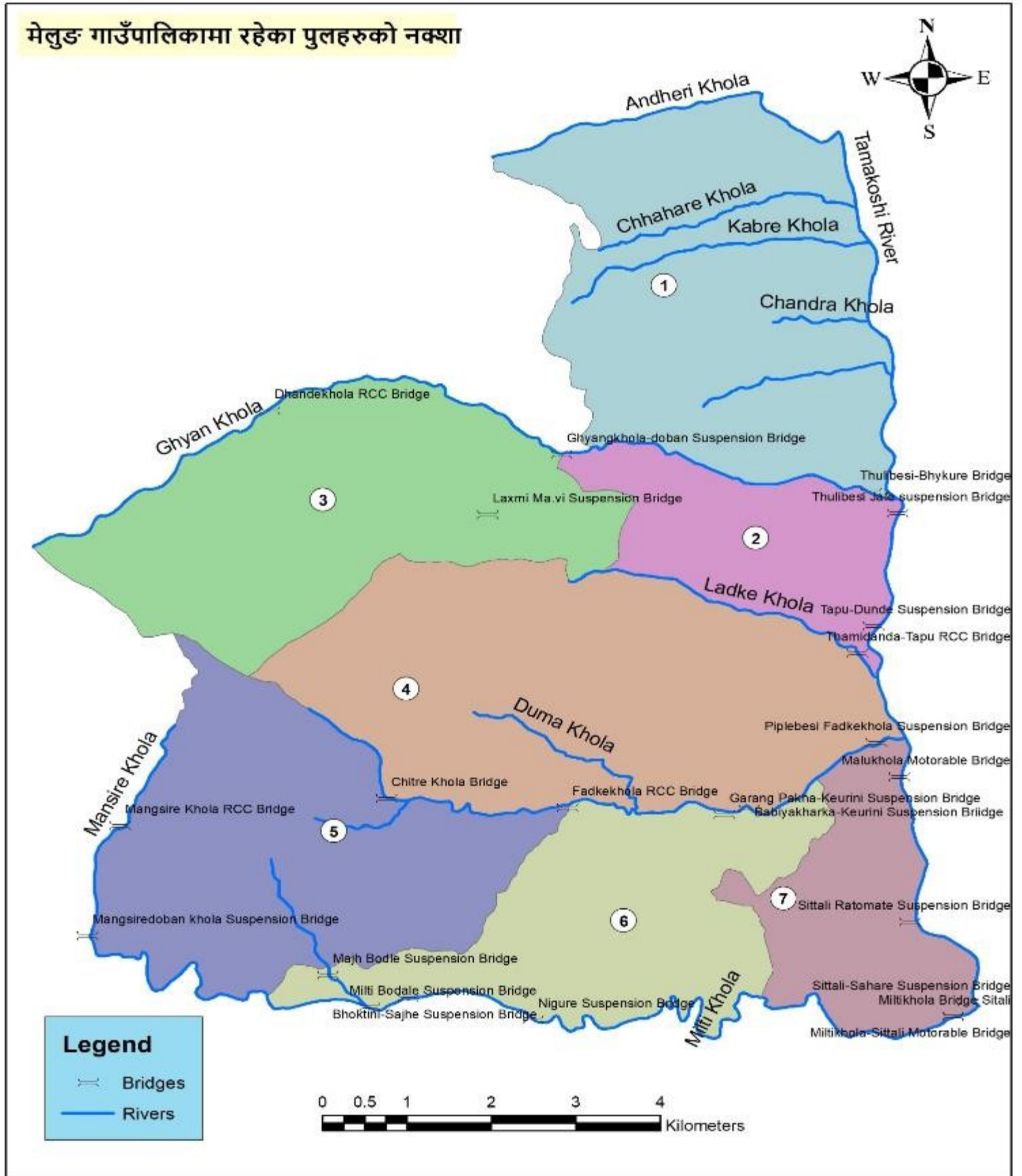

वडाकार्यालय भवन (मेलुङ-२)

काकलिङ भञ्ज्याङ (मेलुङ-३)

७.१.६ स्रोत नक्सा (झोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा)

चित्र १२: झोलुंगे पुल तथा पुलपुलेसा सम्बन्धि जिआइएस नक्सा

७.२ आवास तथा भवन

७.२.१ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

तालिका ८५: छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

वार्ड नं.		जस्ता	ढलान	टायल	खर	ढुङ्गा	थाहा नभएको	जम्मा
वार्ड नं. १	सङ्ख्या	१६९०	३४	७	२	-	२	१७३५
	प्रतिशत	९७.४१	१.९६	०.४०	०.१२	०.००	०.१२	१००.००
वार्ड नं. २	सङ्ख्या	७२१	१६	५	-	-	-	७४२
	प्रतिशत	९७.१७	२.१६	०.६७	०.००	०.००	०.००	१००.००
वार्ड नं. ३	सङ्ख्या	६३२	५	६	३	५	१	६५२
	प्रतिशत	९६.९३	०.७७	०.९२	०.४६	०.७७	०.१५	१००.००
वार्ड नं. ४	सङ्ख्या	१४३४	६६	११	२	१	१	१५१५
	प्रतिशत	९४.६५	४.३६	०.७३	०.१३	०.०७	०.०७	१००.००
वार्ड नं. ५	सङ्ख्या	८७१	९	१	३	१	१	८८६
	प्रतिशत	९८.३१	१.०२	०.११	०.३४	०.११	०.११	१००.००
वार्ड नं. ६	सङ्ख्या	८९९	२०	४	६	-	१	९३०
	प्रतिशत	९६.६७	२.१५	०.४३	०.६५	०.००	०.११	१००.००
वार्ड नं. ७	सङ्ख्या	६३७	१५२	११	१	-	-	८०१
	प्रतिशत	७९.५३	१८.९८	१.३७	०.१२	०.००	०.००	१००.००
जम्मा	सङ्ख्या	६८८४	३०२	४५	१७	७	६	७२६१
	प्रतिशत	९४.८१	४.१६	०.६२	०.२३	०.१०	०.०८	१००.००

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

७.२.२ घर-परिवारमा आधुनिक उपकरण/सेवाको प्रयोगको अवस्था

तालिका ८६: घर-परिवारमा आधुनिक उपकरण/सेवाको प्रयोग सम्बन्धि विवरण

वार्ड नं.	टेलिभिजन	मोवाइल	इन्टरनेट	कम्प्युटर_ल्यापटप	केबुल_लाइन	फ्रिज	रेडियो
वार्ड नं. १	३९०	९०३	१०	१६	३१५	७	१६७१
वार्ड नं. २	१४२	३२०	-	२	१००	२	६५६
वार्ड नं. ३	१८३	३०१	-	३	६४	-	४३१
वार्ड नं. ४	४२१	६९२	-	५२	१८७	१	१०९९
वार्ड नं. ५	१५५	३९३	-	२	१०३	४	७१९
वार्ड नं. ६	२३९	३७३	-	५	१७३	२	७२१
वार्ड नं. ७	२७२	३१७	-	४	१७८	३	७११
जम्मा	१८०२	३२९९	१०	८४	११२०	१९	६००८

स्रोत: घरधुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

७.२.३ मेलुङ गाउँपालिका अन्तर्गतका सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

तालिका ८७: सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	भवनको नाम	भवन भएको टोल को नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (बर्ग. मि.)		अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
				जग्गा	भवन	
१	वडा कार्यालय	रमाइलो चोक	वडा कार्यालय	१०१६	२५४	जीर्ण
२	वडा कार्यालय	पिपलडाँडा	वडा कार्यालय	१५२५	२५४	राम्रो
६	प्रहरी चौकी	मेलुङ	प्रहरीचौकी	१५२५	२५४	राम्रो
७	वडा कार्यालय	बिरौटा	वडा कार्यालय	७६३	२५४	राम्रो
२	साविकको गाउँ विकास समितिको कार्यालय	ऐसेलुचौर	साविकको गाउँ विकास समितिको कार्यालय			ठिकै

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

७.२.४ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण

तालिका ८८: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	भवनको नाम	भवन भएको टोल को नाम	के काममा प्रयोग भैरहेको छ?	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)
१	सामुदायिक भवन	सिम्टे	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	जिर्ण
१	सामुदायिक भवन	पहरिखर्क	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	जिर्ण
१	सामुदायिक भवन	पहरिखर्क	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	जिर्ण
३	बाटुले सामुदायिक भवन	बाटुले	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	राम्रो
४	सामुदायिक भवन	थामीडाँडा	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	जिर्ण
४	सामुदायिक भवन	धनुके	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	जिर्ण
४	सामुदायिक भवन	वनटोल	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	जिर्ण
४	सामुदायिक भवन	तितेचौर	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	राम्रो
६	सामुदायिक भवन	तीनपिप्ले	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	राम्रो
७	खाडैदेवी सामुदायिक भवन	मगरगाउँ	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	राम्रो
७	मालिकादेवी सामुदायिक भवन	जोगीगाउँ	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	राम्रो
२	सामुदायिक भवन	नागथान	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	राम्रो
५	सामुदायिक भवन	डाँडाखर्क	बैठक, भेला, सभा/समाहरोह	जिर्ण

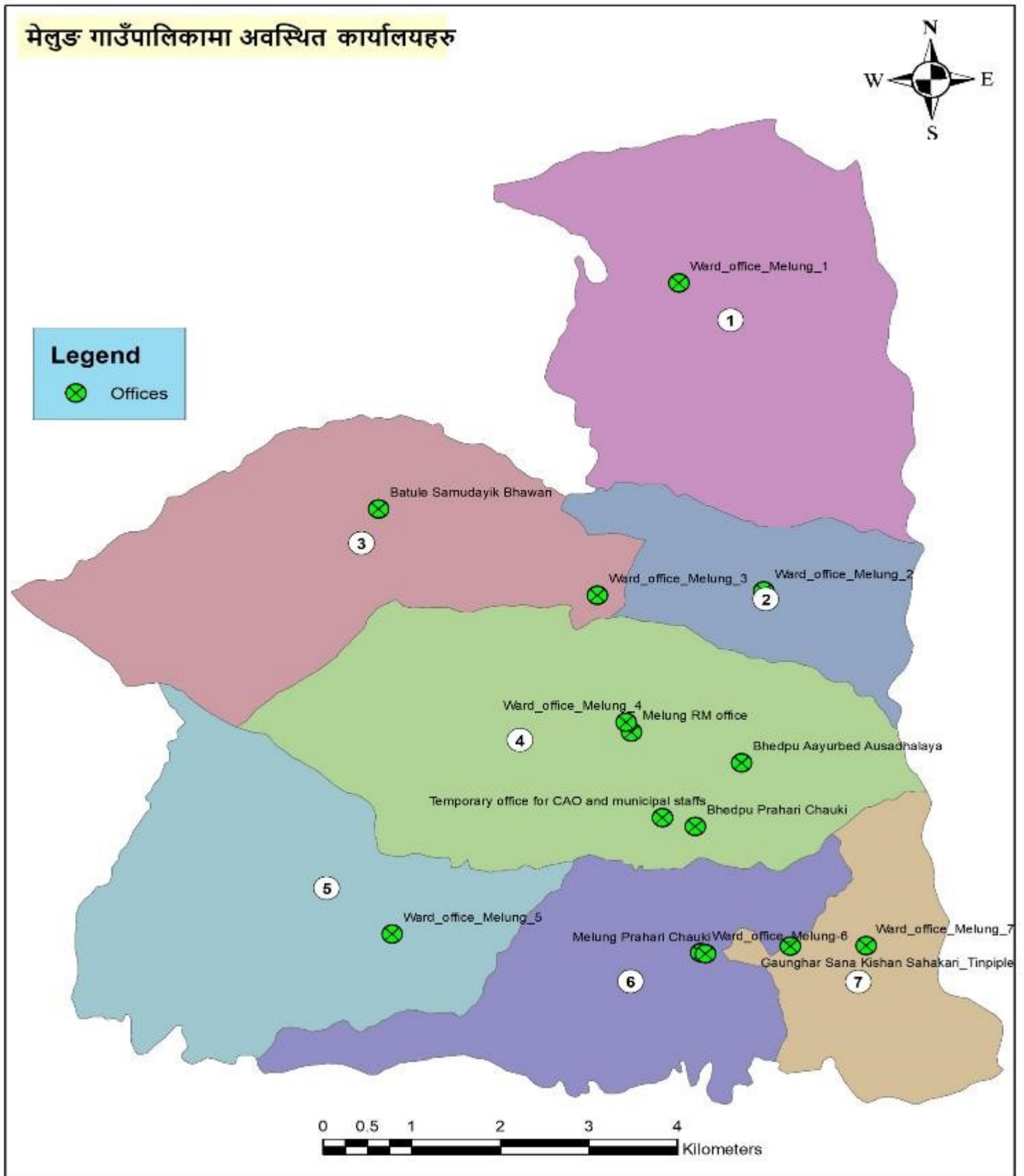
स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

मेलुङ गाउँपालिका-३ मा निर्मित बाटुले सामुदायिक भवन

मेलुङ गाउँपालिका-५ स्थित राष्ट्रिय स्टोर भवन

चित्र १३: पालिका कार्यालयहरू सम्बन्धि जिआइएस स्रोत नक्शा

परिच्छेद दः संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

द.१ विभिन्न संघ/संस्थामा स्थानीयबासीहरूको सहभागिताको अवस्था

तालिका ८९: विभिन्न संघ/संस्थामा स्थानीयबासीहरूको सहभागिता सम्बन्धि विवरण

वार्ड नं.	सामुदायिक संस्था/ वचत समूह	सामुदायिक कबुलियती वन/ उपभोक्ता समूह	सहकारी संस्था	आमास मूह	वनामं/ना सके	कृषकस मूह
वार्ड नं. १	१९५	२७	५३६	२१	१	१२०
वार्ड नं. २	८२	६	१८४	२८		९४
वार्ड नं. ३	१३		१३१	८९		४३
वार्ड नं. ४	१३६	१५	२८१	८२		१७३
वार्ड नं. ५	३४	९	१३३	९४	२८	८५
वार्ड नं. ६	४६	१०	२०३	२८		१२६
वार्ड नं. ७	११०	४०	२२७	११	३	१३८
जम्मा	६१६	१०७	१६९५	३५३	३२	७७९

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

द.२ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्याको विवरण

तालिका ९०: सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट लाभान्वित जनसङ्ख्याको विवरण

वडा नम्बर	जेष्ठ नागरिक			विधुवा महिला		एकल महिला		पूर्ण अपाङ्ग			आंशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग						
	महिला	पुरुष	रकम	महिला	रकम	महिला	रकम	महिला	पुरुष	रकम	महिला	पुरुष	रकम	महिला	पुरुष	रकम	जेष्ठ नागरिक			बालबालिका			
																	महिला	पुरुष	रकम	महिला	पुरुष	रकम	
१	१९	१४		६०		३८		२	३		५	९			१			२	१		४५	३८	
२	७८	६०		२५		२०		२	०		१	२			१			०	१		१०	१०	
३	९१	८०		२८		१६		१	१		३	२		१	१			७	६		१९	१२	
४	१८	११		४७		४०		२	१		१	४		६	९			७	८		७	२३	
५	७७	४४		३६		२७		१	०		५	२		१	५			५	७		१२	११	
६	११	६९		३७		३५		४	१		२	२		२	४			८	८		१०	७	
७	१०	७१		३०		१९		५	४		५	४		१	२			६	८		९	४	
जम्मा	८४	५८		२६		१९		१	१		२	२		१	२			६	६		११	१०	
	४	४		३		५		७	०		२	५		१	३			३	२		२	५	

स्रोत: घरघुरी सर्वेक्षण २०७५/२०७६ (२०१९)

मेलुङ गाउँपालिकाको न्यायिक समिति संयोजक (गाउँपालिका उपाध्यक्ष) तथा गाउँपालिका कर्मचारी परिवार

मेलुङ गाउँपालिका-६ मेलुङ बजारको ऐतिहासिक मेलुङ टुंडीखेलमा खेलकुद

गा.पा. द्वारा कृषकलाई हाते ट्रयाक्टर वितरण

द.३ मेलुङ गाउँपालिकाको विगत ५ आर्थिक वर्षको आयव्यय विवरण

तालिका ११: मेलुङ गाउँपालिकाको विगत ५ आर्थिक वर्षको आय-व्यय विवरण

क्र.सं.	विवरण	आव २०७३/०७ ४ को यथार्थ	आव २०७४/०७५ को यथार्थ	आव २०७५/०७६ को यथार्थ	आव २०७६/०७७ को यथार्थ	आव २०७७/०७८को अनुमान	पाँच वर्षको कुल
१	बजेट अनुमान						
१.१	चालु खर्च		२८३३८७६०	४७९८०७९२	६०९९४०८६	१५३४३४८००	२९०७४८४३८
१.२	पूँजीगत खर्च		२८९४५५७३	५८८५७४३९	१०७५३३४०२	३०६५१३०३५	५०९८४९४४९
१.३	सशर्त तर्फ		९७३९३०१७	१३८२७१०८८	१५२८७५०००	२१६५५९०००	६०५०९८१०५
१.४	सामाजिक सुरक्षा खर्च		४१२४७०००	४२७३४००	६९३३८०००	०	१५३२९८४००
	कुल	७०२२९०००	१९५९२४३५०	२८६८२२७९९	३९०७४०४८७८	६७६५०६८३५	५१३६८८७७८२
२	श्रोत अनुमान						
२.१	नगद मौज्जात	९७००००	६२६१४१०	६३७३४९९१	१४२४९१३०५	१५७१६३६२५	३७०६२१३३१
२.२	आन्तरिक राजस्व	०	७८९७९१	१५८५२२५	१२२९५९७	७०८६२५	४३१३२३८
२.३	संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण अनुदान	०	१४४०१५०००	११९६०००००	१२२६०००००	१२३३०००००	५०९५१५०००
२.४	सशर्त अनसदान (संघीय सरकार)	०	१०८४७१०००	१६३४३५०००	१५६६०००००	१९७३०००००	६२५८०६०००
२.५	संघीय सरकारबाट राजस्व बाँडफाँड बाट प्राप्त आय	०	०	४४५०५८०५	५३९७४०००	६५९५५६००	१६४४३५४०५
२.६	विशेष अनुदान	०	०	०	०	९००००००	९००००००
२.७	अन्त शुल्क कर बाँडफाँड	०	०	०	०	४०८१२१३०	४०८१२१३०
२.१०	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण अनुदान	०	०	७७९१०००	९९६५०००	९९९१०००	२७७४७०००
२.११	सशर्त अनुदान (प्रदेश सरकार)	०	०	१६५२४०००	१२४६८०००	१९२५९०००	४८२५१०००
२.१२	राजस्व बाँडफाँड प्रदेश सरकार	०	०	९६३९३५४	११९५००००	८८१६८५९	३०४०६२१३
२.१३	समपूरक कोष संघीय सरकार	०	०	०	१२००००००	१५००००००	२७००००००
२.१५	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समपूरक अनुदान	०	०	८८२४०००	०	३०००००००	३८८२४०००
२.१६	सामाजिक सुरक्षा तर्फ आय		४१७५४०००	४३६४५०००	६९३३८०००	०	१५४७३७०००
२.१७	अन्य अनुदान	७५४४६०००	१९१६७७३	८५७४८९७	०	०	८५९३७६७०
	कुल	७६४१६०००	३०३२०७९७४	४८७८५९२७१	५९२६१५९०२	६७७३०६८३९	२१३७४०५९८६
	बचत/न्यून						

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

द.४ मेलुङ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण

तालिका १२: मेलुङ गाउँपालिकाको अचल सम्पत्ति विवरण

नाम	परिमाण	हालको अवस्था	हाल सञ्चालनमा रहेको/नरहेको	शुरुको मुल्य रु.	हालको अनुमनित मुल्य रु.

सवारी साधन					
मोटर साइकल	९ थान	सबै चालु रहेको	सञ्चालनमा रहेको	२५०००००	१८०००००
जीप/कार	१ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	३८५५०००	२८०००००
स्कुटर	-	-	-	-	-
ब्याक हो लोडर	१ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	४१८५०००	३२०००००
फर्निचर					
दराज	४६ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	७५००००	४५००००
टेबल	५८ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	४५००००	३०००००
कुर्सी (घुम्ने)	२३ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	३०००००	२०००००
कुर्सी (साधारण)	१६१ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	१५००००	७००००
सोफासेट	८ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	३०००००	१५००००
प्रविधिसँग सम्बन्धित					
डेस्कटप कम्प्युटर	२५ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	१५०००००	१००००००
ल्यापटप	२१ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	१६५००००	१२०००००
प्रिन्टर	२० थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	५०००००	३०००००
फोटोकपी मेसिन	११ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	३३००००	१५००००
टि भि सेट	५ थान	चालु	सञ्चालनमा रहेको	४०००००	२५००००

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

८.५ मेलुङ गाउँपालिका स्वीकृत ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरू

तालिका ९३: मेलुङ गाउँपालिका स्वीकृत ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका तथा मापदण्डहरू

शिर्षक	दस्तावेज
मेलुङ गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन २०७७	 आर्थिक ऐन २०७७ ०७८.pdf
मेलुङ गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७६	 मेलुङ गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन २०७६ ०७७.pdf
स्वास्थ्य ऐन	 स्वास्थ्य ऐन.pdf
शिक्षा ऐन	 शिक्षा ऐन.pdf
सहकारी ऐन	 सहकारी ऐन.pdf
मेलुङ गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन,	 विनियोजन ऐन २०७५ ०७६.pdf

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुङ, २०७७

८.६ मेलुङ गाउँपालिकामा कर्मचारिको पदपूर्तिको अवस्था

तालिका ९४: मेलुङ गाउँपालिकामा कर्मचारिको विवरण

क्र सं	सेवा	समूह	तह	पद	संख्या	दरबन्दीको अवस्था			तत्काल स्थायी पदपूर्ति गर्नुपर्ने
						पदपूर्तिको अवस्था		रिक्त	
						स्थायी	करार		
१	प्रशासन	सामान्य प्रशासन		प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतक	१	१	०	०	०
२	इन्जिनियरिङ	सिभिल	छैठौं	इन्जिनियर	१	१	१	०	०
३	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	छैठौं	शिक्षा अधिकृत	१	१	०	०	०
४	लेखा	लेखा प्रशासन	छैठौं	लेखा अधिकृत	१	१	०	०	०
५	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	छैठौं	प्रशासन अधिकृत	२	१	०	१	१
६	लेखा	लेखा प्रशासन	पाँचौं	आन्तरिक लेखा परिक्षक	१	१	०	०	०
७	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	पाँचौं	सहायक	७	३	०	४	४
८	विविध		पाँचौं	कम्प्युटर अपरेटर	१	१	०	०	०
९	लेखा	लेखा प्रशासन	पाँचौं	लेखा सहायक	१	१	०	०	०
१०	शिक्षा	शिक्षा प्रशासन	पाँचौं	प्राविधिक सहायक	१	१	०	०	०
११	स्वास्थ्य		पाँचौं	हेल्थ असिस्टेन्ट	१	०	०	१	१
१२	इन्जिनियरिङ	सिभिल	पाँचौं	सब-इन्जिनियर	४	२	०	२	२
१३	इन्जिनियरिङ	सिभिल	चौथो	असिस्टेन्ट सब-इन्जिनियर	५	४	३	०	१
१४	विविध		चौथो	स. म. वि. नि.	१	०	०	१	१
१५	इन्जिनियरिङ	सिभिल	चौथो	खा.पा.स.टे.	१	१	०	०	०
१६	प्रशासन	सामान्य प्रशासन	चौथो	सहायक	४	०	०	१	१
जम्मा					३३	१९	४	१०	११

८.७ मेलुङ गाउँकार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी

तालिका ९५: मेलुङ गाउँकार्यपालिका कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम थर	पद	मोबाइल नं.	कार्यरत स्थान
१	श्री महेन्द्र विश्वकर्मा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५१२४९२०१	गापा कार्यालय
२	श्री सन्तोष पौड्याल	अधिकृत छैठौं	९८५११४९२०१	गापा कार्यालय
३	श्री ई. कृष्ण भरोसा बस्नेत	सिभिल इन्जिनियर	९८४९१६४०७४	गापा कार्यालय
४	श्री नबराज सापकोटा	शिक्षा अधिकृत	९८६०४७४८९१	गापा कार्यालय
५	श्री हरिराम चापागाईं	स्वास्थ्य संयोजक	९८६०४९३३०९	गापा कार्यालय

६	श्री ई. राजकुमार श्रेष्ठ	सिभिल इन्जिनियर	९८४३६९२३३७	गापा कार्यालय
७	श्री ई. सुरेश भण्डारी	सूचना प्रविधि अधिकृत	९८५११२०२८९	गापा कार्यालय
८	श्री अर्जुन प्रसाद दाहाल	रोजगार संयोजक	९८४४४६६७७५	गापा कार्यालय
९	श्री विपना सुर्यवंशी	सहायक पाँचौं (लेखा)	९८५११२०३८९	गापा कार्यालय
१०	श्री देवानन्द तिमल्सिना	सहायक पाँचौं	९८६०१२८२३८	गापा कार्यालय
११	श्री रुपेश अधिकारी	कम्प्युटर अपरेटर	९८४३८४३७२३	गापा कार्यालय
१२	श्री ठाकुरनाथ हुंगाना	प्राविधिक सहायक पाँचौं	९८६००४५६९१	गापा कार्यालय
१३	श्री रुविना मानन्धर	सब—ईन्जिनियर	९८४९५७७९०२	गापा कार्यालय
१४	श्री विज्ञान भण्डारी	सब—ईन्जिनियर	९८४१६५०७७१	गापा कार्यालय
१५	श्री जमुनादेवी सुवेदी	सहायक पाँचौं	९८४००८८३२०	वडा नं ७ कार्यालय
१६	श्री विक्रम विश्वकर्मा	सहायक पाँचौं	९८२३१७७१९२	वडा नं २ कार्यालय
१७	श्री राजु अधिकारी	सहायक चौथो	९८५४०४५०६०	वडा नं ३ र ४ कार्यालय
१८	श्री सम्झना भाट	सहायक चौथो	९८६७४७२१९०	वडा नं ६ कार्यालय
१९	श्री मनिषा खरेल	सहायक चौथो	९८४३५९३२२१	गापा कार्यालय
२०	भानुभक्त थापा मगर	असिस्टेन्ट सब—ईन्जिनियर	९८४१६७०४४६	वडा नं ७ कार्यालय
२१	कविन्द्र श्रेष्ठ	असिस्टेन्ट सब—ईन्जिनियर	९८४७८२१३०२	वडा नं १ कार्यालय
२२	दिलमाया श्रेष्ठ	असिस्टेन्ट सब—ईन्जिनियर	९८४०२७०६४३	गापा कार्यालय
२३	जित बहादुर बुढा	खा.पा.स.टे.	९८४८३६७८७५	गापा कार्यालय
२४	योगेन्द्र कुलुड	असिस्टेन्ट सब—ईन्जिनियर	९८१३९६७१२७	वडा नं ६ कार्यालय
२५	श्री योगेश श्रेष्ठ	एम्. आई. एस्. अपरेटर	९८४९९९७८३२	मेलुड गापा कार्यालय
२६	श्री कला ठकुरी	एम्. आई. एस्. फिल्ड सहायक	९८४३४१८३५७	मेलुड गापा कार्यालय
२७	श्री दिनेश कार्की	सहायक सब इन्जिनियर	९८४४३०७७४३	मेलुड गापा कार्यालय
२८	श्री दिपेन्द्र न्यौपाने	सहायक सब इन्जिनियर	९८६४००४७४९	मेलुड गापा कार्यालय
२९	श्री दिनेश भण्डारी	सहायक सब इन्जिनियर	९८४४३१९५०२	मेलुड गापा कार्यालय
३०	श्री रेशम मोक्तान	कार्यालय सहायक	९८६९१६६७२४	मेलुड गापा कार्यालय
३१	श्री विनोद रायमाझी	इलेक्ट्रिसियन	९८४८७७३५६७	मेलुड गापा कार्यालय
३२	श्री भीम बहादुर पाण्डे	व्याक हो लोडर अपरेटर	९८४४२८०३६५	मेलुड गापा कार्यालय
३३	श्री दिपक श्रेष्ठ	हलुका सवारी चालक	९८६९७५९८३३	मेलुड गापा कार्यालय
३४	श्री रविन गोले	चौकिदार	९८६४११००१०	मेलुड गापा कार्यालय
३५	श्री उमेश थोकर	चौकिदार	९८४३२४६०७५	मेलुड गापा कार्यालय
३६	श्री मेनुका कार्की	कार्यालय सहयोगी	९८४२७४६९४९	मेलुड गापा कार्यालय
३७	श्री उर्मिला राय	कार्यालय सहयोगी	९८६१५६९६०३	मेलुड गापा कार्यालय

३८	श्री दल बहादुर थापा	कार्यालय सहायक	९८४९३७०६९९	१ नं. वडा कार्यालय
३९	श्री रमेश वस्नेत	कार्यालय सहयोगी	९८४८९१५२०५	१ नं. वडा कार्यालयक
४०	श्री शान्ता भण्डारी	कार्यालय सहयोगी	९८१७६१५१५१	२ नं. वडा कार्यालय
४१	श्री मनिषा भण्डारी (कोइराला)	कार्यालय सहायक	९८४०४४५०२५	२ नं. वडा कार्यालय
४२	श्री सृजना थोकर	कार्यालय सहायक		३ नं. वडा कार्यालय
४३	श्री ज्ञान बहादुर तामाड	कार्यालय सहयोगी	९८१७६४०१९४	३ नं. वडा कार्यालय
४४	श्री सुपिन गोले	कार्यालय सहायक	९८४११३९९६९	४ नं. वडा कार्यालय
४५	श्री रविन्द्र थोकर तामाड	कार्यालय सहयोगी	९८२३७३७२९९	४ नं. वडा कार्यालय
४६	श्री अर्जुन बहादुर थापा	कार्यालय सहायक	९८४४१४५६७३	५ नं. वडा कार्यालय
४७	श्री गोविन्द बहादुर मगर	कार्यालय सहयोगी	९८६४२२४११५	५ नं. वडा कार्यालय
४८	श्री बाबुलाल तामाड	कार्यालय सहायक	९७४१२८९६४३	६ नं. वडा कार्यालय
४९	श्री हरी बहादुर श्रेष्ठ	कार्यालय सहयोगी	९८६४००३५२८	६ नं. वडा कार्यालय
५९	श्री भवानी भण्डारी	कार्यालय सहयोगी	९८४४७३२३७४	७ नं. वडा कार्यालय
५१	श्री विष्णु जिरेल	ना. प्रा. स.	९८६६८८१२०६	मेलुङ गापा
५२	शित्तल भण्डारी	कार्यालय सहयोगी	९८६००४२३९६	७ नं. वडा कार्यालय
५३	श्री राष्ट्र कुमार श्रेष्ठ	ना. प. से. प्रा.	९८६०३८६११०	पशुपन्थी शाखा
५४	श्री दिपक थपलिया	ना. प. से. प्रा.		
५५	श्री सुजता दाहाल	कार्यालय सहयोगी		
स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारी				
१	कपिलमणी न्यौपाने	सि. अ. हे. व. (छैठौं)	पवटी स्वास्थ्य चौकी	९८५१२३१३८९
२	बब्लु शाह	हे. अ.	पवटी स्वास्थ्य चौकी	९८४३९७४५८२
३	शारदा उप्रेती	अ. न. मी.	पवटी स्वास्थ्य चौकी	९८४४१७५६९७
४	शान्ता बुढाथोकी	अ. न. मी.	पवटी स्वास्थ्य चौकी	९८६४००४३३९
५	देवु बरुवाल न्यौपाने	अ. हे. व.	पवटी स्वास्थ्य चौकी	
६	अमिर गोले	हे. अ.	घ्याङ सुकाठोकर स्वास्थ्य चौकी	९८४४०६७०६४
७	राजन भण्डारी	अ. हे. व.	घ्याङ सुकाठोकर स्वास्थ्य चौकी	९८४४००२४३९
८	ईश्वरी लामा	अ. न. मी.	घ्याङ सुकाठोकर स्वास्थ्य चौकी	९८१०३५९५४२
९	चण्डीका कार्की	अ. न. मी.	घ्याङ सुकाठोकर स्वास्थ्य चौकी	९८६२२४२४५६
१०	मानदाश श्रेष्ठ	सि. अ. हे. व. (छैठौं)	भेडपु स्वास्थ्य चौकी	९८४९९६५४९९
११	निर्मला थापा	हे. अ.	भेडपु स्वास्थ्य चौकी	९८६०४८७२३१
१२	विनोद राउत	अ. हे. व.	भेडपु स्वास्थ्य चौकी	९८४४४६४८१५
१३	गोमा भण्डारी	अ. न. मी.	भेडपु स्वास्थ्य चौकी	९८६४११२१४४

१४	रञ्जना गोले	अ. न. मी.	भेडपु स्वास्थ्य चौकी	९८६२३६७११८
१५	पुर्णमाया जोगी	अ. न. मी.	भेडपु स्वास्थ्य चौकी	९८४०९४७४५४
१६	गोपाल खत्री	हे. अ.	डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	९८१७८१९९६५
१७	रिता मोक्तान	अ. न. मी.	डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	९७४४०२१९५४
१८	सदिका कार्की	अ. न. मी.	डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	९८४४४२८४८१
१९	अप्सरा कार्की	अ. न. मी.	डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	
२०	हरी नारायण खंग	अ. हे. व.	डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	
२१	राम बहादुर योगी	सि. अ. ए. व. (छैठौँ)	मेलुड स्वास्थ्य चौकी	९८४४३९६००६
२२	एकता ठकुरी	अ. न. मी.	मेलुड स्वास्थ्य चौकी	९८४४०६६९५३
२३	उमा पौड्याल	अ. न. मी.	मेलुड स्वास्थ्य चौकी	९८६०५९०४४२
२४	विशाल चौधरी	हे. अ.	मेलुड स्वास्थ्य चौकी	
२५	विकास कुमार यादव	अ. हे. व.	मेलुड स्वास्थ्य चौकी	
२६	मकुन्द भण्डारी	अ. हे. व.	आ. स्वा. चौकी सुकाठोकर	९८४३२८९३३०
२७	कल्पना भुजेल	अ. न. मी.	आ. स्वा. चौकी सुकाठोकर	९८४०२६३७७८
२८	जुनु श्रेष्ठ	अ. हे. व.	सा. स्वा. ई. पाखेडाँडा	९८४४४६९४४०
२९	रञ्जु तामाड	अ. न. मी.	सा. स्वा. ई. पाखेडाँडा	९८६०८३६८१८
३०	सिता श्रेष्ठ	अ. हे. व.	आ. स्वा. चौकी निँगासी	९८४४४०६६७१
३१	प्राञ्जल थोकर	अ. न. मी.	आ. स्वा. चौकी निँगासी	९८६२२४२४५६
३२	विर बहादुर खड्का	का.स.	पवटी स्वास्थ्य चौकी	
३३	असल मान तामाड	का.स.	घ्याँड सुकाठोकर स्वास्थ्य चौकी	
३४	लक्ष्मी बुढाथोकी	का.स.	भेडपु स्वास्थ्य चौकी	९८६४११०६८५
३५	निर्मला मगर	का.स.	डाँडाखर्क स्वास्थ्य चौकी	
३६	पूर्ण थामी	का.स.	मेलुड स्वास्थ्य चौकी	
३७	कविता श्रेष्ठ	अ. न. मि.	स्वास्थ्य शाखा	
३८	कमला राय	अ. न. मि.	सा. स्वा. ई. माने घ्याङ्ग	
३९	सुबाश थापा	हे.अ.	सा. स्वा. ई. निँगासी घ्याङ्ग	
४०	अनिल श्रेष्ठ	एम्बुलेन्स चालक	मेलुड स्वास्थ्य चौकी	
४१	हरेन्द्र वैठ	अ.हे.व.	सा. स्वा. ई. बिरौटा	
४२	अप्सरा योगी	अ.न.मी.	सा. स्वा. ई. बिरौटा	

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय मेलुड, २०७७

मेलुङ गा.पा.मा कार्यरत स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारी

पवटी स्वास्थ्य चौकी

पवटी स्वास्थ्य चौकी, मेलुङ-१

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई

CHU स्थापना मेलुङ-५, पाँखे डाँडा

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको स्थापना मेलुङ-६, निकासी

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको स्थापना मेलुङ-३, माने

मेलुडबाट देखिने गौरीशंकर हिमश्रृंखलाको मनमोहक दृश्य

मेलुड ५ जुरेढुङ्गामा हिँउसँगको मनोरञ्जन

तामाकोशी नदीमा याँफिटङ्गको सम्भाव्यता अध्ययन

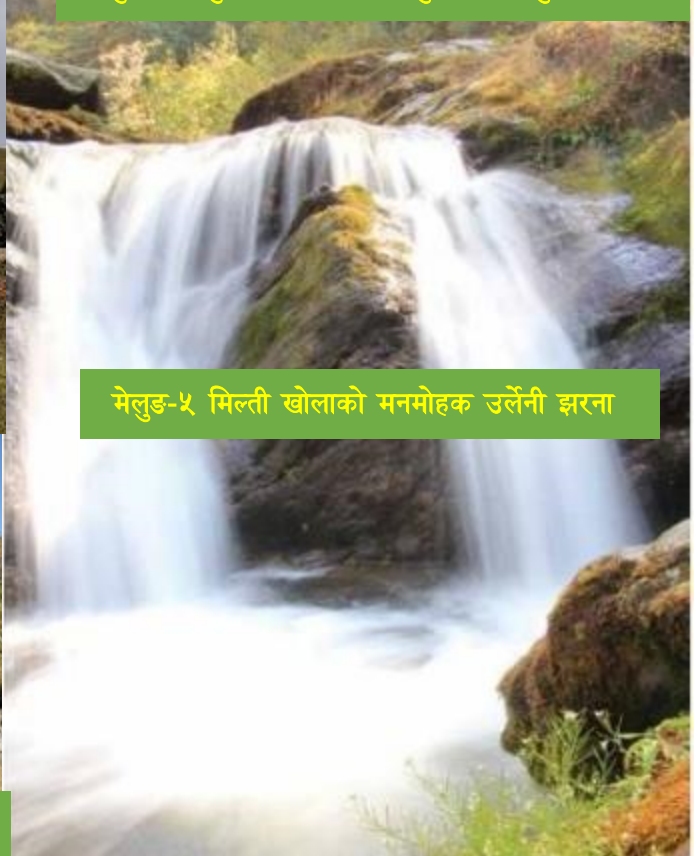
मेलुडको सैलुङ क्षेत्रमा ढकमक्क फुल्ने लालीगुराँस

सैलुङ क्षेत्रमा घोडा

मेलुड-५ मिल्टी खोलाको मनमोहक उर्लेनी झरना

मेलुड गाउँपालिका भएर बग्ने तामाकोशी नदी

८.८ गाउँपालिकाका जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरूको विवरण

नेपालमा वि.सं. २०५४ मा भएको स्थानीय निकायहरूको निर्वाचनपश्चात् करिब २० वर्षसम्म उक्त तहको निर्वाचन सम्पन्न हुन सकेको थिएन । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र सरकारले व्यवस्था गरेको कार्यविधि अनुसार स्थानीय निकायहरू सञ्चालन भइरहेका थिए । यस गाउँपालिकाका जन निर्वाचित अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष तथा वडा सदस्यहरूको विवरण यसप्रकार रहेको छः

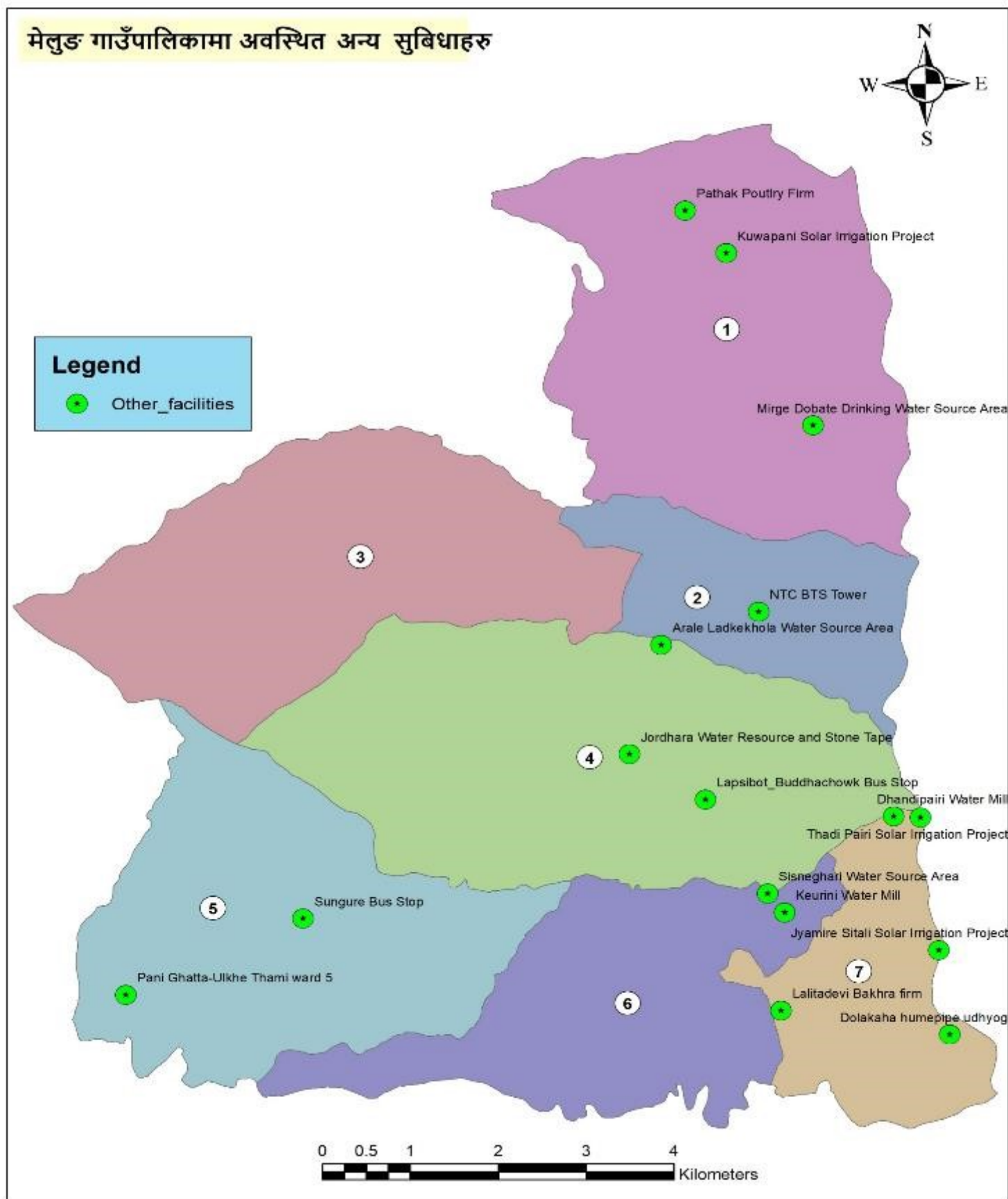
तालिका ९६: गाउँपालिकाका जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरूको विवरण

सि.नं.	नाम, थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	श्री नरबहादुर श्रेष्ठ	अध्यक्ष	गाउँपालिका	९८५११९२३५७
२	श्री कल्पना भण्डारी	उपाध्यक्ष	गाउँपालिका	९८५११४७७०७
३	श्री ईश्वर कोइराला	वडा अध्यक्ष	मेलुङ -१, पवटी	९८४९४४५७८४
४	श्री महेन्द्र उप्रेती	वडा सदस्य	मेलुङ -१, पवटी	९८६१०८३६७८
५	श्री श्याम तामाङ	वडा सदस्य	मेलुङ -१, पवटी	९८४९७२२३६५
६	श्री सविना आचार्य	वडा सदस्य	मेलुङ -१, पवटी	९८४४४२७०५३
७	श्री जानुका गहतराज	वडा सदस्य	मेलुङ -१, पवटी	९८०३९२२३८२
८	श्री जितबहादुर भण्डारी	वडा अध्यक्ष	मेलुङ -२, सुकाठोकर	९८५११८८००२
९	श्री ईश्वरी अछामी	वडा सदस्य	मेलुङ -२, सुकाठोकर	९८६३६५२८६३
१०	श्री भगवती दर्जी	वडा सदस्य	मेलुङ -२, सुकाठोकर	९८१८४४४९२२
११	श्री कमल बहादुर थापा	वडा सदस्य	मेलुङ -२, सुकाठोकर	९८४९८०४२५४
१२	श्री शिव प्रसाद भण्डारी	वडा सदस्य	मेलुङ -२, सुकाठोकर	९८४९९५७५४३
१३	श्री हिरा कुमार तामाङ	वडा अध्यक्ष	मेलुङ -३, घ्याङ्ग	९८५१०१३३०६
१४	श्री कुमारी तामाङ	वडा सदस्य	मेलुङ -३, घ्याङ्ग	९८०८९७९५१६
१५	श्री लक्ष्मी विश्वकर्मा	वडा सदस्य	मेलुङ -३, घ्याङ्ग	९८०८५१७४६६
१६	श्री छत्र बहादुर तामाङ	वडा अध्यक्ष	मेलुङ -४, भेड्पु	९८५११४९३०१
१७	श्री अम्बिका खड्का	वडा सदस्य	मेलुङ -४, भेड्पु	९७४४०९०८४५
१८	श्री मुना विश्वकर्मा	वडा सदस्य	मेलुङ -४, भेड्पु	९८१८०४४९६३
१९	श्री नविन कुमार गोले	वडा सदस्य	मेलुङ -४, भेड्पु	९८४१३७९१२७
२०	श्री भीम बहादुर तामाङ	वडा सदस्य	मेलुङ -४, भेड्पु	९८५१०५७७५४
२१	श्री मान बहादुर मगर	वडा अध्यक्ष	मेलुङ -५, डाँडाखर्क	९८१७६३९९५६
२२	श्री विपना गिरी	वडा सदस्य	मेलुङ -५, डाँडाखर्क	९८०७६२५६०८
२३	श्री हरिमाया विश्वकर्मा	वडा सदस्य	मेलुङ -५, डाँडाखर्क	९६१४९६५६०७
२४	श्री नारायण बहादुर मगर	वडा सदस्य	मेलुङ -५, डाँडाखर्क	९८५१०९३८०७
२५	श्री टेक बहादुर थापा मगर	वडा सदस्य	मेलुङ -५, डाँडाखर्क	९७४१४५४४५४

सि.नं.	नाम, थर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.
२६	श्री कुसुम लामा	वडा अध्यक्ष	मेलुङ -६, मेलुङ	९८५११५१४११
२७	श्री मैया के.सी.	वडा सदस्य	मेलुङ -६, मेलुङ	९८४९३३५७४३
२८	श्री मेनुका दमाई	वडा सदस्य	मेलुङ -६, मेलुङ	९८१८८७४८०३
२९	श्री बैकुण्ठ हमाल (ठकुरी)	वडा सदस्य	मेलुङ -६, मेलुङ	९७४१२२४७३०
३०	श्री कृष्ण कुमार कार्की	वडा सदस्य	मेलुङ -६, मेलुङ	९८४९३२००२३
३१	श्री नवराज खड्का	वडा अध्यक्ष	मेलुङ -७, विरौटा मेलुङ	९८४४३०८१५३
३२	श्री शारदा पौडेल	वडा सदस्य	मेलुङ -७, विरौटा मेलुङ	९८४३८१३४३७
३३	श्री विमला नेपाली	वडा सदस्य	मेलुङ -७, विरौटा मेलुङ	९८१३७०७९०१
३४	श्री विरेन्द्र कार्की	वडा सदस्य	मेलुङ -७, विरौटा मेलुङ	९८४४३०४३८५
३५	श्री हरिबहादुर जोगी	वडा सदस्य	मेलुङ -७, विरौटा मेलुङ	९८६४०२२४६३
३६	श्री रेखा तिरुवा	दलित वा अल्प संख्यक सदस्य	गाउँपालिका	९८६३८४८४७१
३७	श्री इन्द्र सिंह कामी	दलित वा अल्प संख्यक सदस्य	गाउँपालिका	९७४४०१३९४०

८.९ स्रोत नक्शा (विभिन्न उद्योग/व्यवशाय तथा सुविधाहरू)

चित्र १४: विभिन्न उद्योग/व्यवशाय तथा सुविधाहरूको जिआइएस नक्सा

मेलुङको किवी खेती

मेलुङ-१ को सुन्तला खेती

मेलुङ-७ को घान खेती

मेलुङ-४ को स्याउ खेती

मेलुङ-३ को अलैंची खेती

मेलुङ-५ को बालु खेती

मेलुङ-२ को गोलभेडा खेती

मेलुङ-२ को केरा खेती

मेलुङको बाबा फर्म

मेलुङ-७ को घान रोपाई

मेलुङको भैसीपालन

मेलुङ-६ को बुधबारे हाटबजार

मेलुङ-४ को बंगुर फर्म